Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği
2005

kentli
dergisi

SAYI
36
2146-0566

Doğaya Uyumlu Yaşam Formu "Ekoköy"

RÖPORTAJ
TUNÇ SOYER İLE SAĞLIKLI KENT ÜZERİNE SÖYLEŞİ

BİRLİK ÜYE HABERLERİ
BALÇOVA'DA HER ÇOCUĞUN BİR AĞACI OLACAK

İNSAN ODAKLI YAKLAŞIM
AKILLI ATIK TOPLAMA SİSTEMİ

MAKALE
KIRSALA ÜRETKEN GÖÇ MODELİ OLARAK ÇAĞDAŞ EKOKÖY TASARIMI

ÇEVRE İLE UYUMLU
BİR YAŞAM İNŞA ETMEK

Şehirlere sağlıklı dokunuş

www.skb.gov.tr

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği
2005

BAŞKAN'DAN

Alinur Aktaş
Sağlıklı Kentler Birliği Başkanı
Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı

Değerli Üyelerimiz,

Birliğimiz tarafından düzenlenen Erişilebilirlik Çalıştayı'nı üye belediyeler ve paydaşların katılımıyla 3-5 Aralık 2019 tarihleri arasında Bursa'da gerçekleştirdik. Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun kararı ile belirlenen 3 Aralık Dünya Engelliler Günü, toplumun her alanında engelli bireylerin haklarını ve refahını yükseltmeyi ve engelli bireylerin durumuna dair politik, sosyal, ekonomik ve kültürel yaşamın her alanında farkındalığı artırmayı amaçlamaktadır. Sağlıklı Kentler Birliği olarak bu konudaki farkındalık çalışmalarına katkı sunmak amacıyla bu çalıştayı planladık ve gerçekleştirdik. Çalıştayda üye belediyelerin örnek uygulamalarına yer verildi ve bu alanda saha çalışması yapan grupların sunumları ilgiyle takip edildi. Çalıştayda gerçekleştirilen sunumların gelecek dönemde belediyelerin çalışmalarına ciddi anlamda katkı sağlayacağını düşünüyorum.

2020 yılında Birlik adına yapılacak olan yarışmaların ödülleri ve Birliğe üyelik il nüfus kriterlerinin ele alındığı Aralık ayı Encümen Toplantısını gerçekleştirdik. Ayrıca Birliğimizin 2020 yılı Danışma Kurulu Toplantısını 24 Ocak 2020 tarihinde düzenleyerek, 2020 yılında ilk kez yapılması düşünülen Türkiye çapındaki yeni yarışmanın temasının belirlenmesi konusunu, 2020 Birlik İş Planı bilgilendirmesini ve Birlik Danışma Kurulu üyelerinden gelen diğer öneri ve fikirleri görüştük.

Belediyelerin sorumluluklarının tüm kırsal alanları da kapsayacak şekilde genişletilmiş olması dolayısıyla "Doğaya Uyumlu Yaşam Formu" olarak tanımlanan "Ekoköy" kavramı belediyelerin ilgi alanına girmiş bulunmaktadır. Dolayısıyla dergimizin bu sayısında dosya konusu olarak "Doğaya Uyumlu Yaşam Formu: Ekoköyler" temasını tüm boyutlarıyla işledik. Dünyada çok sayıda ve farklı yapılarda ekoköyler bulunmaktadır. Her biri kendi gelişim seviyelerine göre kendi yaratıcılıklarını ve ilhamlarını sergilemektedirler. Bazı ekoköylerde sürdürülebilir yaşam çok olumlu bir şekilde deneyimlenirken birçok yeni oluşum da ortaya çıkmıştır. Çevre sorunları, sürdürülebilir gelişme ve çevresel sürdürülebilirlik gibi kavramlar ile birlikte ele alınan ekoköylerin planlanması, tasarlanması, altyapılarının oluşturulması bağlamında belediyelere önemli görevler düşmektedir. Standart düzenlemelere karşı ortaya çıkan ekoköylerin her biri için geliştirilen özgün yapı ve tasarımlar yerel yönetimlere de farklı bakış açıları sunacaktır.

Bu kapsamda dergimizin bu sayısında "Ekoköyler" konusu farklı yönleri ile detaylı biçimde ele alınmıştır. Bu sayının editörlüğünü üstlenen Prof. Dr. Handan Türkoğlu başta olmak üzere emeği geçen herkese teşekkür ederim.

Saygılarımla.

kentli dergisi

YIL 11 • SAYI 36 • Mayıs 2020

İmtiyaz Sahibi
Sağlıklı Kentler Birliği adına,
Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı ve SKB Başkanı
Alinur AKTAŞ

Yayın Direktörü (Sorumlu)
Murat AR

Genel Yayın Yönetmeni
S. Bahar ALBAN

Yayına Hazırlayanlar
Yunus İhsan ŞAHİN, Mustafa SEVİM,
Muhammed Furkan YURTSEVEN, Ercüment YILMAZ

Katkıda Bulunanlar
Balçova Belediyesi, Balıkesir Büyükşehir Belediyesi,
Bilecik Belediyesi, Çankaya Belediyesi,
Edirne Belediyesi, İnegöl Belediyesi,
Karşıyaka Belediyesi, Kocaeli Büyükşehir Belediyesi,
Malkara Belediyesi, Muğla Büyükşehir Belediyesi
Odunpazarı Belediyesi, Ordu Büyükşehir Belediyesi,
Osmaniye Belediyesi, Tepebaşı Belediyesi

Dosya Editörü
Prof. Dr. Handan TÜRKOĞLU

Editörler Kurulu
Erdem SAKER, Prof. Dr. Handan TÜRKOĞLU,
Prof. Dr. Feza KARAER, Prof. Dr. Cengiz TÜRE,
Prof. Dr. Emine Didem EVCİ KİRAZ,
Prof. Dr. Tülin VURAL ARSLAN,
Prof. Dr. Bülent YILMAZ, Doç. Dr. Emel İRGİL,
Doç. Dr. Alpaslan TÜRKKAN,
Doç. Dr. İnci PARLAKTUNA,
Doç. Dr. Gül SAYAN ATANUR,
Doç. Dr. Asım Mustafa AYTEN

Yapım
alban
www.albantanitim.com.tr

Baskı
Hermes Ofset

Sağlıklı Kentler Birliği
Orhanbey Mahallesi 6. Uçak Sokak No:3
Kat: Zemin, Osmangazi / BURSA
Tel: 0224 235 23 99 – Faks: 0224 235 34 70
www.skb.gov.tr • bilgi@skb.gov.tr

Yerel, süreli yayın.

ISSN 2146-0566

Sağlıklı Kentler Birliği resmi yayın organı olan Kentli Dergisi basın meslek ilkelerine uymayı taahhüt eder. Dergimizde yer alan yazı ve makaleler kaynak gösterilerek yayınlanabilir. Makalelerin sorumluluğu yazarına aittir.

Sağlıklı Kentler Birliğinin ücretsiz yayınıdır.

Üç ayda bir yayımlanır.

İÇİNDEKİLER

04 **YAYIN DİREKTÖRÜ**

05 **DOSYA EDİTÖRÜ**

06 **BİRLİKTEN HABERLER**

- Erişilebilirlik Çalıştayı Bursa'da Gerçekleştirildi
- Sağlığın Geliştirilmesi Genel Müdürü Prof. Dr. Mustafa Taşdemir, Sağlıklı Kentler Birliğini Ziyaret Etti
- Aralık Ayı Encümen Toplantısı Eskişehir Tepebaşı'nda Gerçekleştirildi
- 2020 Yılı Danışma Kurulu Toplantısı Yapıldı
- Sürdürülebilir Kentsel Hareketlilik ve Sivil Katılım Yuvarlak Masa Toplantısı Düzenlendi

16 **RÖPORTAJ**

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Tunç Soyer ile Sağlıklı Kent Üzerine Söyleşi

22 **BİRLİK ÜYE HABERLERİ**

- Balçova'da Her Çocuğun Bir Ağacı Olacak
- Balıkesir'in Karbon Ayak İzi Belirlenecek
- Geri Dönüşüm Malzemelerinden Üretilen Bisiklet Park Alanları Bilecik'te Kullanıma Girdi
- Satın Alma Sahiplen!
- Edirneli Öğrencilerden Kuşlar İçin Ev Projesi
- İnegöl Belediyesi 2790 Can Dostunu Sağlığına Kavuşturdu
- Ambalaj Atıkları 'Çöpe' Değil, 'Geri Dönüşüme' Gidecek!
- Miniklere Geri Dönüşümün Önemi Aktarıldı
- Sağlıklı Bir Gelecek, Yürüyerek Gelecek
- 100 Yaş Evi Üyelerinden Sokak Hayvanları İçin Örnek Davranış
- Sokakta Yaşayan Dostlarımız İçin Kulübe Yaptılar
- Her Okula Bir Hayvan Sahiplendiriliyor
- Osmaniye Belediyesi Hayvan Barınağı, Üniversite Öğrencilerini Ağırladı
- Yeryüzü Ekoloji Okulunda Atölye Çalışmaları Sürüyor

36 **KAPAK KONUSU**

Doğaya Uyumlu Yaşam Formu:
"Ekoköy" (Ecovillage)

44 **İNSAN ODAKLI YAKLAŞIM**

- Akıllı Atık Toplama Sistemi
- Güneş Panelleri Yasa ile Zorunlu Hale Geldi

46 **MAKALE**

- Kırsala Üretken Göç Modeli Olarak Çağdaş Ekoköy Tasarımı
  Emir Drahşan
- Yeni Bir Yaşam Deneyimi İçerisinde 'Ekoköy'lü Olmak
  Gülşen Aytaç - Funda Yirmibeşoğlu - Hande Sanem Çınar - Nurkan Baykara - Çağla Yıldız - Zeynep Akoğlu
- Sürdürülebilir ve Alternatif Bir Yaşam Modeli Olarak Ekoköyler: Kandıra/ Sarısu'da Ekolojik Yerleşme Denemeleri
  Dilek Yıldız - Rumeysa Bayar - Handan Türkoğlu - Hayriye Eşbah Tunçay
- Antitoksik Ekolojik Spor Köyü Tasarımı: Kocaeli Sarısu Örneği
  Deryanur Şimşek - Duygu Karatoprak - Işıl İnce - Mine Özdemir
- Ekolojik Yerleşimlerde Yeni Yaklaşım: Eko-Tek Kavramı ve Kocaeli Sarısu Örneği
  Elif Or - Ümmügülsüm Ortaç - Fulya Sarıbıyık - Maryam Arshadı - Berivan Çetin
- Ekoköy-Simbiyotik Yaşam; Sarısu Örneği 'Tekil Organizmaların Bir Arada Yaşamı'
  Merve Özen - Seçil Akdere - Asude Bolat - Ebru Çakmak - Irmak Çatalcalı - Burcu Korkut
- Sarısu Grup Ecowill Ekoköy Tasarım Projesi
  Çağla Kuşcu - Elifsu Şahin - İdil Akkuzu - Begüm Eser - Elif Turgut - Mahtab Ahmadikabir
- Doğu Karadeniz'in 'Ekoköyleri': Yayla Yerleşmeleri
  Elif Arifoğlu

YAYIN DİREKTÖRÜ

Murat Ar

Sağlıklı Kentler Birliği Müdürü

Değerli Üyelerimiz,

Kentli Dergimizin 36. sayısı ile karşınızdayız. Dergimizin bu sayısında öncelikle 'Birlikten Haberler' bölümünde Sağlıklı Kentler Birliğinin yürüttüğü faaliyetlere değindik. Bu kapsamda, Sağlıklı Kentler Birliği tarafından düzenlenen Erişilebilirlik Çalıştayı'na, Avrupa Birliği Sivil Düşün Programı Sürdürülebilir Kentsel Hareketlilik ve Sivil Katılım Yuvarlak Masa Toplantısı'na, Birliğimizin Encümen Toplantısı ve Danışma Kurulu Toplantılarına ilişkin haberleri okuyabilirsiniz. Bursa'da gerçekleştirilen Erişilebilirlik Çalıştayı'nda toplumda engelli bireyleri güçlendirme hedeflerini, kapsayıcılığı ve eşitliği sağlamak için yapılması ve odaklanılması gereken konuları ele aldık. Ayrıca çalıştayda saha çalışması yapan grupların sunumlarına yer verdik.

İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı Sayın Tunç Soyer ile 'sağlıklı kent' kavramı ve İzmir'in sağlıklı bir kente dönüşümü yolunda yaptıkları çalışmalar üzerine keyifli bir söyleşi gerçekleştirdik. İzmir Büyükşehir Belediyesinin kent sağlığına bakışı ve sağlıklı bir kentin oluşturulmasında yerel yönetimlerin karşılaştığı zorlukları; ayrıca Sayın Tunç Soyer'in Seferihisar Belediye Başkanlığı döneminde ilçeyi Cittaslow (Yavaş Şehir) ağının bir parçası haline getirme sürecinin detaylarını bu söyleşide okuyabilirsiniz.

Her sayıda olduğu gibi Dergimizin bu sayısında da üye belediyelerimizin sağlıklı kent olmak amacıyla yürütmüş oldukları çalışmalara yer verdik. Üye belediyelerimizin faaliyetlerine ilişkin haber içerikleri, diğer belediyeler için de örnek oluşturmakta ve ilgiyle okunmaktadır.

'İnsan Odaklı Yaklaşım' bölümünde günümüzde şehirlerde atıkların toplanması ve yönetilmesi bağlamında geliştirilen akıllı atık toplama sistemlerini sizler için tanıttık. Ayrıca enerji verimliliği ve tasarrufunun yanı sıra yenilenebilir enerjiyle karbon emisyonunu azaltmak isteyen ABD'nin Kaliforniya eyaletinde güneş panellerinin konutlarda yasa ile zorunlu hale getirilmesine ilişkin habere yer verdik.

Bu sayımızda özel dosya konusu olarak "Doğayla Uyumlu Yaşam Formu: Ekoköyler" temasını ele aldık. Şehir yaşamındaki kaostan, kirlilikten, hızlı yaşam koşullarından ve yoğun tüketimden uzaklaşmak; şehir yaşamının bireyden aldıklarına ve dayattıklarına karşı doğayla uyum içinde yaşamak isteyen kişiler tarafından oluşturulan ekoköylerin, planlanması ve oluşturulmasında yerel yönetimlerde farkındalık oluşturmak istedik. "Doğaya Uyumlu Yaşam Formu: Ekoköyler" temasının içeriğini ilgiyle okuyacağınıza inanıyoruz. Bu sayının editörlüğünü yapan Prof. Dr. Handan Türkoğlu başta olmak üzere İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Disiplinlerarası Kentsel Tasarım Yüksek Lisans Programı öğrencilerine ve içeriğe katkı sunan herkese ayrıca teşekkürlerimizi iletir, keyifli okumalar dileriz.

Gelecek sayımızda görüşmek üzere.

DOSYA EDİTÖRÜ

Prof. Dr. Handan Türkoğlu

İstanbul Teknik Üniversitesi, Mimarlık Fakültesi,
Şehir ve Bölge Planlama Bölümü
SKB Danışma Kurulu Üyesi

Değerli Okurlar,

Hızlı şehirleşme ile kentlerde artan nüfus, ulaşım, çevre kirliliği, doğal kaynakların tüketilmesi, sağlıksız yaşam koşulları, ekolojik dengenin bozulmasına neden olmaktadır. Ekoköy konsepti bu olumsuz ortamda ortaya çıkan bir yaklaşım olup, ekolojik yaşam ilkeleri üzerine kurulmuş bir yerleşme modeli ortaya koymakta, insan aktivitelerinin doğa ile bütünleştiği, kendi kendine yeten sürdürülebilir bir yerleşme oluşturulmasına cevap vermektedir. Ekoköylerin ekolojik olduğu kadar toplumsal ve ekonomik özellikleri de önemlidir. 1995 yılında ekoköy girişimlerini desteklemek amacıyla kurulan Küresel Ekoköy Ağı (Global Ecovillage Network-GEN) ekoköy kavramını 'yerel katılımcı süreçlere temellenmiş, sürdürülebilirliği sağlamak üzere sosyal, kültürel, ekonomik ve ekolojik boyutları tüm bir sistemde birleştiren, sosyal ve doğal çevreyi aktif bir şekilde yenileyen ve yeniden canlandıran bilinçli ve niyetli olarak kurulmuş geleneksel ya da kentsel bir topluluk' olarak tanımlamaktadır. Karşılıklı yardımlaşma, ortak kaynakların paylaşımı, tüketicilik yerine alternatif üretimlerin teşvik edilmesi, sosyal hizmetlerin kurumsallaşması, sürekli eğitim, şeffaf karar verme mekanizmaları, toplumun farklı kesimleri arasında bütünleşmenin sağlanması, yürüme mesafesi içinde erişim, doğal yaşam döngülerine saygı göstererek insanların temel ihtiyaçlarının karşılanması, doğal yaşam çeşitliliğinin korunması, bireylerin aidiyet duygularını, kültürel değerlerini, çevresel duyarlılığını zenginleştirmek ekoköylerin önemli özellikleri arasında yer almaktadır.

Dünyada ilk örnekleri 1970'lerde görülen ekoköylerin ortaya çıkış amaçları farklılıklar göstermekte, ancak ortak noktaları olan hızlı kentleşmenin ortaya çıkardığı sorunlara çözüm olarak alternatif yaşam modeli sunmak olan bu yerleşmeler son otuz yılda gittikçe yaygınlaşmaktadır. Genellikle belirli bir toplumsal grubun girişimiyle kurulan ekoköyler ya var olan bir yerleşim yerinin dönüştürülmesi veya yerel malzemelerle sıfırdan inşa edilmesiyle oluşturulmaktadırlar.

İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü, Disiplinlerarası Kentsel Tasarım Yüksek Lisans Programı öğrencileri, 2018-2019 bahar yarıyılında, Kentsel Tasarım Projesi II kapsamında Kandıra'nın Sarısu Köyü'nde Ekolojik Yerleşme tasarımları üzerinde çalışmışlardır. Kentli Dergisi'nin bu sayısında bir yandan öğrencilerimizin çalışmalarına diğer yandan bu konuda uygulama ve araştırma yapan meslektaşlarımızın çalışmalarına yer verilmektedir.

ERİŞİLEBİLİRLİK ÇALIŞTAYI BURSA'DA GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Sağlıklı Kentler Birliği tarafından düzenlenen Erişilebilirlik Çalıştayı, üye belediyeler ve paydaşların katılımıyla 3-5 Aralık 2019 tarihleri arasında Bursa'da yapıldı.

Dr. Öğretim Üyesi Özlem Belir ve Doç. Dr. Asım Mustafa Ayten rehberliğinde Sağlıklı Kentler Birliği tarafından düzenlenen Erişilebilirlik Çalıştayı, üye belediyeler ve paydaşların katılımıyla 3-5 Aralık 2019 tarihleri arasında Bursa'da yapıldı. İki gün süren çalıştay, 42 farklı kurumdan 80 temsilciyi ağırladı.

Çalıştay programı, Birlik Müdürü Murat Ar'ın Sağlıklı Kentler Birliğinin güncel faaliyetlerini, çalıştayın içeriğini ve akışını katılımcılarla paylaşması ile başladı.

Açılış konuşmasını Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı ve Sağlıklı Kentler Birliği Başkanı Alinur Aktaş yaptı. Başkan Aktaş konuşmasına üye belediyeleri Bursa'da ağırlamaktan duyduğu memnuniyeti belirterek başladı. Birliğin ele aldığı konu ve çalışmalar ile kuruluş amacını oluşturan "Sağlıklı Şehirler" kavramını benimsetmek üzerine faaliyetlerini ve farkındalık çalışmalarını sürdürmeye devam ettiğini söyleyen Aktaş konuşmasını şu şekilde sürdürdü: "Sürdürülebilir kalkınma ve sürdürülebilir şehirler oluşturmak sloganıyla kent sağlığını ilgilendiren tüm kentsel ve çevresel konularda eğitimler, çalıştaylar, sempozyumlar, konferanslar, araştırmalar, yarışmalar ve ödül törenleri düzenleyerek üyelerimizi bir araya getirmeye, bilgi ve tecrübelerini arttırmaya devam edeceğiz.

3 Aralık Dünya Engelliler Günü, 1992 yılında Birleşmiş Milletler Genel Kurulunun kararı ile ilan edildi. Toplumun her alanında engelli bireylerin haklarını ve refahını yükseltmeyi ve engelli bireylerin durumuna dair politik, sosyal, ekonomik ve kültürel yaşamın her alanında farkındalığı artırmayı amaçlamaktadır. Sağlıklı Kentler Birliği olarak bu farkındalık çalışmalarına katkı sunmak amacıyla bu çalıştayı planladık."

Dünya Sağlık Örgütünün "Kimseyi geride bırakmama' gibi çok anlamlı bir sloganı olduğunu kaydeden Başkan Aktaş, "Bu slogan, aslında yapmamız gereken

"3 Aralık Dünya Engelliler Günü, toplumun her alanında engelli bireylerin politik, sosyal, ekonomik ve kültürel yaşamın her alanında farkındalığı artırmayı amaçlamaktadır."

“Engelli bireyleri güçlendirmek, kapsayıcılığı ve eşitliği sağlamak, yerel yönetimlerin odaklanması gereken öncelikli konulardır.”

her şeyi anlatıyor” diye konuştu. Engelli bireyleri güçlendirmenin, kapsayıcılığı ve eşitliği sağlamanın yerel yönetimlerin odaklanması gereken öncelikli konulardan biri olduğunu vurgulayan Başkan Aktaş, “Bunun yolu da empati kurmaktan geçer. Önümüze çıkabilecek en büyük engel, empati kuramamaktır. Yeter ki engeller kalbimizde olmasın. Engeller ortadan kalktığı zaman nasıl büyük başarılar, kazançlar elde ettiğimizi yakın zamanda Dünya Paralimpik Yüzme Şampiyonası’nda dünya ikincisi olan Sümeyye Boyacı sayesinde öğrendik ve daha fazla inandık. Herkesin engelli adayı olduğunu unutmamalıyız.” şeklinde konuştu.

Çalıştayın ilk oturumunda Birliğin Danışma Kurulu üyesi Abdullah Gül Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Şehir ve Bölge Planlama Bölümü Öğretim Üyesi Doç. Dr. Asım Mustafa

Ayten “Sağlıklı Kentlerde Erişilebilirlik ve Örnekleri” başlıklı sunumunu ve İstanbul Gedik Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Mimarlık Fakültesi Mimarlık Bölümünden Dr. Öğretim Üyesi Özlem Belir “Mimari Erişilebilirlik” başlıklı sunumunu gerçekleştirdi.

İlk oturumun ardından katılımcılar gruplara ayrıldı. Her bir gruba bir tema/hikâye verildi. Bu tema/hikâyeler için belirli kriterler oluşturularak saha çalışması yapmaları ve elde ettikleri deneyimleri yuvarlak masalarda tartışarak sunum haline dönüştürmeleri istendi.

Çalıştayın ikinci günü üye belediyelerin örnek uygulamalarına yer verildi. İstanbul Büyükşehir Belediyesi Üstyapı Projeler Müdürlüğü Erişilebilirlik Şefi Said Kaya “Kamusal Alanlarda Evrensel Tasarım-İstanbul Büyükşehir Belediyesi Örneği”; İzmir Büyükşehir Belediyesi Engelli Hizmetleri Şube Müdürü Mahmut Akkın ve şehir plancısı Zeynep Yıldırım “Engelsizmir Kırmızı Bayrak Uygulaması İzmir Büyükşehir Belediyesi Örneği”; Bursa Büyükşehir Belediyesi Engelli Hizmetleri Şube Müdürü Yasemin Şavşatlı “Bursa İçin Erişilebilirlik ve

Ulaşılabilirlik Sorunları”; Antalya Büyükşehir Belediyesi Mola Evi Koordinatörü Gonca Ersoy “Antalya Büyükşehir Belediyesi Erişilebilirlik Uygulamaları”; Balıkesir Büyükşehir Belediyesinden sosyolog Elif Tekçevik Önder “Balıkesir Büyükşehir Belediyesi Erişilebilirlik Uygulamaları”; Nilüfer Belediyesi Zabıta Müdürlüğünden Mehmet Eğe, Ali Öztürk, Serhan Sarı ve Murat Altın “Eriştiren Melekler Timi Benim Zabıtam Benim Nilüferim Projesi” ve Tepebaşı Belediyesi Sağlık İşleri Müdürlüğünden eğitmen Emel Özenli “Engelliler Koordinasyon Merkezi Gökkuşağı Kafe ve Engelliler Montaj Atölyesi” başlıklı sunularını katılımcılarla paylaştılar.

Çalıştayın son oturumunda, saha çalışması yapan grupların sunumlarına yer verildi. Soru cevap bölümünün ardından katılımcılara, konuşmacılara ve düzenleme kuruluna teşekkür edildi. Düzenlenen şehir gezisi ile çalıştay programı tamamlandı.

SAĞLIĞIN GELİŞTİRİLMESİ GENEL MÜDÜRÜ PROF. DR. MUSTAFA TAŞDEMİR, SAĞLIKLI KENTLER BİRLİĞİNİ ZİYARET ETTİ

Sağlığın Geliştirilmesi Genel Müdürü Prof. Dr. Mustafa Taşdemir'in ziyaretinde Sağlık Bakanlığı ile Sağlıklı Kentler Birliği arasında iş birliği yapılacak konular görüşüldü.

Sağlık Bakanlığı Sağlığın Geliştirilmesi Genel Müdürü Prof. Dr. Mustafa Taşdemir, Birlik Başkanı Alinur Aktaş'ı ziyaret etti. Ziyarete Birliğin önceki dönem encümen üyesi ve Pendik Belediye Başkanı Dr. Salih Kenan Şahin ve Birliğin Danışma Kurulu Üyesi Prof. Dr. Didem Evci Kiraz da katıldılar.

Ziyarette Sağlık Bakanlığı ile Sağlıklı Kentler Birliği iş birliğinde kent sağlık göstergelerinin tanımlanması, hesaplanması ve veri alışverişine yönelik ortak yapılabilecek çalışmalar görüşüldü.

ARALIK AYI ENCÜMEN TOPLANTISI ESKİŞEHİR TEPEBAŞI'NDA GERÇEKLEŞTİRİLDİ

Sağlıklı Kentler Birliğinin Aralık ayı Encümen Toplantısında 2020 yılında Birlik adına yapılacak yarışmaların ödülleri ve Birliğe üyelik il nüfus kriterleri ele alındı.

Sağlıklı Kentler Birliğinin Aralık ayı Encümen Toplantısı 26 Aralık 2019 tarihinde Birlik Encümen Üyesi ve Tepebaşı Belediye Başkanı Ahmet Ataç'ın ev sahipliğinde Birlik Başkanı ve Bursa Büyükşehir Belediye Başkanı Alinur Aktaş'ın başkanlığında gerçekleşti. Toplantıya Birlik Encümen Üyeleri Balıkesir Büyükşehir Belediye Başkanı Yücel Yılmaz ve Sandıklı Belediye Başkanı Mustafa Çöl de katılarak destek verdiler.

Toplantının gündem maddeleri öncesinde Birlik Müdürü Murat Ar tarafından Birlik çalışmaları hakkında bilgilendirme yapıldı. Toplantının gündem maddelerinde 2020 yılında Birlik adına yapılacak yarışmaların ödülleri, Birliğe üyelik il nüfus kriterleri konuları görüşüldü.

2020 YILI DANIŞMA KURULU TOPLANTISI YAPILDI

Sağlıklı Kentler Birliğinin 2020 yılı Danışma Kurulu Toplantısı Bursa'da gerçekleştirildi.

Sağlıklı Kentler Birliğinin 2020 yılı Danışma Kurulu Toplantısı, 24 Ocak 2020 tarihinde Bursa'da gerçekleştirildi. Toplantıya Birlik sekretaryası ile Danışma Kurulu Üyeleri Erdem Saker, Prof. Dr. Tülin Vural Aslan, Prof. Dr. Feza Karaer, Prof. Dr. Bülent Yılmaz, Prof. Dr. Emine Didem Evci Kiraz, Doç. Dr. Emel İrgil ve Doç. Dr. Gül Sayan Atanur katıldı.

Gündem maddelerine geçilmeden önce Birlik çalışmaları hakkında güncel bilgiler Birlik Müdürü Murat Ar tarafından aktarıldı. Toplantının ilk gündem maddesi, Birlik Danışma Kurulu üyeliğine yeni katılan Uludağ Üniversitesi Mimarlık Fakültesi Dekan Yardımcısı Prof. Dr. Tülin Vural Aslan ve Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Endüstri Ürünleri Tasarımı Bölüm Başkanı Prof. Dr. Bülent Yılmaz ile Birlik Danışma Kurulu üyeleri ve Birlik sekretaryasının tanışması oldu.

İlk gündem maddesinin ardından Birlik tarafından 2020 yılında ilk kez yapılması düşünülen Türkiye çapındaki yeni yarışmanın temasının belirlenmesi, 2020 Birlik İş Planı bilgilendirmesi ve Birlik Danışma Kurulu üyelerinden gelen diğer öneri ve fikirler görüşüldü.

SÜRDÜRÜLEBİLİR KENTSEL HAREKETLİLİK VE SİVİL KATILIM YUVARLAK MASA TOPLANTISI DÜZENLENDİ

Avrupa Birliği Sivil Düşün Programı Sürdürülebilir Kentsel Hareketlilik ve Sivil Katılım Yuvarlak Masa Toplantısı Ankara'da gerçekleştirildi.

Avrupa Birliği Sivil Düşün Programı Sürdürülebilir Kentsel Hareketlilik ve Sivil Katılım Yuvarlak Masa Toplantısı Türkiye Belediyeler Birliği (TBB) ve Gaziantep Büyükşehir Belediye Başkanı Fatma Şahin'in katılımıyla Ankara'da gerçekleştirildi. Türkiye'de yerel yönetimler ve sağlıklı kentler ekseninde önemli çalışmalar yürüten Sağlıklı Kentler Birliği de bu önemli etkinlikte yerini aldı. Toplantının açılış konuşmasını yapan Başkan Şahin, "Hepimizin kendimize sorduğumuz bazı sorular var: Dünya nereye gidiyor? Çocuklarımıza torunlarımıza nasıl bir dünya bırakacağız? Bu soruların cevabının olumlu olması adına daha güzel, daha çevreci, daha barış dolu bir dünyayı başarabilmemiz için çalışmalarımızı çok iyi planlamamız gerekiyor. Dünya 'sürdürülebilir kalkınma' diyor. Artık ekonomik kalkınmanın tek başına şehirleri, ülkeleri mutlu etmediğini, insani kalkınmanın mutlaka bunun yanına konulması gerektiğini ve çevresel kalkınmanın değerlendirilmesi gerektiğini biliyoruz." şeklinde konuştu. Ayrıca Birlik üyesi Fındıklı Belediye Başkanı Ercüment Şahin Çervatoğlu da toplantıda Fındıklı ile ilgili paylaşımlarda bulundu. Türkiye Belediyeler Birliği ve Avrupa Birliği'nin katkılarıyla düzenlenen toplantı, farklı grupların hareketlilik ve katılım hakkını savunmak için karar alma mekanizmalarına sivil katılım konusunu gündeme getirerek sürdürülebilir kentsel hareketlilik politikalarının geliştirilmesine katkıda bulunmayı amaçlıyor.

YERELDEN ULUSALA İKLİM AĞI AÇILIŞ TOPLANTISINA KATILDIK

TEMEV (Temiz Enerji Vakfı) tarafından 26 Şubat 2020 tarihinde Ankara'da düzenlenen Yerelden Ulusala İklim Ağı AB Projesi açılış toplantısına katıldık.

TEMEV (Temiz Enerji Vakfı) tarafından 26 Şubat 2020 tarihinde Ankara'da düzenlenen Yerelden Ulusala İklim Ağı AB Projesi açılış toplantısına katıldık. Belediye Yönetimlerinde İklim Mücadelesi başlıklı oturuma sunum yapmak üzere davet edildiğimiz toplantıya Birlik Müdürü Murat Ar ve Danışma Kurulu üyesi Prof. Dr. Cengiz Türe katıldılar.

Açılış konuşmalarının ardından Proje Koordinatörü Faruk Telemcioğlu moderatörlüğünde gerçekleşen oturumda Prof. Dr. Cengiz Türe rehberliğinde hazırladığımız İklim Değişikliğinden Etkilenebilirlik Analizlerinin Sağlıklı Kent Olma Açısından Önemi başlıklı sunum Murat Ar tarafından sunuldu. Oturumda ayrıca Çaycuma Belediye Başkanı Bülent Kantarcı ve Denizli Büyükşehir Belediyesinden Berna Yılmaz sunumlarını gerçekleştirdiler.

Dr. Nuran Talu'nun moderatörlüğünde gerçekleşen İklim Mücadelesinde Kent Konseylerinin Rolü başlığındaki ikinci oturumda Türkiye Kent Konseyleri Birliği, Ankara Büyükşehir Belediyesi Kent Konseyi, Kırklareli Kent Konseyi ve Kadıköy Kent Konseyi temsilcileri sunumlarını yaptılar.

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği
2005

2020
SAĞLIKLI ŞEHİRLER
EN İYİ UYGULAMA YARIŞMASI
BAŞVURULARI BAŞLADI

Detaylı bilgi için:
www.skb.gov.tr

Sağlıklı Çevre Kategorisi
Hava, su, toprak ve katı atık kirliliğini önleme, görüntü ve gürültü kirliliği ile mücadele ve yaşanabilir kentsel çevreler yaratmak.

Sağlıklı Yaşam Kategorisi
Bulaşıcı olmayan hastalıkların önlenmesi, yerel sağlık sistemleri, dumansız şehirler, bağımlılık ile mücadele, aktif yaşam, sağlıklı ortamlar, sağlıklı gıda ve beslenme, şiddet ve yaralanmalar, esenlik ve mutluluk.

Sosyal Sorumluluk Kategorisi
Destekleyici Çevreler: Tüm çocuklar için daha iyi çevreler, göçmenler ve sosyal bütünleşme, yaş dostu şehirler, sağlıklı yaşlanma, aktif vatandaşlık, sağlık hizmetleri ve sosyal hizmetler, sağlık bilinci; gençlerin, yaşlıların ve engellilerin sorunlarına duyarlılık.

Sağlıklı Şehir Planlaması Kategorisi
Sağlıklı/sürdürülebilir kentsel gelişme, ulaşım, barınma ve dönüşüm, güvenlik, yeşil alanlar ve rekreasyon, ekolojik mimarlık (az enerji tüketen, çevreci, geri dönüşümlü malzeme kullanılan, karbon salınımı düşük vb. tasarlanmış yapılar, ürünler ve servisler), sağlıklı şehirler için inovatif teknolojiler.

SON BAŞVURU TARİHİ
30 HAZİRAN 2020

İZMİR BÜYÜKŞEHİR BELEDİYE BAŞKANI TUNÇ SOYER İLE SAĞLIKLI KENT ÜZERİNE SÖYLEŞİ

“Sağlıklı kent, dediğimizde kaynakların doğru kullanımından sağlıklı gıdaya, ekosistemin korunmasından sosyal adalet ve eşitliğe kadar pek çok önemli konu başlığı öne çıkıyor.”

Sayın Başkan sizi tanıyabilir miyiz?

Bornova Anadolu Lisesi ve Ankara Üniversitesi Hukuk Fakültesi mezunuyum. Öğrencilik yıllarımda Ankara Sanat Tiyatrosunda oyuncu ve yönetmen asistanlığı ve aynı zamanda Türk Haberler Ajansında muhabirlik yaptım. İsviçre’de uluslararası ilişkiler yüksek lisansı yaptım. Yüksek lisans eğitimindeki ikinci adımım ise Dokuz Eylül Üniversitesinde Avrupa Birliği alanında oldu. Ortaokul yıllarından itibaren siyasetle ilgilenmeye başladım. Yatılı okurken memleket meseleleri üzerine fikir yürütüyorduk. İsviçre’deyken 40 yaşına kadar çalışıp para kazanacağımı sonra da siyasete gireceğimi günlüğüme yazmıştım. Ne güzel ki bunu gerçekleştirebildim.

Uzun yıllar turizm sektöründe yöneticilik yaptım. İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı rahmetli Ahmet Piriştina döneminde başkan danışmanı olarak görev aldım. 2004-2006 yılları arasında İzmir Ticaret Odasında Dış İlişkiler Müdürlüğü ve Genel Sekreter Yardımcılığı görevlerinde bulundum. 2006 yılında Dışişleri Bakanlığı tarafından EXPO 2015 İzmir Yönlendirme Kurulu ve Yürütme Komitesi Genel Sekreterliği görevine getirildim. 2009-2019 yılları arasında iki dönem Cumhuriyet Halk Partisi Seferihisar Belediye Başkanı olarak görev yaptım.

Röportaj: Yunus ŞAHİN

2013 yılında merkezi İtalya’da bulunan Cittaslow Birliğinin Genel Başkan Yardımcılığı, Mayıs 2014’te ise Sosyal Demokrat Belediyeler Derneği (SODEM) Yönetim Kurulu Başkanlığı görevim başladı. Mart 2019 yerel seçimlerinde İzmir Büyükşehir Belediye Başkanı olarak görevimize başladık. Yine 2019 yılında Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Dünya Teşkilatı (UCLG) Yönetim Kurulu üyeliğine seçildim. Avrupa Konseyi Yerel ve Bölgesel Yönetimler Kongresi’nin Bölgesel Yönetimler Meclisi Başkan yardımcılarından biri oldum.

Sağlıklı Kentler Birliğinin bir yayını olan Kentli Dergisi için yaptığımız bu röportajda size ‘sağlıklı kent’ kavramı ile ilgili düşüncelerinizi ve İzmir kentinde bu kapsamda şimdiye kadar ne gibi çalışmalar yürütüldüğünü sorabilir miyiz?

İzmir, 2006 yılında Türkiye Sağlıklı Kentler Birliğinin üyesi oldu. Bu kapsamda İzmir’in sağlık profili çıkarıldı ve kent sağlık gelişim planı yapıldı. Şimdi tüm bu çalışmalar yeni verilerle güncellenecek.

Ayrıca Birleşmiş Milletler 2030 Sürdürülebilir Kalkınma Hedefleri ve Dünya Sağlık Örgütünün (WHO-World Health Organization) 13. Çalışma Programı’na yönelik faaliyetleri (sağlığı geliştirmek, dünyayı güvende tutmak, hassas gruplara hizmet etmek) içeren ve 2019-2024 yıllarını kapsayan Dünya Sağlık Örgütü Avrupa Sağlıklı Şehirler Ağı 7. Fazı’na üyelik için başvurumuzu da yaptık.

Sağlıklı kent, dediğimizde kaynakların doğru kullanımından sağlıklı gıdaya, ekosistemin korunmasından sosyal adalet ve eşitliğe kadar pek çok önemli konu başlığı öne çıkıyor. İzmir’de görevimize başlarken insanların havayla, suyla, iklimle barışık hayat sürdüğü bir kent hedefiyle yola çıktığımızı söyledim. Sadece bize oy verenlerin değil flamingoların, toprağın ve denizin de belediye başkanı olacağımı özellikle vurguladım. Havasıyla, suyuyla, toprağıyla, insanların birbirleriyle iletişim kurmasına imkân veren fiziksel ve sosyal olanaklarıyla hem kentlilerin hem de bu şehirde yaşayan tüm canlıların sağlıklı olabileceği bir kent tahayyül ettik.

“Ulaşımdan doğaya, çevre düzeninden altyapıya kadar tüm projelerimiz aslında sağlıklı kent kavramı altında şekilleniyor.”

“İnsanların birbirleriyle iletişim kurmasına imkân veren, hem kentlilerin hem de bu şehirde yaşayan tüm canlıların sağlıklı olabileceği bir kent hayal ettik.”

Ulaşımdan doğaya, çevre düzeninden altyapıya kadar tüm projelerimiz aslında sağlıklı kent kavramı altında şekilleniyor. “İzmir, tarımsal kalkınmanın başkenti olacak!” derken sağlıklı ve çevreyle dost olan bu kentte sürdürülebilir tarımsal üretimin yaygınlaştırılmasını amaçlıyoruz. Yerli tohuma sahip çıkmak konusundaki kararlılığımız bu düşüncemizin ürünü. Bir taraftan da kentliyi sağlıklı gıdayla buluşturma derdindeyiz. Üreten ve tüketenler arasındaki mesafeyi artıran ve büyük gıda şirketlerinin tekelinde olan gıda endüstrisine karşı açtığımız üretici pazarları da aynı amaca hizmet ediyor. İlkini Kadifekale’de, ikincisini Kültürpark’ta açtığımız üretici pazarlarını kent genelinde yaygınlaştıracağız. Sağlıklı, güvenilir gıda için belediye olarak gıda kontrol laboratuvarı da kuruyoruz.

Sağlık için risk oluşturabilecek konulara da el attık. İzmir’in çöpünü sorun olmaktan çıkarıp ekonomik ve ekolojik bir değere dönüştürüyoruz. Harmandalı Düzenli Atık Depolama Sahası’nda elektrik üretmek için yapılan biyogaz tesisi hizmete sunuldu. Atıklardan ortaya çıkan metan gazı artık bir risk yaratmıyor. Hayata geçireceğimiz diğer modern atık bertaraf tesisleriyle hem çevre ve sağlık sorunlarının önüne geçiyoruz hem de çevreci bir enerji üretimini artırarak iklim hedeflerimizi yakalıyoruz.

Şehrimizde yaşayanlara spor yapmaları için sunduğumuz fırsatları da artırıyoruz. Örneğin, bisikletli ulaşım altyapısı ve bisikletli turizm önceliğimiz. İzmir, aktif bir rota niteliğinde EuroVelo’ya (Avrupa Bisiklet Yolları Ağı) Türkiye’den dahil olan ilk kent oldu. Her yıl büyük bir yelken festivali yapıyoruz. İzmir’in farklı mahallelerinden çocuklarımıza yelken eğitimi vererek bu sporu herkese ulaştırmayı amaçlıyoruz. Sadece İzmir’den çıkan başarılı sporcu sayısını artırmayı değil, 30 ilçenin çocuklarına ulaşabilmeyi, onları sporla tanıştırabilmeyi amaçlıyoruz. Ayrıca park ve yeşil alan sayısını artırmayı hedefliyoruz. 35 yaşayan park kurmak için de ilk fidanları geçtiğimiz günlerde toprakla buluşturduk.

Sizce sağlıklı bir kentin oluşturulmasında yerel yönetimlerin karşılaştığı en önemli zorluklar nelerdir? Örneğin İzmir’in bu kapsamda karşılaştığı en önemli sorunlar konusunda örnekler verebilir misiniz?

Dünyanın üçte ikisinin 2050 yılında kentlerde yaşayacağı öngörülüyor. Artık bunu göz ardı ederek planlama yapamazsınız. İnsanların mutlu ve güvenli bir ortamda yaşaması, ekonomik krizlere dayanıklı olması, temiz havaya ve suya erişimlerinin olması uzun vadeli bir planlamayı gerektiriyor. Sürdürülebilir sistemlerin inşası bu yüzden çok önemli. Bir kentte çarpık yapılaşma geniş alanlara yayılmışsa o kentteki tüm insanları bir günde sağlıklı bir yaşam ortamına kavuşturmak mümkün olmaz. Yer altı sularının kirlenmesi de aynı şekilde. Yıllarca bu sorunla ilgilenmezseniz sonrasında işi çözemezsiniz.

Burada en önemli zorluklardan ziyade, en önemli noktalar üzerinden gidersek sağlıklı kent kavramının benimsendiği, içselleştirildiği bir kültürün oluşturulmasının öneminden bahsetmek isterim. Örneğin biz İzmir’de temizlik seferberliği başlattık. Her hafta ilçelerde temizlik ekiplerimiz sokaklara çıkıyor. Vaktim olduğunda mutlaka ben de katılıyorum. O bilinci yerleştirmekle ilgili bir çalışma aslında bu.

Bir de karşı karşıya olduğumuz ama il sınırlarını aşan sorunlar var. Körfez’in temizliği gibi. Birlik içinde hareket etmek, diğer kentleri işin içine katmak bu gibi durumlarda çok daha önemli bir hal alıyor. Tüm paydaşları aynı noktada buluşturmak kolay değil ama herkes sağlıklı bir kentte yaşamak istiyor. Sabırlı olmak ve vazgeçmemek gerek.

Kentli Dergisi’nin bu sayısının kapak konusu “Eko-Köy”. Siz Seferihisar Belediye Başkanı iken bu alanda önemli çalışmalar yaptınız. Konuyla ilgili çalışmalarınızdan biraz bahseder misiniz?

Günlük siyasi tartışmaların içinde hepimizin geleceğini ilgilendiren çok önemli sorunlar göz ardı ediliyor. Bu

“İnsanların mutlu ve güvenli bir ortamda yaşaması, temiz havaya ve suya erişimlerinin olması uzun vadeli bir planlamayı gerektiriyor.”

RÖPORTAJ

“Kent aidiyeti ve bilincinin güçlendirilmesinin çok önemli olduğunu düşünüyorum.”

konuda kaynakların hızla tükenmesi, iklim krizi, doğadan ve topraktan uzaklaşma, sağlıklı gıdayla ilgili büyük sıkıntıların baş göstermeye başlaması, kent ve kır dengesinin bozulması başta olmak üzere pek çok şey sıralanabilir. Bütün bunlar, gelecekte insan yerleşimleri için çevresel, ekonomik ve toplumsal sorunların derinleşeceği anlamına geliyor. Eko-köy dediğimizde de bu gibi küresel sorunlara karşı sürdürülebilir yaşam çevreleri oluşturmaktan bahsediyoruz aslında. Böyle baktığımızda Seferihisar'ı "eko-köy" olarak nasıl yorumlayabiliriz, ona bakmak gerek.

İzmir'in Seferihisar ilçesinde belediye başkanlığı yaptığım dönemde, uluslararası yerel kalkınma modeli Cittaslow hareketini Türkiye'ye taşıdık. Seferihisar Cittaslow (Yavaş Şehir) ağının bir parçası haline geldi ve oradan büyük bir başarı hikâyesi çıktı. Bugün 17 üyeyle dünyadaki dördüncü büyük Cittaslow üyesi özelliğinde bir ülkeyiz.

Seferihisar'da insanlar üretimden uzaklaşmaya başlamışlardı. Üretici pazarı kurduk; işgaliye, harç yok ama kendi ürettiğinizi satın dedik. Mandalina Üretici Birliğini kurduk. İşleme ve paketleme tesisi satın alıp, Birliğe devrettik ve ihracat yetkisi aldık. Mandalinanın yan ürünlerini üretmeye başladık. Örneğin mandalinayı termal enerjiyle kuruttuk. Ürünün pestilini, marmeladını yaparak 12 ay raflarda olmasını sağladık. Mandalina kurusu ortaya çıktı; böylece 1,5 liralık ürün 6,5 liraya kadar değerlendi. Çiftçi kazanınca üretmeye devam etti. Yerel tohumların satışı yasaklandığı için Seferihisar'da Tohum Takas Şenlikleri'ni başlattık. Can Yücel Tohum Merkezini açtık. Ata tohumu karakılçık buğdayı çoğaltıldı ve yüzlerce yıl önceki tekniklerle "Ata Ekmeği" üretildi. Üretimi teşvik etmek için alım garantili üretim modelini uyguladık.

Yerel üretici pazarları, üretici birlik ve kooperatifleriyle küçük üreticinin, köylünün ve aile çiftçiliğiyle geçimini sağlayanların önünü açarak hem köy-kent dengesini gözetmeye hem de sağlıklı gıda konusunda adım atmaya çalıştık. Seferihisar'da bir kadın kooperatifi kurduk. Yedi kadınla yola çıktık, doksan kadına ulaştık. Önce tezgâh kurdular, sonra lokanta açtılar, ardından internet üzerinden ürünlerini satmaya başladılar ve pekmez imalat tesisi kurdular. Seferihisar'da kapalı pazar yeri çatısına kurulan güneş enerji santraliyle belediye binasının elektrik ihtiyacını karşıladık.

Yani aslında insanca bir yaşam modelinin, gelecek kuşakların yaşam alanlarını da güvence altına alan bir sistemin temelini attık. Toprağı koruduğunuzda ürün alıyorsunuz, çiftçiyi koruduğunuzda köyden kente göç azalıyor. Hepsi birbirine bağlı süreçler.

Ülkemizin koşullarını düşünürsek sizce Sağlıklı Kentler Birliği çalışmalarını hangi konulara yoğunlaştırmalı?

Önce sağlıklı bir toplum kavramını yerleştirmeliyiz. Birbirini destekleyen bir toplum modelinin yaratılmasının da bunun için bir ön koşul olduğunu düşünüyorum. Çünkü sizin yaptığınız yatırımların, gerçekleştirdiğiniz projelerin sürdürülebilirliği için bir arada olmak gerekiyor. Kenti yalnızca bir yapılar bütünü olarak göremeyiz. Kentlerin toplumsal karakterlerini göz ardı edemeyiz. Farklı geleneklere, eğitim seviyelerine ve siyasal tercihlere sahip insanların birlikte yaşadığı kent, aslında özünde eşitlik idealini ve bir arada yaşama kültürünü barındırıyor. Burada yaratacağınız anlayış, örneğin yeni bir siyaset dili ya da yeni bir kalkınma modeli ülkeye önderlik edebilir. Ve bunu da o farklı geleneklere ya da kültürlere sahip insanların birlikteliğiyle başarırsınız. O nedenle sağlıklı toplum anlayışının yerleştirilmesinin, kent aidiyeti ve bilincinin güçlendirilmesinin çok önemli olduğunu düşünüyorum.

Son olarak eklemek istediğiniz konular varsa alabilir miyiz?

Bu güzel söyleşi için teşekkür ederim.

BALÇOVA'DA HER ÇOCUĞUN BİR AĞACI OLACAK

Yaz aylarında Balçova Eğitim Mahallesi'nde yanan ormanlık alan Balçova Belediyesi ve Altekma Group tarafından ağaçlandırıldı. "Her Çocuğun Bir Ağacı Olsun" sloganı ile yapılan fidan dikim şenliğine vatandaşlar yoğun ilgi gösterdi.

Geçtiğimiz haziran ayında Balçova Eğitim Mahallesi'nde bulunan ormanlık alanda çıkan yangında zarar gören ağaçların yerine hazırlanan 10 bin metrekarelik alanda 2 bin fıstık çamı toprakla buluştu. Balçova Belediyesi ve Altekma Group tarafından "Her Çocuğun Bir Ağacı Olsun" sloganı ile gerçekleştirilen fidan dikim şenliğine çok sayıda vatandaş çocukları ile birlikte katıldı. Ormanların gelecek nesiller için ne kadar önemli bir hayat kaynağı olduğuna dikkat çekmeyi hedefleyen etkinlik, yediden yetmişe pek çok Balçovalıyı bir araya getirerek birlikte yapılan sosyal sorumluluk etkinliklerinin gücünü de ortaya koydu. Balçova Belediye Başkanı Fatma Çalkaya ve Altekma Group Başkanı Hulusi Durmuş, çocuklarla birlikte diktikleri fidanlara can suyu verdi. Çocuklar diktikleri fidanların yanındaki destek çubuklarına isimlerini yazarak fotoğraf çektirdi. Doğayı korumaya önce kendi bölgemizden başlamamız gerektiğinin altını çizen yetkililer, bu tip çevre etkinliklerini kültürel bir alışkanlık haline getirmek için çocuklara doğa ile ilgili mesuliyet duygularının aşılanmasının önemli olduğunu vurguladılar.

"Ağaçlarımız çocuklarımız ile birlikte büyüyecek."

Yanan her ağacın acısını yüreğinde hissettiğini ifade eden Balçova Belediye Başkanı Fatma Çalkaya yaptığı konuşmada, "Göreve başladığım ilk günlerde bu yangın faciasını yaşamıştık. Vatandaşlarımız ile birlikte söndürme çalışmalarına katıldık. O günün acısını bugün bile hissediyorum. Belirli bir süre toprağın uygun hale gelmesini bekledik. Şimdi çocuklarımız ile birlikte buraya 2 bin fidan dikeceğiz. Ağaçlarımız çocuklarımız ile birlikte büyüyecek." dedi. Altekma Group Başkanı Hulusi Durmuş ise "Balçova'ya yeni bir orman kazandırılmasında katkımız olduğu için çok gururluyuz. İzmirimiz ve gelecek nesiller için daha çok fidanı toprakla buluşturacağız." dedi.

BALIKESİR'İN KARBON AYAK İZİ BELİRLENECEK

UCLG-MEWA Eş Başkanlığı ve Çevre Komitesi Başkanlığını yürüten Balıkesir Büyükşehir Belediye Başkanı Yücel Yılmaz'ın talimatı üzerine Balıkesir'in karbon ayak izi ölçülüyor.

"Sağlıklı bir gelecek hedefinin temelini sağlıklı bir çevre oluşturmaktadır."

Birleşmiş Kentler ve Yerel Yönetimler Orta Doğu ve Batı Asya Bölge Teşkilatı (UCLG-MEWA) Eş Başkanı ve Çevre Komitesi Başkanlığı görevlerini yürüten Balıkesir Büyükşehir Belediye Başkanı Yücel Yılmaz, Balıkesir'de iklim değişikliğiyle mücadele noktasında çalışmalar başlattı. Şehrin uzun vadeli iklim stratejisinin en önemli bileşenlerinden biri olan karbon yoğunluğunu azaltmak için harekete geçen Balıkesir Büyükşehir Belediyesi, *https://www.balikesir.bel.tr/bilgi-hizmetleri/karbon-ayak-izi-hesaplama* iletişim adresi üzerinden vatandaşların karbon ayak izini ölçümlemesine imkân sağlayarak Balıkesirlilerin doğaya saldığı karbondioksit miktarı ile konu hakkındaki farkındalıklarını ortaya koyuyor. Verilerin netleşmesiyle Balıkesir'in karbon ayak izi de belirlenmiş olacak. Ölçüm için hazırlanan anketi cevaplayan vatandaşlar, karbon ayak izlerini azaltmak için kaç adet ağaç dikmesi gerektiğini yani doğaya olan borcunu da görebilecek.

Evrensel bir sorun olarak iklim değişikliği ile mücadelede yerel yönetimlerin aktif rol alması gerektiğine vurgu yapan Balıkesir Büyükşehir Belediye Başkanı Yücel Yılmaz, sağlıklı bir gelecek hedefinin temelini sağlıklı bir çevrenin oluşturduğunu kaydetti. Yaşanabilir bir şehir ve yaşanabilir bir gelecek için Balıkesir'de yenilenebilir enerji ve ekolojik tarım uygulamalarına öncelik verdiklerini belirten Başkan Yılmaz, iklim değişikliğiyle mücadelede uluslararası kurumlar ve sivil toplum kuruluşları ile iş birliği halinde çalıştıklarını söyledi.

Yetkililerin konuyla ilgili dile getirdiği bilgilerse dikkat çekici. Buna göre karbon ayak izinin, insanlığın ekolojik ayak izinin büyük bir bölümünü oluşturduğu ve hızla arttığı belirtiliyor. Atmosferde biriken karbondioksit ise iklim değişikliği olarak bize geri dönüyor. Türkiye'de tüketimin ekolojik ayak izi 209,6 milyon küresel hektar olup kişi başına düşen ekolojik ayak izi 2,8 küresel hektara denk geliyor. Türkiye'nin 1974'den beri ekolojik borçlu ülkeler arasında yer aldığı belirtiliyor.

GERİ DÖNÜŞÜM MALZEMELERİNDEN ÜRETİLEN BİSİKLET PARK ALANLARI BİLECİK'TE KULLANIMA GİRDİ

Belediye Başkanı Semih Şahin ve Başkan Yardımcısı Melek Mızrak Subaşı, Belediye çalışanları ile birlikte Bilecik Belediyesi Fen İşleri Müdürlüğü ekipleri tarafından Belediye atölye biriminde üretilen bisiklet park alanlarını, ilgili okul ve kurumlara teslim etti.

İlk etapta 18 ayrı noktaya monte edilen bisiklet park alanlarının, önümüzdeki dönemlerde ihtiyaca binaen birçok noktaya daha yerleştirileceği bildirildi.

Belediye Başkanı Semih Şahin, bisiklet park alanlarının işlevleri ve faydaları düşünüldüğünde önemli bir çalışma gerçekleştirdiklerini belirterek, "Dünya Sağlık Örgütü verilerine göre, obezite ve fiziksel hareketsizliğe karşı küresel bir stratejinin geliştirilmesi çok önemli; ayrıca Dünya Sağlık Örgütü haftada en az 5 gün ve günde 30 dakika orta düzeyde egzersiz yapılmasını önermektedir. Fiziksel sağlığa ek olarak, günlük bisiklet kullanımının başka avantajları da vardır. Örneğin bisikletin dengeleme etkisi vardır, park yerlerinde veya trafik sıkışıklıklarında diğer yol kullanıcılarının maruz kaldığı stresi önler. Bizler de Bilecik Belediyesi olarak bisiklet kullanımını artırmak ve bu anlamda farkındalığı sağlamak adına bu tür bir çalışmayı gerçekleştirdik." dedi.

"Bisiklet gürültü veya hava kirliliğine neden olmaz, fazla yer kaplamaz ve trafik eğitiminin temelidir."

Bilecik Belediyesi Proje Geliştirme ve Eğitim Birimi Personeli Hakan Yavuz gerçekleştirilen çalışma hakkında verdiği bilgide, Bilecik Belediyesi olarak hem geri dönüşüm anlamında hem de bisiklet kullanımını artırma yönünden güzel bir çalışma gerçekleştirildiğini belirterek, şunları ifade etti: "Belediyemiz, Sağlıklı Kentler Birliği ve Bisikletliler Derneği Bilecik Temsilciği iş birliğinde 'Haydi Çocuklar, Bisikletle Okula!' projesinin bir bölümü olarak okullara, sosyal ve kurumsal alanlara yönetmeliğe uygun bisiklet park yerlerini, atölyemizde geri dönüşüm için ayırdığımız malzemelerden üretti. İlk etapta 18 adet olarak planladığımız bu park yerlerini halkımızın kullanımına sunuyoruz. Amaç, bisiklete binen çocukların ve gençlerin oranının artması ve bisikletin günlük okul hayatının ayrılmaz bir parçası olması ve kalmasıdır. Bisiklet gürültü veya hava kirliliğine neden olmaz, fazla yer kaplamaz ve trafik eğitiminin temelidir. Böylece sağlıklı şehir planlarına destek olur. Çocuklarımıza, öğretmenlerimize ve tüm Bilecik halkına hayırlı, uğurlu olsun." ifadelerini kullandı.

SATIN ALMA, SAHİPLEN!

Çankaya Belediyesi Sahipsiz Sokak Hayvanları Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi, sokaklarda yaşayan, barınma ve beslenme sıkıntıları içerisindeki hayvanları mutlu yuvalarla buluşturdu.

"Sokak hayvanları için en önemli ihtiyaç her şeyden önce sevgidir."

Çankaya Belediyesi Sahipsiz Sokak Hayvanları Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi 2019 yılında 1.003 sokak hayvanını yeni yuvasına kavuşturdu.

Hayvanlara sahip çıkılması konusunda "Satın Alma, Sahiplen" anlayışını yaygınlaştırmaya çalışan Çankaya Belediyesinin sahiplendirme politikasının, hayvanları barınaktan bir an önce göndermek olmadığını ifade eden merkez yetkilileri, "Biz hayvanlarımız için en iyisini arıyoruz. Onlar zaten sokaklarda yeterince travmaya maruz kalmış canlılar. İstiyoruz ki en azından barınaktan sonraki hayatları onlar için çok güzel olsun. Bunun için sahiplendirme yaparken de onlar adına en iyi seçeneği bulmaya çalışıyoruz. Örneğin fazla hareketli bir köpeğimizi sahiplendireceğimiz zaman hayvansever vatandaşımızın bahçeli bir yerde oturuyor olmasını tercih ediyoruz." diyerek düşüncelerini ifade ettiler.

Sahiplenmenin hayvanlar için sadece korunaklı ve karnının doyacağı bir yer anlamına gelmediğini dile getiren yetkililer, sokak hayvanları için en önemli ihtiyacın her şeyden önce sevgi olduğunu belirttiler.

Sokak hayvanlarının popülasyonu konusunda kısırlaştırmaya da önem veren Çankaya Belediyesi Sahipsiz Sokak Hayvanları Bakım ve Rehabilitasyon Merkezi, 2019 yılında 2 bin 523 kısırlaştırma işlemi uyguladı. Merkez 73 bin 840 hayvana ise tedaviye yönelik işlem gerçekleştirdi.

EDİRNELİ ÖĞRENCİLERDEN KUŞLAR İÇİN EV PROJESİ

Edirne İl Milli Eğitim Müdürlüğünün 'Onlar Bizim Dostlarımız' isimli projesi kapsamında 102 öğrenci tarafından hazırlanan 102 kuş evi 7 köye ulaştırıldı.

Edirne İl Milli Eğitim Müdürlüğünün 'Onlar Bizim Dostlarımız' isimli projesi kapsamında 102 öğrenci tarafından hazırlanan 102 kuş evi 7 köye ulaştırıldı. Edirne Belediyesi, kuş evlerinin ağaçlara takılması için Park Bahçeler Müdürlüğü ekipleri ile projeye destek verdi. Edirne Belediye Başkan Vekili Yaver Tetik, öğrencileri yalnız bırakmayarak kuş evlerinin ağaçlara asılmasına yardımcı oldu.

Edirne İl Milli Eğitim Müdürlüğü, öğrencilerin hayvan hakları ile ilgili bilinçlenmesini sağlamak ve hayvanlarla alakalı yaşanması muhtemel problemlere çözüm arama motivasyonu kazanmalarını desteklemek amacıyla "Onlar Bizim Dostlarımız" isimli projeyi uygulamaya koydu. Proje kapsamında 102 öğrenci tarafından hazırlanan 102 kuş evi Edirne'nin Suakacağı, Hatipköy, Yolüstü, Değirmenyeni, Büyükdöllük, Küçükdöllük, Menekşesofular ve Muratçalı köylerine ulaştırıldı.

Edirne Belediyesi, "Onlar Bizim Dostlarımız" isimli projeyi hayata geçirerek hem dünyamızı paylaştığımız kuşlar için yararlı bir faaliyet yapmak hem de bugünün küçükleri olan ama ileride yaşadığımız şehri, ülkeyi ve dünyamızı emanet edeceğimiz çocuklara hayvan sevgisini öğretmeyi amaçlıyor.

Öğrenciler ile birlikte kuşları 'ev'lendirdiklerini belirten Tetik, "Havalar soğuduğunda göçmen kuşlar sıcak ülkelere gidiyor. Ama küçük kuşlar bulundukları yerde kalıyorlar. Sizler de sıcak bölgelere gidemeyen kuşlar için evler yaptınız. Bugün burada yuvası olmayan kuşları 'ev'lendiriyoruz. Onları ev sahibi yaptık." diyerek düşüncelerini belirtti.

"Yuvası olmayan kuşları 'ev'lendiriyoruz. Onları ev sahibi yapıyoruz."

İNEGÖL BELEDİYESİ 2790 CAN DOSTUNU SAĞLIĞINA KAVUŞTURDU

İnegöl'ü her alanda örnek bir kent yapmak için var gücüyle çalışmalarına aralıksız devam eden İnegöl Belediyesi, en az insanlar kadar hayvanların korunması ve ihtiyaçlarının karşılanması noktasında da çaba sarf ediyor.

"Her canlının değerini bilerek, birinin canının yanmasını bize olmuş kabul ederek hizmetlerimizi bu düsturla yapmaya çalışıyoruz."

İnegöl Belediyesi, ortaya koyduğu çalışmalarla can dostlarımızın her zaman yanında olmayı başarıyor. Hayvan dostu bir belediye olarak can dostların her türlü ihtiyacını gideren, onlara şefkat eli uzatan Veteriner İşleri Müdürlüğünün 2019 yılı içerisinde ortaya koyduğu faaliyetler hakkında açıklama yapan Belediye Başkanı Alper Taban, "Bizler yaratılanı Yaradan'dan ötürü seviyor, şehrimizin yaşamaktan mutluluk duyulan bir kent yapısı kazanması için elimizden gelen tüm gayreti göstermeye çalışıyoruz. Her canlının değerini bilerek, birinin canının yanmasını bize olmuş kabul ederek hizmetlerimizi bu düsturla yapmaya çalışıyoruz. Hayvan dostu bir belediye olarak can dostlarımızın her zaman yanındayız." dedi. Sahipsiz Hayvanlar Bakım ve Tedavi Merkezinde 2019 yılında can dostlarına yönelik gerçekleştirilen çalışmalar hakkında da bilgi veren Taban, "Merkezimizde yıl içerisinde 260 köpek, 45 kedi sahiplendirildi. Bu konuda hayvansever derneklerimizle, özellikle Kent Konseyi Hayvan Hakları Çalışma Grubu ve İnegöl Doğal Hayatı ve Hayvanları Koruma Derneği (İDOHA) ile irtibat halindeyiz." dedi.

Sahipsiz Hayvanlar Bakım ve Tedavi Merkezinde tedavi edilen hayvan sayısı hakkında da bilgiler veren Taban, sözlerine şöyle devam etti: "Merkezimizde 2019 yılı içerisinde 110 kısırlaştırma, 30 kırık operasyonu, 180 yumuşak doku operasyonu ve 2.470 diğer hasta ve yaralı müdahaleleri yapıldı. Toplamda 2.790 can dostumuzu sağlığına kavuşturmuş olduk. Ayrıca merkezimiz yabani hayvanlara da kucağını açmaktadır. Bu kapsamda şimdiye kadar çeşitli yabani hayvanların her türlü tedavisini de gerçekleştirdik. Ayrıca Bursa Büyükşehir Belediyesi, Mudanya, Yenişehir, Nilüfer, İznik, Yıldırım, Gemlik ve Kütahya Emet belediyelerinden getirilen hayvanlara ortopedi operasyonları da yapılmıştır." açıklamalarında bulundu.

AMBALAJ ATIKLARI ‘ÇÖPE’ DEĞİL, ‘GERİ DÖNÜŞÜME’ GİDECEK!

Karşıyaka Belediyesinin başlattığı çalışma ile doğal kaynakları ve çevreyi korumak, israfı önlemek ve gelecek nesillere daha yaşanabilir bir dünya bırakmak hedefleniyor. Ambalaj atıkları artık kaynağında ayrı toplanacak ve çöpe karışmadan geri dönüşüme kazandırılacak.

“Çöpler doğada yıllar boyunca yok olmuyor ve toprağımızı, havamızı, suyumuzu kirletiyor.”

Karşıyaka Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Müdürlüğü tarafından yürütülen “Ambalaj Atıklarının Kaynağından Ayrı Toplanması” sisteminin ilk uygulama alanları Bostanlı ve Atakent oldu. İlk aşamada iki mahalledeki ev ve iş yerleri tek tek ziyaret edilerek; Belediye Başkanı Dr. Cemil Tugay’ın mektubu, tanıtım broşürü ve atık poşetleri vatandaşlara teslim edilmeye başlandı. Halkı bilgilendirmeyi amaçlayan ziyaretler bir haftada tamamlanacak ve bölgedeki 17 bin konut ile iş yerlerinin tamamına ulaşılacak. Ardından da uygulamaya geçilecek.

Yeni sistem çerçevesinde vatandaşlar; kâğıt-karton, plastik, metal, cam ve kompozit atıklarını (süt, çerez ambalajları vb.) Belediye tarafından verilen mavi torbalarda biriktirecekler. Torbalar haftada iki kez, belirli gün ve saatlerde dışarı çıkarılacak. Atıklar araçlarla toplanırken, boş torbalar vatandaşlara geri verilecek. Ayrıca atık pil, bitkisel atık yağ, elektronik atık ve tekstil atıklarını teslim etmek için de 0232 363 13 31-248 numaralı telefondan ilgili ekiplere ulaşılabilecek. İlk aşamada iki mahalle ile başlatılan sistem, 2020 yılında ilçenin tamamında hayata geçirilmiş olacak.

Yeni sistemin vatandaşların katılımı ve desteği sayesinde başarıyla uygulanacağına inandığını belirten Karşıyaka Belediye Başkanı Dr. Cemil Tugay, “Doğal kaynakların hızla tükenmeye başladığı ve çevre kirliliğinin arttığı bu dönemde, ne yazık ki çöp diyerek attığımız birçok geri kazanılabilir atık, doğada yıllar boyunca yok olmuyor ve toprağımızı, havamızı, suyumuzu kirletiyor. Çevreyi korumanın hepimizin vatandaşlık görevi olduğu anlayışıyla, her bir Karşıyakalının uygulamaya tam katılım sağlayacağına inanıyorum.” dedi.

MİNİKLERE GERİ DÖNÜŞÜMÜN ÖNEMİ AKTARILDI

Hizmete girdiği günden bu yana birçok farklı ve eğitici etkinliğe ev sahipliği yapan Kocaeli Bilim Merkezinde yine anlamlı bir etkinlik düzenlendi.

Minikler atık malzemelerin geri dönüşümünün ne kadar önemli olduğunu öğrendi.

Minikler ile Atıktan Ağaca etkinliğine katılan 300 çocuk, atık malzemeleri ekolojik geri dönüşümle çimlenmeye hazır tohumlar haline getirdi. Etkinlikle, minikler hem eğlendi hem de atık malzemelerin geri dönüşümünün ne kadar önemli olduğunu öğrendi.

Eğlendiren ve öğreten çalışmalarla geri dönüşümün önemini anlatmak için yapılan etkinliğe, 4-5 yaş arası 300 çocuk katıldı. Katılımcılar, “Tohum Bombası” atölyesinde etkinliğin temasını oluşturan atık malzemelerin ekolojik geri dönüşümünü deneyimlerken “akıl oyunları, ebru sanatı ve kodlama” gibi atölyelerde de çeşitli aktiviteler yapma imkânı buldu. Gerçekleştirilen çalışmalarda birbirinden renkli görüntüler ortaya çıkartan minikler hem eğlendi hem de öğrendi.

85 FARKLI ATÖLYE

Kocaeli Bilim Merkezindeki tüm etkinliklerin 4-13 yaş arasındaki çocuklara uygun olduğunu belirten yetkililer, katılımcıların okul öncesi, ilkokul ve ortaokul olmak üzere 3 farklı grupta ve 85 farklı konuda atölye çalışmalarına iştirak edebildiğinin altını çizdi. Dünyanın en büyük bilim merkezi olan ABD’deki Exploratorium Bilim Merkezi danışmanlığında yürütülen faaliyetler kapsamında Kocaeli Bilim Merkezinde 215 düzenek bulunduğu belirtildi. Kocaeli Büyükşehir Belediyesi Bilim Merkezi; Sanayi Bakanlığı, TÜBİTAK, INTEL ve Avrupa Birliği Projeleri kapsamında, birçok ulusal ve uluslararası kuruluşla iş birliği halinde projelerini yürütmekte.

SAĞLIKLI BİR GELECEK, YÜRÜYEREK GELECEK

Malkara Belediyesi, ilçenin belirli noktalarına "Sağlık İçin Yürü" sloganına vurgu yapan tabelaların montajını gerçekleştirdi.

"Yürüme eylemi insan sağlığı için çok önemli bir fiziksel aktivitedir."

Malkara Belediyesi, vatandaşları hareketsiz yaşam ile mücadele etmek ve sağlıklı bir yaşama teşvik etmek amacıyla ilçenin belirli noktalarına "Sağlık İçin Yürü" sloganına vurgu yapan ve üzerinde gidiş-geliş mesafe bilgileri de belirtilen tabelaların montajını gerçekleştirdi.

Hemşehrilerinin sağlığını önemsediklerini belirten Malkara Belediye Başkanı Ulaş Yurdakul, "Yürüme eylemi insan sağlığı için çok önemli bir fiziksel aktivitedir. İlçemizde yaşayan hemşehrilerimizin sağlığı için Park ve Bahçeler Müdürlüğümüzce "Sağlık İçin Yürü" projesini hayata geçirdik. Proje kapsamında ilçe merkezinde 6 yol güzergâhı belirledik. Ziraat Bankası önünde bulunan saat kulesi merkez alınarak geri dönüşüm tesisi, Gelincik Anaokulu, Atatürk Bulvarı, 14 Kasım Caddesi'nde bulunan kilise, Gelincik Kahvesi ve 19 Mayıs Parkı'ndan gidiş-geliş mesafelerini belirten tabelaların montaj çalışmasını yaptık. Mutlu insan olmanın ilk koşulu sağlıklı birey olmaktır. Sağlıklı yaşamak için de düzenli olarak yürüyüş yapmalıyız. Ben de ilçemizdeki hemşehrilerimi arabalarını park ederek sağlıklı yaşam için 7'den 70'e üşenmeden yürüyüş yapmaya davet ediyorum. Montajını gerçekleştirdiğimiz tabelalar ile hemşehrilerimiz yürüdükleri mesafeleri de rahatlıkla görebilecekler. Böylelikle hemşehrilerimizi daha sağlıklı yaşamaya teşvik ederek, araç kullanımını da azaltıp çevre temizliğine bir nebze de olsa katkı sağlamayı amaçlıyoruz." dedi.

100 YAŞ EVİ ÜYELERİNDEN SOKAK HAYVANLARI İÇİN ÖRNEK DAVRANIŞ

Nilüfer Caner 100 Yaş Evi üyeleri kış şartlarında yiyecek bulmakta zorlanan sokak hayvanlarına yönelik hayata geçirdikleri çalışmayla, atık su borularından tasarladıkları mama kapları sayesinde hayvanların beslenmesine katkıda bulunuyor.

"Sokak hayvanları kış aylarında daha çok yemeğe ihtiyaç duyuyorlar."

Muğla Büyükşehir Belediyesi tarafından 60 yaş üzeri vatandaşların sosyal hayata daha aktif katılımlarını ve üretkenliklerinin devamını sağlamak amacıyla oluşturulan ve 2018 yılının Nisan ayında faaliyete başlayan Nilüfer Caner 100 Yaş Evi üyeleri, sokak hayvanları için mama kapları tasarladı.

İlk etapta 100 Yaş Evi üyeleri ve Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi (MSKÜ) öğrencileri tarafından 35 adet hazırlanan mama kapları renklendirme işleminin ardından belirlenen noktalara yerleştirildi.

Sokak hayvanlarına yönelik duyarlılık göstererek atık su borularından oluşturdukları mama kapları ile hayvanların beslenmesine katkıda bulunan 100 Yaş Evi üyeleri, mama kaplarını kentte bazı caddelerin belirli alanlarına monte ederek sokak hayvanlarının karnını doyuruyor. 100 Yaş Evi üyelerinden Mehmet Demirtaş, sokak hayvanlarının özellikle kışın zor yaşam koşullarında mücadele ettiklerini söyleyerek, "Sokak hayvanları kış aylarında daha çok yemeğe ihtiyaç duyuyorlar ve bu ihtiyaçlarını karşılayacak kadar yiyecek bulamıyorlar. Bu nedenle Nilüfer Caner 100 Yaş Evi üyeleri olarak sokak hayvanlarımız için ortaya güzel bir proje çıkardık." şeklinde çalışmayla ilgili düşüncelerini ifade etti.

Nilüfer Caner 100 Yaş Evi üyeleri ile birlikte sokak hayvanları için faydalı bir çalışma gerçekleştirdiklerini ifade eden Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi Siyaset Bilimi ve Uluslararası İlişkiler Bölümü öğrencisi ve aynı zamanda Bölgesel Analiz Topluluğu Başkanı Hatice Nur Yıldırım, "Kış aylarında kapımıza koyduğumuz mamalar ıslanıyor. Biz de bu durumdan dolayı Nilüfer Caner 100 Yaş Evi üyeleri ile birlikte sokak hayvanlarına yönelik farkındalık oluşturmak için böyle bir projeye imza attık. Sokak hayvanları konusunda vatandaşlarımızı bilinçlendirmeliyiz." dedi.

SOKAKTA YAŞAYAN DOSTLARIMIZ İÇİN KULÜBE YAPTILAR

Odunpazarı Belediyesi, sokakta yaşayan hayvanları unutmadı. Onların da tıpkı insanlar gibi sağlıklı koşullarda barınmaları için bazı sivil toplum platformlarıyla kolektif çalışmalar hayata geçirildi.

"Sokak hayvanları için küçük ama hayat kurtarıcı pek çok şey yapabilmemiz mümkün."

Daha önce Odunpazarı ilçesinde bulunan bazı park ve çeşitli mevkilere köpek ve kedi kulübeleri yerleştiren Odunpazarı Belediyesi, benzer uygulamalarına devam ediyor.

Odunpazarı Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü, sanatçı Haluk Levent tarafından kurulan ve Türkiye çapında bir örgütlenmeye sahip olan 'Ahbap' (sivil toplum platformu) ile birlikte bölgede yaşayan köpekler için kulübeler yaptı. Odunpazarı Belediyesi Park ve Bahçeler Müdürlüğü şantiyesinde hazırlanan 30 köpek kulübesi, Odunpazarı bölgesinde bulunan muhtelif parklara yerleştirildi.

Havaların soğumaya başladığı dönemlerde iklim koşullarının insanlar kadar sokakta yaşayan hayvanları da olumsuz etkilediğini belirten yetkililer, sokakta yaşayan hayvanların çetin kış şartlarında hem yiyecek bulmak hem de vücut ısılarını korumak zorunda olduğuna dikkat çekti.

Çalışma ile ilgili düşüncelerini paylaşan yetkililer, "Türkiye'yi etkisi altına alan soğuk hava ve kar yağışı, sokaklarda yaşayan dostlarımız için ölümcül olabiliyor. Onlar için küçük ama hayat kurtarıcı pek çok şey yapabilmemiz mümkün. Onları unutmayalım." şeklinde görüş bildirdiler.

HER OKULA BİR HAYVAN SAHİPLENDİRİLİYOR

Ordu Büyükşehir Belediyesi ve Ordu Millî Eğitim Müdürlüğü iş birliğinde "Her Okula Bir Hayvan Sahiplendirme" projesi hayata geçirildi.

"Proje ile çocukların hayvan sevgisi ve çevre duyarlılığının artırılması hedefleniyor."

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından öğrencilere hayvan sevgisini aşılamak ve onların merhamet duygularını geliştirmeye yönelik başlatılan çalışmalar kapsamında Ordu Büyükşehir Belediyesi ve Ordu Millî Eğitim Müdürlüğü iş birliğinde "Her Okula Bir Hayvan Sahiplendirme" projesi hayata geçirildi.

Bu kapsamda ilk olarak Altınordu Hayvan Rehabilitasyon Merkezinde tüm bakımları yapılmış, sağlıklı bir köpek, Büyükşehir Belediyesi tarafından Özel Seçkin Kolejine sahiplendirildi. Sahiplendirilen köpek sıcak ve sevgi dolu bir yuvaya kavuşturulurken çocukların hayvan sevgisini ve çevre duyarlılığını da artırmanın ilk adımları atılmış oldu.

Sokak hayvanlarını sahiplenmenin diğer okullara da örnek olması gerektiğini söyleyen öğrenciler, "Bizler sokakta yaşayan ve sevgiye muhtaç olan hayvanlarımızı sahiplenmek istedik. Onlar da bir canlı, bulunduğumuz çevrede onları da bir birey gibi yaşatmamız gerekiyor. Sıcak bir yuvaya kavuşmaları adına bir köpek sahiplenerek okulumuzla birlikte ilk adımı attık. Tüm bakım ve ihtiyaçları okulumuzca karşılanacak. Bu davranışın diğer insanlara ve okullara örnek olmasını diliyoruz." şeklinde konuştular.

Millî Eğitim Bakanlığı tarafından başlatılan, Ordu Büyükşehir Belediyesi ve Ordu Millî Eğitim Müdürlüğü tarafından da destek bulan proje kapsamında Ordu Büyükşehir Belediyesi Çevre Koruma ve Kontrol Dairesi Başkanlığı tarafından sahiplendirilme yapılan okullarda öğrencilere seminerler düzenleneceği belirtildi. Bu eğitimlerde öğrencilere, hayvan sevgisi ve çevre duyarlılığı ile ilgili bilgilendirmelerde bulunulacak.

OSMANİYE BELEDİYESİ HAYVAN BARINAĞI, ÜNİVERSİTE ÖĞRENCİLERİNİ AĞIRLADI

Osmaniye Belediyesi Geçici Hayvan Barınağı ve Rehabilitasyon Merkezi, kapılarını üniversiteli gençlere açtı. Sokak hayvanlarının bakım ve rehabilitasyonu hakkında bilgiler verildi.

"Osmaniye Belediyesi Sahipsiz hayvanların temizlikleri, bakımları ve tedavileri konusunda hassas davranmaktadır."

Türkiye'ye örnek olacak çalışmalara imza atan Osmaniye Belediyesi Geçici Hayvan Barınağı ve Rehabilitasyon Merkezi, üniversite öğrencilerini ağırladı.

Ülkenin değişik illerinden Osmaniye'ye gelen Gençlik ve Spor Bakanlığı Osmaniye Kız Yurdu ve Erkek Yurdunda kalan üniversite öğrencileri, Kız Yurdu Müdürü Sevgi Sabah Çakmaz ve Erkek Yurdu Müdürlüğü Yönetim Memuru Mustafa Dursun Zorba gözetiminde hayvan barınağını ziyaret etti. Ziyarette barınaktaki hayvanların bakımı, tedavileri ve Belediye tarafından yürütülen çalışmalar hakkında bilgi alan öğrenciler, stetoskop ile köpeklerin kalbini dinlediler. Hayvanlarla yakından ilgilenen ve onlar için yapılan çalışmalardan çok memnun kaldıklarını belirten öğrenciler, "Barınakta yaşayan sahipsiz hayvanların temizlikleri, bakımları ve tedavileri konusunda Osmaniye Belediyesi oldukça hassas davranmaktadır" şeklinde açıklamada bulundular.

Sokak hayvanları konusunda Osmaniye Belediyesinin faaliyetlerinden memnun olduklarını ifade eden Osmaniye Kız Yurdu Müdürü Sevgi Sabah Çakmaz da düşüncelerini şöyle ifade etti: "Sahipsiz sokak hayvanları konusunda çalışmalarını duyarlı bir şekilde yürüten Belediyemizi tebrik ediyorum. Kampüs alanımızda ilgilenilmesi gereken hayvanlar olduğunda bizlerle birlikte Belediye ekiplerimiz özveriyle çalışıyor. Ayrıca sokak hayvanları için bir talebimiz olduğunda Belediye ekipleri gecikmeden gelerek müdahale ediyorlar. Şehrimizdeki çalışmaları memnuniyetle takip ediyoruz. Bugün öğrencilerimizle birlikte ziyaret ettiğimiz hayvan barınağında yürütülen titiz çalışmaları yerinde görmüş olduk."

YERYÜZÜ EKOLOJİ OKULUNDA ATÖLYE ÇALIŞMALARI SÜRÜYOR

Tepebaşı Belediyesinin, Sakin Okul Eğitim Kültür ve Sanat Derneği ile birlikte hayata geçirdiği "Yeryüzü Ekoloji Okulu Projesi" kapsamındaki çalışmalar başarılı bir şekilde devam ettiriliyor.

Yeryüzü Ekoloji Okulu; doğaya erişimi, bir arada yaşama kültürünü, ön plana çıkarmayı amaçlayan bir eğitim kurumu.

Tepebaşı Belediyesinin, Sakin Okul Eğitim Kültür ve Sanat Derneği ile birlikte hayata geçirdiği Yeryüzü Ekoloji Okulu Projesi, kentte yaşayan insanlar ve özellikle çocuklar için deney, gözlem ve eğitim alanları sunmayı sürdürüyor.

Tepebaşı Belediyesi Hizmet Binası yanında hazırlanan alanda faaliyetlerini gerçekleştiren Yeryüzü Ekoloji Okulunun; doğayla ilişki kurmayı, doğaya erişimi, bir arada yaşama kültürünü, sürdürebilirliği, yerel ekosistemle oynamayı, toplumsal aktivizmi, mekânı tanımayı ve mekân bilincini ön plana çıkarmayı amaçlayan bir eğitim kurumu olduğu belirtiliyor. 11 Kasım tarihinde başlayan ve ücretsiz olarak gerçekleştirilen atölyelerden bugüne kadar 175 çocuk ve 13 yetişkin yararlanırken daha fazla kişiye ulaşabilmek adına çalışmaların tüm hızıyla devam ettirildiği kaydedildi.

Yeryüzü Ekoloji Okulunda düzenlenen eğitim faaliyetlerinin ve atölye çalışmalarının öne çıkanlarından bazılarıysa şöyle: Doğanın Dili, Eğlence Üretim Atölyesi, İmge Oyunları, Doğadan Sanata, Çocuklar İçin Felsefe, Astrofotoğrafçılık, Astronomi Atölyesi, Yeşil Sanat, Haksızlık Savarcılar, Can Suyu Yerel Tohum, Eskinin Bilimi, Masal Diyarına Yolculuk, Efsanevi Hayvanlar ve Nesli Tükenmiş-Tehlike Altındaki Türler, Mr. Spack, Entegre Devrelerde Yaratıcı Kodlama, Gökyüzünde Mitoloji, İklim ve Biz ile Hayal Dükkânı Seramik Kursu.

DOĞAYA UYUMLU YAŞAM FORMU: "EKOKÖY" (ECOVILLAGE)

Ekolojik bir yaşamın hüküm sürdüğü ekoköylerde insanın, toplum huzurunun ve ortalama refah seviyesinin çok gerisinde kalmaması anlayışı hakimdir.

Ekoköyler; ekolojik, ekonomik, sosyo-kültürel ve spiritüel anlamda bireyin doğayla uyumlu olduğu yerleşim modelleri olarak tanımlanırlar. İnsanoğlunun çevreye uyum sağladığı, gönüllü katılımcılıkla doğaya karşı yapılan olumsuz yaklaşımları minimize ettiği ve ekolojik ayak izlerini azalttığı yerleşimler olarak kabul edilmektedirler. Doğa ile mücadeleyi değil uyumu hedefleyen ekolojik köyler genellikle modern şehir yaşamındaki kaostan, kirlilikten ve yoğun tüketimden uzaklaşmak isteyen kişiler tarafından kurulmaktadır.

Ekolojik bir yaşamın hüküm sürdüğü ekoköylerde bireyler, ekolojik habitatlarında yeteneklerine, tercih ve uzmanlıklarına uygun olan işlerle uğraşırlar. Kişisel inisiyatifler sonucunda oluşan ekoköyler; doğayla uyumlu, bağımsız, sürdürülebilir, kolektif ve üretim odaklı hayatı destekleyen ve küresel ekonomik bağımlılığa karşı bir alternatif çözüm olarak düşünülebilen yapılar olarak ele alınmaktadır.

Günümüzde çok sayıda ve farklı yapılarda ekoköyler mevcuttur. Dünyada yirmi yıldır varlıklarını devam ettiren ekoköylerde sürdürülebilir yaşam, doğaya uyumlu bir şekilde deneyimlenirken birçok yeni arayış ve yaratıcı çözümler de geliştirilmektedir.

Ekoköylerin Gelişimi ve GEN (Global Ecovillage Network)

İlk kez 1930'lu yıllarda İzlanda'da kurulan Solheimar Ecovillage ile duyulmaya başlanan ekoköy (ecovillage) kavramının ön plana çıkışı 1970'lere denk gelmektedir. Dünyada yaşanan çevre sorunları, sosyal ve ekonomik bunalımlar ve bunlara çözüm arayışlarının hız kazandığı 1980'lerle birlikte ekoköy hareketinin ve sürdürülebilir yerleşim kurma girişimlerinin hızla gelişmeye devam ettiği görülmektedir.

KAPAK KONUSU

Ekoköylerde sürdürülebilir yaşam, doğaya uyumlu bir şekilde deneyimlenirken birçok yeni arayış ve sorular da cevabını bulmaktadır.

1991'de Danimarka'da düzenlenen bir toplantıda yapılan sunumlar ve fikir alışverişleri ekolojik yaşamın ve çevre konularının miladı olarak kabul edilmektedir. Bu etkinlikte sunulan Gilmanların Raporu, ekolojik hayatın önemi konusunda kilit bir belge niteliğindedir. Gilmanlar ve Jacksonların yanı sıra, The Natural Step'in kurucusu Karl-Henrik Robert ve ekonomist David Korten'in de bulunduğu toplantının sonunda sürdürülebilir ve doğayla uyumlu bir tarzda yaşayan topluluklara dair olumlu örneklere, dünyanın geleceği için acil bir ihtiyaç olduğu savı ortaya atılmıştır.

Bilinen ilk ekoköy eğitim merkezi, Gaia Vakfı'nın desteğiyle Tennessee'deki "The Farm Eko- village' ın bünyesinde oluşturulmuştur. Dünya ölçeğinde sürdürülebilirlik faaliyetlerini takip etmek ve insanlarla paylaşmak misyonu ile Gaia Vakfı tarafından "İnsanlarla Doğayı Bir Araya Getirme" amacıyla Ekim 1988'de bir sosyal ağ olan Gaia Trust kurulmuştur. Bu uluslararası ağ, bünyesinde iki yapıyı barındırmaktadır: GEN ve Gaia Education (Anonymous 2015).

Gaia Vakfı'nın bünyesinde kurulan GEN, Gaia Education'ın yayımladığı sürdürülebilir yaşamla ilgili eğitim materyalleri de bulunmaktadır. Bu içeriklere göre dünyanın önde gelen ekoköylerinde sürdürülebilirlik faaliyetlerinde kullanılmak üzere işaret edilen dört anahtar eğitim vardır:

- Social Key-Beyond You & Me (Sosyal Anahtar - Senin ve Benim Ötemde)
- Ecological Key-Designing Ecological Habitats (Ekolojik Anahtar–Ekolojik Habitat Tasarımı)
- Economical Key-Gaian Economics (Ekonomik Anahtar - Gaia Ekonomisi)
- Worldview Key-The Song of the Earth (Dünya Görüşü Anahtarı - Dünyanın Şarkısı)

Global Ecovillage ağın başlangıç noktası olarak Gaia Trust'ın bir ekoköy konsepti geliştirmek maksadıyla stratejiler ve yol haritaları belirlemek için dünya ölçeğinde önde gelen ekolojik toplulukların temsilcilerini 1991'de Danimarka'ya toplantıya çağırması kabul edilebilir. Bu tarihten dört yıl sonra İskoç Findhorn Vakfı'nın bünyesinde düzenlenen "Ekoköyler ve Sürdürülebilir Topluluklar: 21. Yüzyıl için Modeller" büyük bir ilgi gören başlıklı konferans düzenlenmiştir.

Birleşmiş Milletler Habitat Konferansı, çerçevesinde 1996 senesinde İstanbul'da düzenlenen etkinlikte, Küresel Ekoköyler Ağı "GEN" resmi olarak kurulmuştur. İstanbul'daki Habitat Konferansı'nda kuruluş amacını da açıklayan GEN faaliyet çerçevesini şöyle tanımlamıştır: "Bir araya gelerek fikirlerini paylaşan, teknoloji değiş tokuşu yapan, kültürel ve eğitimsel değişim programları, rehber ve bültenler hazırlayan, aldığından daha fazlasını çevreye vererek toprağı canlandırmaya, sürdürülebilir yaşamlar kurmaya kendini adamış kişiler ve topluluklardan oluşan küresel konfederasyon." Küresel çerçevede ekoköy girişimlerini desteklemek amacıyla kurulan Global Ecovillage Network (GEN)'e göre dünyada bine yakın ekoköy bulunmaktadır. Yine GEN'in dünya ekoköy konumlarına göre yaptığı tasnifte Kuzey ve Güney Amerika Ekoköyler Ağı (ENA), Asya ve Okyanusya Ekoköyler Ağı (GENOA) ve Avrupa, Afrika ve Ortadoğu Ekoköyler Ağı (GEN Europe) olmak üzere 3 gruplama bulunmaktadır. Ülkemizde bulunan ekoköyler, GEN Avrupa içinde yer almaktadır.

Ekoköylerin Geleneksel Köylerden Farkı

Ekolojik yaşam açısından geleneksel köyler ve ekolojik köyler karşılaştırıldığında ortak noktanın kırsal yaşam olduğu söylenebilir. Bazı ekoloji uzmanları göre ekoköylerin sadece kırsal alanlarda veya köy yerleşimlerine uygun coğrafyalarda gerçekleştirilebileceği dile getirilmektedirler. Benzerlik ilişkisi formel sınırlarla ve kolektif iş bölümü ile paralellik gösterse de bir toplumsal girişim olan ekoköyleri geleneksel köy formundan ayıran bariz bir motivasyon vardır. Ekoköy girişimlerindeki kişilerin yani ekoköylülerin çoğunlukla daha önce metropollerde ve uzun yıllar yaşamış olmaları, inisiyatif alarak ekolojik bir yaşam kurma isteği ile kırsalda yaşamayı tercih etmeleridir. Oysa geleneksel köy insanının böyle bir bilinçli seçimi söz konusu değildir.

Ekolojik, kültürel, sosyal ve ekonomik değerlendirmeler üzerinden bu farklar daha net olarak irdelenmektedir. Örneğin ekolojik hassasiyet noktasında geleneksel köylerde çevre bilinci ekoköylere göre oldukça kısıtlı durumdadır. Çevre kavramına bir köy hayatında çok fazla bir değer atfedilmez. En azından çevrenin tüm boyutlarıyla doğal yaşama zemin oluşturması noktasında kolektif bir bilinç söz konusu değildir. Bu kapsamda örgütsel bir dayanışma yoktur. Ortak değer üretme ve geliştirme ve sosyal bağın zenginleşmesinde ekoköy geleneksel köylere göre farklı özellikler gösterebilir. Sosyal dayanışma ve paylaşım kavramları esas alındığında her ne kadar geleneksel formda imece gibi kolektif iş gücü diye bir kavram olsa da ekolojik köylerin mevcut köylerden daha ileride olduğu rahatlıkla söylenebilir.

Üretim çeşitliliği ve özellikle yerel ekonomiyle bütünleşmeye dönük yapılanmanın geleneksel köy yapısında sınırlılık arz etmesi ise ekonomik farklılaşmaya örnektir. Ekonomik anlamda dayanışma geleneksel köy hayatında dış zorlamalarla ve mecburiyetlerle hayata yansımaktadır. Belli başlı ürünler konusunda uzmanlaşmış köylerin sayısı ise oldukça sınırlıdır.

Dayanışma ve kolektif hiyerarşi prensibine dayalı sosyal yapının doğal çevre ile sade bir uyumla birleştiği yaşam tarzını ifade eden ekoköy kavramı; evrendeki canlı cansız "şeylerin" birbiri ile etkileşim içinde olduğunu, ayrıca ekosistemin parçası olan insanın düşünceleri ve davranışlarıyla çevresine etkide bulunduğunu tespit eden derin bir kavrayış üzerine kurulmuştur. Dayanışma prensibini ön koşul kabul eder; doğa ve sosyal çevreyi sade bir yaşam tarzı ölçeğinde birleştirmeye çalışır. Ekolojik tasarım ve mimari, permakültür, yeşil üretim, alternatif enerji ve alternatif toplum oluşturma uygulamaları ve benzeri birçok yöntemden yararlanarak üst bir

Birleşmiş Milletler Habitat Konferansı, çerçevesinde 1996 senesinde İstanbul'da düzenlenen etkinlikte, Küresel Ekoköyler Ağı "GEN" resmi olarak kurulmuş oldu.

KAPAK KONUSU

bilinci, uygulama imkânı bulmaya çalışır. Bir felsefenin doğada aradığı cevap olarak belirlediği metotlara dayanarak ekoköyler, ekoloji, sosyal toplum, kültür ve maneviyat üzerine inşa edilirler.

Ekoköyler ve Ekolojik Çevre

Ekolojik çevre kapsamında temel olarak toprak, su, rüzgâr gibi iklimsel etmenlerle; bitkiler ve hayvanların oluşturduğu habitat gibi kavramlar üzerinde durulur. Kaba hatlarıyla belirtilirse; tahrip etmekten ve tüketmekten sıyrılan insanın, doğanın bir parçası olarak ona uyması söz konusudur. Detaylarda ise enerji korunumu ve atık geri dönüşümünden başlamak üzere, çevreye karşı daha hassas, doğada daha az iz bırakan bir yaşama adanmaya, köy tabanlı enerji sistemleri entegrasyonuna, su şartlandırma bitkilerine, dünyanın en baştan restorasyonuna, sürdürülebilir tarıma ve ekolojik mimariye kadar uzanan geniş bir yelpazeyi ifade eder.

Örneğin kaynakların tüketimi en hassas konuların başında geldiği için her evde ya da yaşam alanında elektrikli cihazlar bulunmaz. Çamaşır makinesi ve buzdolabı gibi eşyalar minimum sayıda olmalıdır, dolayısıyla ortak kullanılırlar. Bunlarda da kimyasal içerikli temizlik malzemeleri değil, muadili olan organik bileşenlerden faydalanılmaktadır. Dünyada en hor kullanılan doğal kaynakların başında gelen su ise ekoköy yaşam formlarının temel prensipleriyle kullanılır. Bunun için toplama havuzları ve doğal filtreleme yöntemlerine başvurulur. Aydınlatma, ısınma ve diğer enerji ihtiyaçları için güneş panelleri, rüzgâr tribünleri ve biyoyakıt gibi alternatif ve doğal kaynaklar kullanılır.

Ulaşım için fosil yakıt tüketen motorlu araçlar yerine bisiklet ya da yürümek, çevreci bir çözüm sunar. Uzak mesafelerde ise topluluğa ait ortak bir araç ya da daha az karbon emisyonu oluşturacağından toplu taşıma araçları tercih edilir. Yapımda kullanılan malzemeler doğal olanlardan seçilir. Saman, taş ve kil gibi alternatifler kullanılır. Ekoköylerde atık politikası yine çok hassas konulardan biridir, onun için tek kullanımlık malzemeler tercih edilmez. Böyle bir yaşam formunda ortaya çıkan az sayıda atık da gübre olmak üzere muhafaza edilir ya da organik atıklardan biyoyakıta dönüşüm sağlanır. Ekoköylerde doğa ile mücadele yerine yaşam boyu eğitim ve doğadan öğrenme anlayışı uygulanır.

Ekoköyler ve Sosyal Çevre

Bir yaşam biçimi ya da felsefesi olarak ekoköy ideali, insanların kişisel özgürlükleri ile başkalarına karşı sorumlulukları arasında bir denge oluşturmalarını teşvik eder. İnsanın özgürce ama müşterek ihtiyaca yönelik oluşumları yaratabilmeyi, kendi gereksinimleri ile bağımlı olduğu kadar içinde yaşadıkları toplumun ihtiyaçları ile de sorumluluklarını buluşturabilmeyi öğrenmesine imkân sağlanır. İnsanların birlikte daha çok sosyalleşme arzularını, bireylerin hem kişisel hem de grubun bir parçası olarak gelişimlerini destekleyen bir ortam yaratılmasına ön ayak olunur.

Ekoköy, herkesin kendi sorumluluklarının çerçevesini görebildiği yetki ve sınırlarını ölçebildiği kadar küçük bir ortamdır. Çocukların gelişimi açısından bahçecilik ve barınma yapımları gibi günlük uğraşlara dahil olunabileceğinden son derece örgütsel bir öğreticilik içerir. Böylece çocuklar kendilerine değişik yetiler kazandıran tecrübelerle büyürler.

Ekonomik kurgu, kent devlet yapısının uygun koşullar ve sınırsız ihtiyaçlar ilkesinin tersi bir mekanizmayla çalışır. Finansal ihtiyaçları azaltacak, yaşam standardında asgari tüketim zeminine doğru bir kayma yaratacak, sosyal ve aile hayatını destekleyici bir yapı oluşturacak şekilde tasarlanır.

Ekoköyde yaşayan birey, daha az kazanmak pahasına da olsa iş ve evi arasındaki mesafeyi yakınlaştırarak ulaşımda zaman kaybının önüne geçer ve böylece dışarıda harcanan iş saatleri azaltılır. Ekoloji ve insan odaklı bu yaşam stilinde sosyal hayatla ve aile ile ilgilenebilecek zaman çok önemlidir, bu anlamda aidiyetin çoğalmasına ve yerel işlerin kurulabilmesine olanak yaratılır. İş hayatı ile sosyal hayatın ayrışmasının önüne geçilir. Bu doğal hayat stili, gönüllü olarak basitleştirilmiş bir rutine uyum sağlamakla mümkün hale gelir.

İhtiyaçlar hiyerarşisinde öncelikler, sağlıklı ve gerçekçi basamaklara koyulduğunda alternatif ekonomik sistemlerin yaratılmasının önü açılır; ekoköyün küresel sistemden daha bağımsız ve daha dayanıklı hale gelmesi sağlanır. Ekonomik faaliyetler çoğu kez alternatif bir değiş tokuş prensibine dayanır. Bu da kişisel yeterliliklerin veya becerilerin özgünleşmesi noktasında bireysel gelişimin önemini ortaya çıkarır.

Ekoköyler ve Kültürel ve Spiritüel Çevre

Ekoköyler doğal dünya ile uyumlu olabilme duygusunu insana yeniden hatırlatır. İnsana, dünyanın sonsuz evrenin bir parçası olduğunu unutmadan yaşamayı öğretir. Doğal döngülere adapte olan, gezegenimiz üzerindeki tüm yaşam formlarına saygı gösteren ve bu sayede insanlığın doğa ve canlılar ile bağlılığını yeniden kuran, kuvvetlendiren ve kopmaz bir bağ ile bağlayan ruhsal bir iletişim kurar.

Kültürel ve spiritüel faydalarını düşündüğümüzde, manevi amaçlı birçok ekoköyde gündelik hayatın ve dünyadaki geleneksel kültürlerin yeniden canlandırıldığı, bozulmamış saf insan-maneviyat uyumunun sağlandığı görülür. Dünyamız ve onun üzerindeki

Dünyada en hor kullanılan doğal kaynakların başında gelen su ise ekoköy yaşam formlarının temel prensipleriyle kullanılır.

KAPAK KONUSU

tüm oluşumlar ile ahenk içinde yaşadığımız hayat biçimine geri döndürüldüğümüz bir maneviyat bağı oluştuğu söylenebilir.

Ekoköylerin Özellikleri

Ekoköylerin ortak bileşeni kuşkusuz 'sürdürülebilirliktir'. Fakat yaşam tarzı, dünya görüşü, ve işleyişi birbirlerinden farklılıklar göstermektedir. Başarılı ekoköylere bakıldığında kurulum aşamasından itibaren vizyon, misyon ve işleyişin iyi düşünüldüğü; her detayın ince hesaplarla tasarlandığı görülmektedir.

Ekoköyü meydana getirecek tüm canlı/cansız bileşenler ön fizibilite çalışmalarıyla çok iyi hesaplanmalı ardından bu bileşenlerin bir arada en etkili şekilde çalıştığı, birbirine fayda sağladığı ekoköy tasarımı başarılı olabilmektedir. İyi tasarlanmış ekoköylerde yaşam daha sağlıklı, kaliteli, keyifli ve sürdürülebilir olacaktır. Bu tür ekoköylerde yaşam maliyetleri çok daha düşüktür. Buralarda yaşayanlar, ekoköy içindeki çalışmalarda yer alarak geçimlerini de sağlayabilirler. Böyle bakıldığında alternatif, sürdürülebilir ve görev bilinci yüksek bireylerden oluşan bir yaşam tarzı söz konusu olur. Ekolojik köylerde topluluk bilinci tıpkı çevre sorumluluğu ve kolektif kültür gibi önde gelen değerlerdir ancak bireylerin de hak ve öncelikleri vardır.

Bazı ekoköylerde hemen hemen her

Tasarımı iyi hesaplanmış ekoköylerde yaşam çok daha sağlıklı, kaliteli, keyifli ve uzun ölçekli olacaktır.

şey ortaktır ve kararlar da herkesin katılımıyla alınır. Bu durum hareket kabiliyetinin ve karar mekanizmasını yavaşlatabilir. Bazılarında da ortak mülkiyet ve haklar sınırlıdır ve ortak kullanımlar yönetimin kuralları ile kararlaştırılır. Ortak alan ve konuların artması, görev ve sorumlulukların da bireyselden sınıfsala doğru değişmesine neden olur. Ekoköyün komün hayatı ne kadar genişse profesyonellerin müdahalesi de o kadar gerekli görülmektedir. Bu durumda ekoköyün işletmesinin profesyonelce düşünülüp tasarlanması yararlı olacaktır.

Ekoköy için tasarlanan yapıların mimarisinde da her şey önceden belirlenmeli kişisel inisiyatiflerin kolektif kararlarla çatışmaması sağlanmalıdır. Yapıların mülkiyet hakları, inşaya izin verilecek maksimum alan ve hacimler, kullanılacak yapı malzemeleri ve türleri vb. detaylı olarak belirlenmeli, üyelerin kurallara uyması sağlanmalıdır. Ekoköydeki yapıların doğal ve yerel malzemelerle inşa edilmesi, belirli yapı özellikleri ve tasarımların tercih edilmesi (pasif solar, yeşil çatılı, iyi izolasyonlu, enerji tasarruflu, güneş/rüzgâr/topraktan kendi temiz enerjisini üretebilen, atıklarını dönüştürebilen vs.) gerekli görülebilir. Bu tercihlerin ekoköyün niteliğine ve burada yaşayacak insanların temel motivasyonlarına uyumlu olması çok önemlidir.

Bu kriterlere göre başarıyla tasarlanmış her eko-yerleşkenin bir süre sonra ürün fazlalığı, tecrübe/bilgi fazlalığı, büyüyen insan ağları/dostluklar meydana getirebilmesi gerekir. Bu fazlalıklarla minimal ölçekteki ekolojik temas kriterlerinin senkronize olması, yaşamı idame ettirebilmek açısından gereklidir. Ekoköyün herhangi bir yerleşimden farkı üretim yapılmak üzere tasarlanmış olmasıdır. Ekoköy tasarlanırken yerel kaynaklar, tüm ihtimaller ne tür gelir kaynaklarının mümkün olabileceğini işaret eder. Ekoköy işletmesi de bu öngörüyle gerekli yatırımı yapar ve ekonomik getirinin altyapısını hazırlar. İhtiyaç duyulan profesyonel insan kaynaklarını da bu projeye dahil eder, o kişilere de yerel ölçekte alternatif bir yaşam ve geçim imkânı sağlanabilir.

Ülkemizde ise Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğünün illere ait 1/100.000 Ölçekli Çevre Düzeni Plan Raporu'nun, Mekânsal Kararlar bölümünde, "Ekolojik Sürdürülebilirlik İçin Plan Hedef ve İlkeler" tanımlanmıştır. Buna göre;

a. Kırsal turizm potansiyeli bulunan kırsal alanlar etüt edilerek seçilen kırsal turizm pilot uygulama bölgelerine karar verilmesi,

b. Kırsal alandaki tarım turizmine konu edilen bölgenin tarımsal potansiyeli, doğal güzellikleri ve kültür değerleri esas alınarak yerleşim yerlerinde imar planının hazırlanması,

c. Rekreasyon düzenleme çalışmalarını yapmak ve geleneksel mimariyi korumak için restorasyon ihtiyacının desteklenmesi,

d. Kırsal kültürel mirası korumak ve köy müzeleri oluşturmak,

e. Ekoköy (organik köy) uygulamalarını desteklemek ve standartlarının geliştirilmesi konularında projeler geliştirmek "Ekolojik Sürdürülebilirlik İçin Plan Hedef ve İlkeler" arasında yer almaktadır. (Çevre ve Şehircilik Bakanlığı, Mekânsal Planlama Genel Müdürlüğü, 2015)

Ülkemizde ise ekoköy kurma girişimlerinin, ekolojik yerleşimlerin dünyadaki serüveniyle paralellik gösterdiğini söyleyebiliriz. 1990'lı yılların sonlarında Orta Doğu Teknik Üniversiteli dağcı bir grup tarafından ilk denemeler yapılmıştır. Bu girişim "Hocamköy" olarak adlandırılır. Amaç, Anadolu insanının geleneksel irfanını, akademik bilgi ile birleştirerek yöre insanıyla birlikte sürdürülebilir bir kırsal yaşam modeli oluşturmaktır. Bu amacı realize etmek için ekonomik açıdan kendine yeten ve mimariden, günlük yaşam ihtiyaçlarının karşılanmasına kadar birçok konuda doğaya uyum sağlayabilen bir yerleşim modeli oluşturmaya çalışılmıştır. Kırıkkale'nin Hasandede beldesinde oluşturulması planlanan bu ekoköy girişimi, hayata geçirilemeden sona ermiştir. Hocamköy Ekoköyü girişimindeki başarısızlığın temel nedeni; kent ve kırsal bölge arasındaki sosyal, kültürel ve ekonomik özelliklerin farklılığının ortaya iyi konulamaması ve girişimcilerin bu farklılıklara daha başlangıçta uyum sağlayamaması olarak söylenebilir. Daha sonraki yıllarda ekoköy girişimlerinde karşılaşılan ve Türkiye'ye özgü zorlukları çözümlemek üzere yerel bazı dernek ve kuruluşların kurulduğunu görmekteyiz. EKİLAT (Ekoköyler İletişim Ağı), Buğday Ekolojik Yaşamı Destekleme Derneği, EKOYER (Eko- Yerleşkeler Ağı) bunlardan bazılarıdır. Türkiye'de EKOYER'e üye olan toplam 9 adet ekolojik yerleşim girişimi (Buğday Çamtepe, Dedetepe Çiftliği, Dutlar Kolektifi, Güneşköy ve Knidia Eko-Çiftliği, Marmariç Eko-Yerleşkesi, Pastoral Vadi, Bayramiç Yeniköy) bulunmaktadır.

Sonuç

İlk girişimlerinin Batı'da özellikle Kuzey Avrupa'da görüldüğü ekoköyler her biri birer ekolojik grup inisiyatifi olarak kabul edilen, kırsal gelişmenin bir uygulama alanı olarak toplumsal yapının çeşitlenmesiyle ve geleneksel köy hayatını yaşama katmak isteyen modern insanların beklentilerini karşılamak üzere ortaya çıkan ekoköylerin son yılarda oldukça gelişme gösterdiği ve çeşitlendiği görülmektedir.

Doğanın tahribatı ve sınırlı kaynakların hızlıca tüketilmesine karşı sürdürülebilir gelişme ve çevresel sürdürülebilirlik gibi kavramların birlikte ele alındığı ekoköyler aynı zamanda barındırdığı kollektif yaşam biçimi ile yeni bir yaşam formu olarak gelecek için umut vadetmektedir.

KAYNAKLAR

- "On Maddede Ekoköy" https://10layn.com/10-maddede-ekokoy-nedir/
- "Ekoköy Nedir?" http://www.ekomuze.org/ekomuze-arastirmalar-calismalar-haberler/ekokoy-nedir.html
- Neden Ekoköy ve Ekoköy Nedir?" https://www.facebook.com/lefkehaber.yeni/posts/650212248441022/
- "Ülkemizde Bulunan Ekoköyler" http://www.gencyorumdergisi.com/2016/04/eko-koy-mu-o-da-ne/
- Deniz Kılıç Fatih İçcan, "Dünyada ve Türkiye'de Ekoköy Uygulamaları" TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası, 17. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı, 25-27 Nisan 2019, Ankara. https://dergipark.org.tr/tr/download/article-file/387334
- https://www.umuduyesertelim.com/ekokoy
- http://www.zedmimarlik.com.tr/mimarlik-nedir/72.html
- https://acikerisim.iku.edu.tr/handle/11413/650
- Osman Zeybek, "Ekoköy Akımı: Tarihi Gelişimi ve Kent Ölçeğinde Uygulanabilirliği Üzerine Bir Araştırma" Ankara Üniversitesi, Fen Bilimleri Enstitüsü, Yüksek Lisans Tezi, 2015
- Osman Zeybek, "Eğitim Turizminde Yeni Bir Alan: Ekoköyler," III. Disiplinlerarası Turizm Araştırmaları Kongresi: 758-771, 04-05 Nisan 2014,
- Bedriye Asımgil, "XVI. Yüzyıldan Günümüze Eko-Köylerin Tanımlama Yaklaşımlarına Göre Karakteristik Özelliklerinin Saptanması", Trakya University Journal of Engineering Sciences, 18(2): 95-111, 2017, http://dergipark.gov.tr/tujes

AKILLI ATIK TOPLAMA SİSTEMİ

Gelişmiş kullanıcı arayüzü ile belirli bir atık oranının üzerinde bulunan atık konteynerlerinin boşaltılması için optimize edilen; toplama güzergâhının belirlenmesi ve çöp kamyonuna iş emri oluşturularak atıkların toplanması ve takip edilmesini sağlayan "Akıllı Atık Toplama Sitemi" geliştiriliyor.

İnsanoğlunun olduğu her yerde atık oluşmakta ve bu konunun bir şekilde yönetilme mecburiyeti doğmakta. Yapılan bu çalışmayla atık toplama süreçlerindeki verimsizliğin ortadan kaldırılması amaçlanıyor. Akıllı Atık Toplama Sistemi, iş kaybını ortadan kaldırmak, çevreye verilen zararları en aza indirmek ve çok daha düzenli bir hizmet verilmesini sağlamak amacıyla geliştirilmiş. Özellikle geleneksel atık toplama işleminin problemlerinden bahsetmek gerekirse; atık toplayan kamyonlar tüm konteynerleri her gün ziyaret ediyorlar ancak gerçekçi bir incelemeyle bu ziyaretlerin ortalama %30'u gereksiz yapıyorlar ve bu da fazladan araç kullanımı, yakıt tüketimi, trafik sorunu, çevreye verilen zararlar olarak karşımıza çıkıyor.

İşte Akıllı Atık Toplama Sistemi tüm bu sorunları ortadan kaldırmayı hedefliyor; maliyetleri ve çevreye verilen zararları yarı yarıya azaltabiliyor. Bu çalışma ile sisteme entegre edilen tüm atık konteynerlerinin doluluk oranları, sıcaklık durumları, pozisyonları, konumları uzaktan takip edilebilmekte.

Atık takip sistemleri, konteynerlere monte edilen takip cihazları ve sensörler ile yolculuğa başlar. Bu sensörler konteyner verilerini Wi-Fi ağı ya da GSM üzerinden merkez yazılıma iletir. Konteyner doluluk oranları ve sıcaklık bilgileri bu sensörler ile sahadan toplanır ve merkezi yazılıma iletilir. Tüm veriler merkezi yazılım ile kontrol edilir. Gelişmiş raporlama araçları ile bu bilgiler gerek görsel gerekse detaylı bilgiler halinde son kullanıcıya sunulur. İzleme ekranında anlık veriler ile konteyner ve araç durumlarının takip edilebilmesi önemlidir. Araçların bulundukları konumlar da ek bir yazılıma ihtiyaç duyulmadan merkezi yazılım üzerinden takip edilebilir.

Gelişen şehirler ve artan nüfus ile atıkların toplanması ve yönetilmesi için harcanılacak kaynak miktarı giderek artmaktadır. En hızlı şekilde atıkların toplanması için kurumlar tarafından akıllı atık toplama sistemleri uygulanmalı ve her alanda tasarruf sağlanıp konteynerler takip edilmelidir.

GÜNEŞ PANELLERİ YASA İLE ZORUNLU HALE GELDİ

Enerji verimliliği ve tasarrufunun yanı sıra yenilenebilir enerjiyle karbon emisyonunu azaltmak isteyen ABD'deki Kaliforniya Enerji Komisyonu, bir ilke imza atarak yeni yapılacak konutlarda güneş paneli bulundurulmasını zorunlu hale getiriyor. Karar 2020'den itibaren uygulanmaya başlanacak ve yıllık talep 260 megavat artacak. Uygulamayla konut inşa maliyetlerinin 10 bin dolar artacağı tahmin edilirken tasarrufun 2 misli değerde olması bekleniyor.

Dünyada yenilenebilir enerji kaynaklarından elde edilen enerji üretimi her geçen gün artıyor. Yenilenebilir enerji kaynaklarından en önemlisi olan güneş panellerinin dünyanın birçok yerinde konutlar için kullanımı teşvik edilirken, ABD'nin Kaliforniya eyaletinde 2020 yılı itibarıyla bütün konutlarda çatı üstü panel sistemi biçiminde kullanılması kararı alındı.

ABD'nin Kaliforniya eyaletinde binaların standartlarını belirleyen "Bina Enerji Verimliliği Standartları Yasası" ile 1 Ocak 2020'den sonra inşa edilecek müstakil evler, apartmanlar ve az katlı dairelerde çatı üstüne güneş panellerinin konulması zorunlu hale getirildi. ABD'de bu içerikteki bir yasayı onaylayan ilk eyalet de böylece Kaliforniya oldu. Yasa ile çerçevelenen solar enerji kullanımı zorunluluğu, bu anlamda dünyadaki örnek uygulamalardan biri olarak dikkat çekiyor.

Yeni inşa edilecek konutlarda güneş panellerinin mecburi hale getirilmesi ile elektrik kullanımında tasarruf sağlanması ve elektrik şebekelerindeki genel gerilimin azaltılması hedefleniyor. Yasanın kabul edilmesi üzerine açıklamalarda bulunan yetkililer, geliştirilen uygulamayla Kaliforniya eyaletinde elektriğin %16'sının güneş enerjisinden elde edileceğine vurgu yapıyorlar. Kaliforniya'da her yıl güneş enerjisi sistemlerine sahip 15 bin konut inşa edilirken, bu yasa ile 2020'den itibaren yıllık solar enerji kullanan konut sayısının 100 bine çıkacağı tahmin ediliyor. Güneş paneli kullanımının yasa ile zorunlu hale gelmesiyle, gelecek 30 yılda enerji maliyetlerinin önemli ölçüde azalacağı öngörülüyor.

KIRSALA ÜRETKEN GÖÇ MODELİ OLARAK ÇAĞDAŞ EKOKÖY TASARIMI

Hava, su ve toprak kirlendiğinde yaşayabilmek için doğrudan bu elementlere bağımlı olan insan da doğal olarak sağlık problemleri ile karşılaşmakta.

EMİR DRAHŞAN

MİMAR, PLANCI, ÇİFTÇİ

Günümüzde özellikle büyükşehirlerde yaşamakta olan kentlilerin -kimileri tarafından bir moda gibi de algılanmakta olan- kırsala göç hayali aslında insanın oldukça basit bir içgüdüsünden kaynaklanmakta: Hayatta kalma arzusu. Bu yazımda öncelikle bu konuyu inceleyip ardından üç yıl önce hayata geçirmeye başladığımız Kandıra kırsalındaki Kurtyeri Ekoköyü projemizden detaylı olarak bahsedeceğim.

2020 yılına yeni girdiğimiz şu günlerde medyada sıkça konuşulan bir konu, iklim değişikliği. Özellikle Greta Thunberg ile başlayan ve tüm dünyaya yayılan genç nüfusun oldukça etkin rol aldığı iklim grevleri ve Avustralya'da bir türlü önüne geçilemeyen yangınların da iklim değişikliğine bağlanması ile gelecek yıllardaki en önemli konulardan biri olmaya devam edeceğini öngörmek yanlış olmaz. Bununla beraber gezegen yüzeyinde meydana gelen tüm felaketleri de iklim değişikliği ile açıklamak akıl dışı olacaktır. Sorunların daha derinlerine inerek insanlık olarak yaşamakta olduğumuz bu zor zamanların arkasında yatan nedenleri açıklamaya çalıştığımızda yüzleşmekten kaçtığımız çok ciddi tehlikelerle karşılaşıyoruz. Hava, su ve toprak kirlendiğinde yaşayabilmek için doğrudan bu elementlere bağımlı olan insan da doğal olarak sağlık problemleri ile karşılaşmakta. Her ne kadar tıp ve teknoloji ilerlemeye devam etse de gezegeni kirletme hızımız ile yarışması mümkün değil. Kaldı ki tıbbın çözüm bulmak için harcadığı kaynağın aslan payı yine çevresel kirlenmeden kaynaklı (psikiyatri alanında da toplumsal kirlenme kökenli) hastalıkları iyileştirmek üzere kullanılmakta. Sanayinin yanında özellikle su ve toprak kirliliğini ele aldığımızda fark ediyoruz ki konvansiyonel tarım ve hayvancılık kadar yıkıcı bir şey daha yok. Özellikle kullanılan pestisitler, monokültür ve genetiği değiştirilmiş tohumlar insan ve yaşayan tüm canlılar için tehlike arz etmekteler. Gezegen üzerinde milyonlarca yıl içinde oluşmuş ekosistemin denge ve onarım merkezi olan ormanlarımız da özellikle konvansiyonel tarım için büyük bir hızla yok edilmekteler. Ormansızlaşmayı takiben yoğun sürdürülemez tarım faaliyetleri dolayısıyla da büyük oranlarda sağlıklı topraklarımızı kaybetmekteyiz. Sular, ormanlar ve

topraklarla beraber birçok canlının habitatını da hakkımız olmadan yok ediyoruz; ki bu canlılardan bazılarının varlığı, biz insanların varlığını sürdürebilmesi için de çok kritik bir öneme sahip.

Böyle bir çevrede insan denen canlı türünün hayatta kalması bir süre daha mümkün gibi zannedilse de gerçekte orta ve uzun vadede kendi kendimizi yok etmekte olduğumuz gerçeği ile yüzleşmek zorundayız. Gerekli adımları atarak üretme ve kullanma yöntem ve teknolojilerimizi akılcı ve sürdürülebilir politikalar perspektifinden yeniden değerlendirmez ve değiştirmezsek gezegen var olmaya insan türünü geçmişine gömerek devam edecektir. Dolayısı ile eğer bu gezegendeki varlığımızda ısrarcı olmak istiyorsak ve politika yapıcılar ve kapitali ellerinde bulundurandan da bir şey beklemenin anlamsız olacağı gerçeğini idrak etmişsek geriye tek bir seçenek kalıyor. Kendi hayatta kalma ve geçiş stratejilerimizi oluşturmak ve adım adım hayata geçirmek.

Bu noktada, yapma pratikleri gelişmiş insanlar olarak; mimarlık, tasarımcılık ve mühendislik mesleklerinden gelen kişilerin üretici ve yaratıcı

Amacımız ekolojik tarım ve hayvancılık teknikleri kullanarak kendi ihtiyacımız olan yiyeceği üretmek ve mümkün olduğunca kendi kendine yeten bağımsız bir sistem kurmaktı.

güçlerini ekolojik hassasiyetlerle harekete geçirerek değişim için itici/lokomotif güç olmaları temennimizdir.

Mimar imar eden kişi demektir. İmar kelimesinin kökeni "umran", canlandırmak, şenlendirmek anlamına gelmektedir. Bu noktada mimar geniş perspektiften bakıldığında canlı, yaşayan, şenlendiren yerler, sistemler tasarlayan kişidir.

Bu motivasyonla yaklaşık 5 sene önce Kocaeli ilinin Kandıra ilçesinde Kurtyeri Köyü'nde 25 dönüm kadar bir arazi satın aldık. Bölgede sık görüldüğü üzere miras dolayısıyla araziler küçük ve çok hisseli. Araziyi 5 parça şeklinde aldık ve birleştirme yaptık. Kandıra'yı da 2010 yılında Narköy'ün mimari projelerini yaparken keşfettik ve bölgeyi çok sevdik. Narköy Organik Tarım Çiftliği ve Ekolojik Eğitim Oteli çok ilginç bir proje, çünkü şehir insanına tarımsal üretimi, doğal tarımı deneyimleme fırsatı yaratıyor ve aynı anda hem üretim hem tüketim tarafında bulunuyorsunuz. Biz de bu projede sadece mimari ekip olarak yer almakla kalmadık projenin her safhasında bulunduk, yatırımcıyla beraber fikirler geliştirdik. Tasarımı da elimiz toprağa değecek şekilde yerinde gerçekleştirdik. Bu süreçte de tarım, üretim, toprak, hayvancılık, kırsal kalkınma, sosyal sorumluluk gibi konularda çok şey öğrendik.

Araziyi satın aldıktan sonra iki yıl boyunca arazideki döngüleri gözlemledik ve olasılıkları değerlendirdik. Akabinde bu yerle ilgili bir ekoköy hayali ortaya çıktı. 8 paydaşlı bir sistem düşündük. Amacımız ekolojik tarım ve hayvancılık teknikleri kullanarak kendi ihtiyacımız olan yiyeceği üretmek ve mümkün olduğunca kendi kendine yeten bağımsız bir sistem kurmaktı.

Bu bağlamda kendi enerjimizi de kendimiz üretiyoruz. Elektrik enerjisini güneş panellerinden ve rüzgâr

MAKALE

tribününden sağlıyoruz. Her köy paydaşının hafta sonu kalabileceği, büyüklükleri 55 ila 65 m^2 arasında değişen evleri var. Bu evlerin sıcak suyu; yazın güneş panelleriyle, kışın ise katı yakıt sobasıyla elde ediliyor. Bu sobalar hem kaloriferleri ısıtıyor hem de sıcak su kullanımına cevap veriyor. Örneğin kendim için tasarladığım evde tek bir sobayla ısınıyoruz. Yapının içinde farklı kotlar var ve tümüyle kara düzenle ısınıyoruz. Sıcak hava yükseldikçe kotların zeminini ısıtıyor, soba borusu da yukarı çıkarken su haznesinin içinden geçerek suyun ısınmasını sağlıyor. Diğer evlerde soğutma için pervaneler yer alıyor ama burada tümüyle ısınan havanın yükselmesi ilkesine dayalı olarak en üst kotta açılan pencere ile doğal havalandırma sağlıyoruz. Yapıların konumları araziye göre hiçbir ağaca değmeden, taşları yerinden oynatmadan ve doğal eğime müdahale etmeden mümkün olduğunca mevcut durumu koruyarak belirlendi. Projenin kalbini, üretim alanları oluşturuyor ve hayat bu üretim alanlarının etrafında dönüyor. Girişte, bakıcı ailemizin evi bulunuyor. Ardından da depo, kümes ve ahır geliyor. Bunlar da sundurmalarla birbirine bağlanıyor ve böylece hava koşulları nasıl olursa olsun işler tamamlanabiliyor. Arazide 40 metrelik kot farkı var. Girişten aşağı doğru indikçe de meyve fidanları ve sebze bahçeleri bulunuyor. Yağmur suyu topladığımız gölet de en alt kotta yer alıyor ve önce suyu yukarı basıyoruz, ardından su kendi cazibesiyle aşağı doğru akarken sulama ve günlük kullanım ihtiyacımızı karşılıyoruz. Bütün bu yapı ve sistemlerin tasarımını ise tümüyle yerinde, iplerle projeyi çizerek yaptık. Yapıları da pabuç temeller üzerine prefabrik olarak inşa ettik. Hiçbir yapı, yere dokunmuyor. Karadeniz'in iklim koşullarında mecburen böyle oluyor

Küçük çiftlikler/ekoköyler organize bir şekilde artarsa hem atıl kalan ve kullanılmayan tarım arazileri üretime katılır hem de onarıcı toprak ve su kullanım teknikleri ile kaybetmekte olduğumuz topraklarımızı geri kazanmaya başlarız.

zaten. Böylece evin altı havalanıyor ve rutubet tamamıyla kesiliyor. Kümes ve ahırımızda iki yüz elli tavuğumuz ve üç ineğimiz var; biri de hamile. Bunun yanı sıra sekiz yüze yakın meyve fidanı diktik, sebze bahçemiz ve toplam 350 m^2 alana sahip seralar da var. Seraların birinde limon ve portakal ağaçlarımız bile var, normalde bu iklimde yetişmezler ama serada büyüyorlar. Burada vakit geçirmek de oldukça keyifli.

Köyden bir aile bizimle beraber sürekli orada yaşıyor ve biz yokken tarım ve hayvancılık faaliyetlerini sürdürüyor; hayvanların yemlerini veriyor, yumurtaları topluyor ve sebzelerin düzenli bakımını üstleniyorlar. Buradaki tarım ve hayvancılık ile bakım maliyetlerini belli bir miktar aidat ödeyerek paylaşıyoruz ve buradan çıkan yumurtaları, sütü, tereyağını ve sebzeleri tüketiyoruz. Fazla olan ürünleri de satarak köyün masraflarını hafifletmeye çalışıyoruz. Dolayısıyla şu anda bu aidatın neredeyse yarısı besin olarak geri dönüyor. Amacımız buradaki üretimi artırıp hem kendi besinlerimizi hem de hayvanların yemlerini buradan sağlamak. Meyve fidanlarımız henüz çok küçük, üç beş sene içinde verim almaya başlayacağız. Tarımda sadece atalık tohum kullanıyoruz. Bu tohumların bir kısmı Narköy'den geldi, bir kısmını da organik tohum birliği olan Kokopelli'den tedarik ettik. Burada tarıma başlayalı yaklaşık iki buçuk yıl oldu ve bu zamana kadar bazı ürünlerden iyi de verim aldık. Şu anda yavaş yavaş kendi tohum bankamızı oluşturmaya başladık. Öte yandan kendi gübremizi de elde ediyoruz. Hayvan yemini de kendi arazimizde üretmeye çalışıyoruz fakat eğer dışarıdan almamız gerekirse GDO'suz mısır ve arpa alıp karıştırıyoruz ya da pazar kurulduğunda oradan artıkları topluyoruz. Amacımız her şeyi bu yerleşimin sınırları içinde çözmek ve tümüyle kendine yetecek bir düzen kurabilmek.

Bu tip küçük çiftlikler/ekoköyler organize bir şekilde artarsa hem atıl kalan ve kullanılmayan tarım arazileri üretime katılır hem de onarıcı toprak ve su kullanım teknikleri ile kaybetmekte olduğumuz topraklarımızı geri kazanmaya başlarız. Ekolojik tarım teknikleri dar alanda yüksek verim sağladığı için konvansiyonel tarımın yıkıcı etkilerini de bertaraf etme şansı vermekte. Aracı ve komisyoncular da ortadan kalktığı için yatırımcı hem sağlıklı hem de ucuz organik tarım ürünlerine kavuşmuş oluyor. Arsa üzerinde yaşayabileceği/konaklayabileceği kendine ait bir yere sahip olması da bu tip bir yatırımı cazip hale getiriyor.

YENİ BİR YAŞAM DENEYİMİ İÇERİSİNDE 'EKOKÖY'LÜ OLMAK

Ekoköyler yerel ve doğal kaynakların kullanıldığı, sosyokültürel yapının çeşitlendirildiği, sağlıklı, güvenli, nitelikli yaşam çevrelerinin oluşturulduğu ortamlar yaratmaktadır.

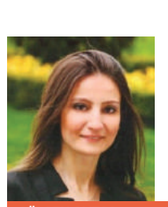

GÜLŞEN AYTAÇ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ, MİMARLIK FAKÜLTESİ, PEYZAJ MİMARLIĞI BÖLÜMÜ

PROF. DR. FUNDA YİRMİBEŞOĞLU

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ, MİMARLIK FAKÜLTESİ

HANDE SANEM ÇINAR

İSTANBUL ÜNİVERSİTESİ, ORMAN FAKÜLTESİ, PEYZAJ MİMARLIĞI BÖLÜMÜ

NURKAN BAYKARA

BUROPY

ÇAĞLA YILDIZ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ, MİMARLIK FAKÜLTESİ, PEYZAJ MİMARLIĞI BÖLÜMÜ

ZEYNEP AKOĞLU

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ, MİMARLIK FAKÜLTESİ

Günümüzde ekoköyler; ekolojik, ekonomik ve sosyokültürel anlamda sürdürülebilir insan yerleşmeleri olarak önem kazanmaktadır. Ekoköyler yerel ve doğal kaynakların kullanıldığı, sosyokültürel yapının çeşitlendirildiği, sağlıklı, güvenli, nitelikli yaşam çevrelerinin oluşturulduğu ortamlar yaratmaktadır.

İstanbul Teknik Üniversitesi Konut Uygulama ve Araştırma Merkezinin çalışmaları arasında yer alan Akıllı Ekoköy Yerleşim Modeli ile kent ve köy arasındaki mekânsal, sosyokültürel ve üretimsel yapının yeniden organize edilmesi amaçlanmakta, ekoköylerin ülke çapında yaygınlaştırılması önerilmektedir.

1920 senesinde İzlanda'da kurulan Solheimar yerleşkesi, ekoköy kavramının mekâna uyumlandığı ilk örnektir. Dünyanın farklı noktalarında benzer uygulamalara sahip birçok örnek mevcuttur. Ekoköyler, toplum veya topluluk oluşturma arzusu ile 1960 senesinde "back to the land" (toprağa dönüş) hareketi ile önem kazanmaya başlamıştır. Bu hareket özellikle II. Dünya Savaşı'nın beraberinde getirdiği endüstriyel veya post-endüstriyel yaşam biçiminden sonra kendi kendine yeterlilik, özerklik ve yerel topluluğa vurgu yaparak topraktan yiyecek yetiştirmeleri çağrısı olarak görülmektedir. 1970 senesinde varlığını sürdüren ve yayılmaya devam eden hareket 1980 yılında yerini ortak konut (co-housing) kullanımına bırakmıştır. Günümüzde ekoköylerde yer alan ortak mutfak, dinlenme alanları ve çalışma alanları temelde 1980 yılındaki bu harekete dayanmaktadır. Özellikle 1990'lı yıllara doğru sürdürülebilirlik konusunun ön plana çıkmaya başlamasıyla yerleşimler için yeni modeller

Şekil 1: Türkiye'de Yer Alan Ekoköy Yerleşimleri

aranmıştır. 1991 yılında Robert ve Diane Gilman'ın sürdürülebilirlik, ekoloji ve topluluk temalarını bir araya getirdiği "Ecovillages and Sustainable Communities" çalışması "ekoköy" kelimesinin kabul edilmesini sağlamış ve bu dönemden sonra birçok topluluk kendini ekoköy olarak adlandırmaya başlamıştır (Jackson, 2004). 1995 senesinde Findhorn'da bu kapsamda düzenlenen kongre sonucunda ise bu toplulukları bir araya getirmek amacıyla "Küresel Ekoköy Ağı" oluşturulmuş, sürdürülebilir yaşam modellerini teşvik etmek ve desteklemek hedeflenmiştir. 1998 senesinde Birlemiş Milletler'in sürdürülebilir yerleşim modelleri arasında ekoköylerin yer alması ve oluşturulan Küresel Ekoköy Ağı'nda şu an her kıtadan üyelerin ve ekoköylerin olması misyonun başarıyla gerçekleşmeye devam ettiğini göstermektedir (Taggart, 2009).

Türkiye'de ekoköy yerleşmelerine bakıldığında genellikle küçük ölçekli işletmeler olduğu görülmektedir. 1980'lerin sonuna doğru hız kazanan sürdürülebilirlik çalışmaları ile birlikte dünya çapında ekoköy hareketleri artarken Türkiye'de zıt bir hareketlenme olmuştur. Türkiye'de gerçekleşen bu ters yönlü göç hareketi kırsalda, geleneksel köy yaşantısına özgü sosyal ve kültürel özelliklerin, geleneksel mimarinin, tarım ve hayvancılıkla ilgili geleneksel bilgilerin körelmesine neden olmuştur. Göç edilen kentlerde ise nüfus yoğunluklarına, sosyal açıdan iletişim eksikliklerine, kültürel açıdan yaşanan erozyona, doğal kaynakların tükenmesi ve çevre kirliliği gibi birçok probleme neden olmuştur. Türkiye'de küçük ölçekli ekoköy yerleşimleri, tarımsal üretimin gerçekleştirildiği, ürünlerini Türkiye geneline ulaştıran, konukevine sahip, turistik olarak işlev gören, tarım ve turizm odaklı çiftlikler olarak varlığını sürdürmektedirler. Büyük ölçekli olanlar ise donatı yetersizliği, yeni gelenlerin kırsal yaşama uyum sağlayamaması gibi nedenlerle başarılı olamamıştır (Güleryüz, 2013). Aşağıdaki şekilde Türkiye'de Karadeniz, Marmara ve Ege bölgelerinde yer alan ekoköy yerleşimleri görülmektedir. (Şekil 1)

Akıllı Ekoköy Yerleşim Modeli ile İstanbul Teknik Üniversitesi, Konut Uygulama Araştırma Merkezi bünyesinde 660 kişi ile yapılan anketler sonrasında kararlar oluşturulmuş ve planlama çalışmalarına yön verilmiştir. Katılımcılara ekoköy yerleşmesinin ekonomik yapı, sosyal yapı, fiziksel yapı, ulaşım, yapı malzemesi, işletim modeli gibi temel bileşenlerini ortaya koyan 23 soru sorulmuştur. Türk halkının gelenek ve görenekleri, istekleri göz önüne alınarak özgün bir model geliştirilmiştir.

Akıllı Ekoköy Yerleşim Modeli'nde yerleşim düzeni; kentsel çeper (5.000-15.000 kişi), kırsal alan (500-2000 kişi kente 1 saat uzaklıkta), doğal alan (100-500 köye yakın) olarak belirlenmektedir. Bu nüfus yapısı ve uzaklık sistemi ile köy ve kent arasında sistematik organik bağın kurulması hedeflenmektedir (Cebir ve diğerleri, 2019; Kuruoğlu ve diğerleri, 2019; Akoğlu ve diğerleri, 2019). (Şekil 2)

Modelde konut birimlerinin kümelenmesi büyüklüğe (40-60-80-120 m^2) ya da mülkiyete (ev sahibi, kooperatif, lojman, kiracı ve devre mülk) göre yapılmakta, kümeler oluşturulurken komşuluk yaşantısına olanak sağlayan avlular oluşturulmaktadır. Kolektif yaşama bilinci için ortak kullanımda da olması talep edilen mutfak ve ekoköyde bulunması istenen kütüphanenin yer aldığı ortak evler konut kümelerinde yer almaktadır. Kolektif yaşama ve üretme bilinci açısından önem taşıyan tarım alanları dikkate alınması gereken diğer bir ortak alandır. Katılımcıların talep ettikleri atölyeler, hobi bahçeleri, sağlık tesisi, spor tesisi, okul, festival alanı, sanat merkezleri, eğitim merkezleri, spiritüel eğitim birimi ve Mekânsal Planlar Yapım Yönetmeliği'ne göre gerekli diğer donatılar

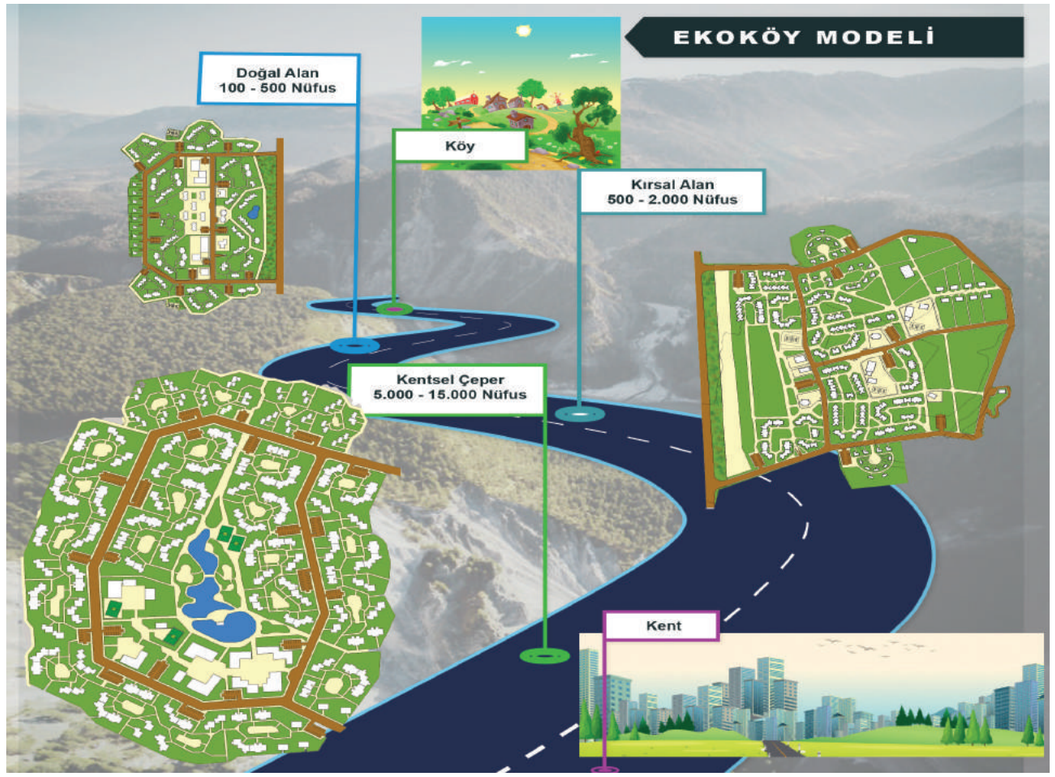

Şekil 2: Akıllı Ekoköy Yerleşim Modeli

nüfusun ihtiyacına göre ekoköyde yer almakta; bisiklet, motorsuz taşıt ve toplu ulaşım öncelikli ulaşım modeli olarak geliştirilmekte; ekoköyün ya da konut kümelerinin girişlerinde otopark çözümlenmekte; yaya, bisiklet ve toplu taşıma odaklı ulaşım planı yapılmaktadır.

Ziyaretçilere sunulabilecek hizmetler; konaklama, sağlık hizmetleri, haberleşme, yeme-içme, danışma, festivaller, yerel üretimler, geleneksel ve kültürel aktiviteler ve köy sosyal yaşamına aktif olarak katılma olarak özetlenebilmektedir. Aşağıdaki şekilde bu yerleşmenin kırsal alanda yer alacak planı sunulmaktadır (Şekil 3).

Akıllı Ekoköy Yerleşim Modeli; permakültür ilkelerine uygun olarak, ilaçsız ve kimyasal katkı maddesiz şekilde gerçekleştirildiği doğal tarım ve hayvancılığın yapıldığı, böylece kendi besinini kendi üreten bir modeldir. İçerisindeki atölyelerde, doğal tarım ve hayvancılık ürünleri üretme ile fırıncılık gibi tahıl ürünlerini işlemeye yönelik faaliyetler veya ekoturizm faaliyetlerinin de bulunması düşünülmektedir (Cebir ve diğerleri, 2019; Kuruoğlu ve diğerleri, 2019).

Bu uygulama ile kent ile köy arasındaki ekonomik, sosyal ve kültürel ilişkinin canlandırılması, üniversitenin bilgi birikimi ile yerelin bilgeliğinin buluşturulması amaçlanmaktadır. Yerel kaynakların sürdürülerek kullanılması, yerele bağlı kültürel değerlerin ve geleneklerin korunması, toplumsal dayanışmanın sağlanması temel ilkelerdir.

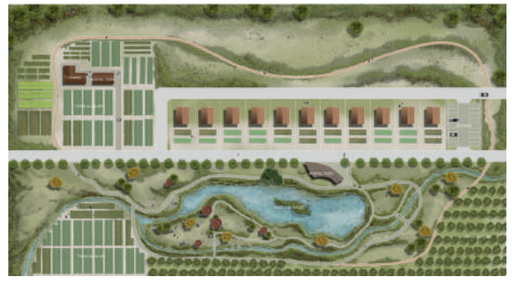

Şekil 3: Akıllı Ekoköy Yerleşim Model Önerisi (Aytaç, Yıldız, 2019)

Dünyada ve Türkiye'de uygulanmış ekoköylerin detaylı olarak araştırıldığı çalışma kapsamında önerilen ekoköy modelinin diğer ekoköy uygulamalarından farkı, nüfusa ve uzaklığa bağlı bir sistem oluşturulmasıdır. Bunu gerçekleştirirken nüfusun getirdiği donatılara Türkiye'de yasal olarak yürürlükte olan Mekânsal

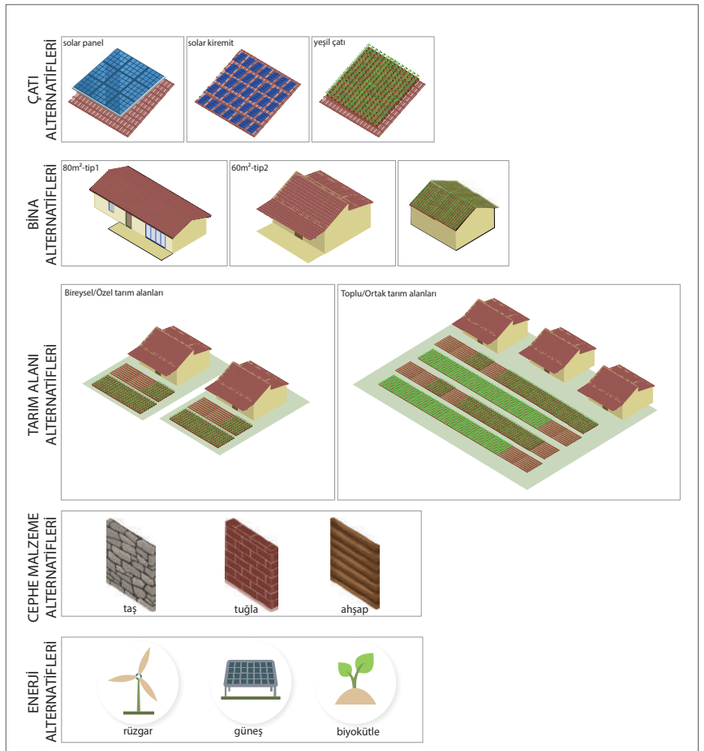

Şekil 4: Akıllı Ekoköy Yerleşiminde Alternatif Sistemler (Aytaç, Yıldız, 2019)

Planlar Yapım Yönetmeliği çerçevesinde çözüm aranmaktadır. Farklı nüfus büyüklüklerine sahip ekoköy sisteminde, kent çeperinden kırsal alana ve doğal alana doğru küçülen nüfusa farklı donatılar önerilmekte, yerleşmelerin sahip olduğu bu donatılardan mevcut köy nüfusunun da yararlanması düşünülmekte, köylülerin üretim tecrübesinin bu yerleşmeler ile bağ kurularak sürekliliğinin sağlanması öngörülmektedir. Bir diğer fark konut tiplerinde ortaya konulmaktadır. Farklı plan tipleri, kişilerin tercihlerine göre 40-80 m^2 arası modüler bir sistem ile kullanıcı tercihlerine bağlı olarak esnek tutulmaktadır. Bu da ekoköyde dinamik bir planlama anlayışını beraberinde getirmekte, her türlü kullanıcının ekoköyde yerleşmesine imkân veren bir özellik olmaktadır. Yapıların tek katlı olması engelli dostu bir yerleşim düzeni kurulması için önem kazanmaktadır. Ekoköyde öngörülen bireysel alanlar (ayrı mutfak ve banyo) ile birlikte ortak kamusal alan kullanımlarının (ortak mutfak, toplantı alanı, tarım alanı vb.), Türk toplumunun geleneksel yapısı ile ekoköy toplu yaşam kurgusunun bir sentezi olarak mekâna yansıması bir diğer farklı özellik olarak karşımıza çıkmaktadır. Yine diğer bir fark ekoköyün enerji kaynaklarının çeşitlendirilmesi ile ilgilidir. Yerleşmelerde temel enerji kaynağı güneş enerjisi olmakla birlikte, uygulama bölgesinin fiziksel ve doğal yapısına bağlı olarak yerel alternatif enerji kaynaklarının kullanılması, yerleşmenin akıllı teknolojiler ile buluşturulması önem kazanmaktadır. Son olarak ekoköy modelinin dünyada kurulmuş diğer ekoköylerden farklı olan diğer yanı işletim sisteminin ev sahibi, kooperatif, lojman, kiracı ve devre mülk gibi seçenekleri birlikte sunabilmesidir. Aşağıdaki şekilde Akıllı Ekoköy Modelinde sunulan alternatif sistemler yer almaktadır (Aytaç, Yıldız, 2019). (Şekil 4)

Yukarıda ayrıntıları ile açıklandığı üzere bu modelde ekoköy için sosyal yapı, fiziksel yapı, enerji ile ilgili stratejiler belirlenmekte ve bu stratejiler sonrasında oluşturulacak üç aşamalı yerleşme sistemi ile kent ve köy arasındaki mekânsal, sosyokültürel ve üretimsel yapının yeniden organize edilmesi hedeflenmektedir. Temel önceliğimiz; ekoköy modeli ile kent-köy ilişkisini sistematize etmek, ülke ve bölge ekonomisine katkıda bulunmak, sürdürülebilir kalkınmayı sağlamak, diğer ülkelerde ekoköylerin başarı öykülerini ülkemizde de sürdürmek olacaktır.

KAYNAKLAR

- Akoğlu, A. Z., Yirmibeşoğlu, F., Özmen, E., Baykara, N., Çınar, H. S., Kuruoğlu, M., Baslo, M., (2019), "Akıllı Ekoköy Yerleşim Modeli", Prof. Dr. Nuran Zeren Gülersoy ile Planlama, Koruma ve Tasarım Üzerine Sempozyumu, 25 Kasım 2019, İTÜ Mimarlık Fakültesi, Taşkışla
- Aytaç, G., Yıldız, Ç., (2019), İTÜ Ekoköy Projesi Kapsamında Tasarlanan Yerleşme, İTÜ Konut Uygulama ve Araştırma Merkezi, Taşkışla, Taksim, İstanbul
- Cebir, G. İ., Eskidemir, K., Başcan, S., Yirmibeşoğlu, F., Baykar, N., Kuruoğlu, M., (2019), "Sürdürülebilir Kırsal Yerleşim Oluşturma Bağlamında Bir Ekoköy Modeli Önerisi", Yalova 4. Uluslararası Bilimsel Araştırmalar Kongresi (UBAK), Yalova,
- Güleryüz, M., (2013), Bir Ütopya Hareketi Olarak Ekoköyler: Türkiye'deki Örnekler Üzerine Bir İnceleme
- Jackson, R., (2004), "The Ecovillage Movement", Permaculture Magazine: 40.
- Kuruoğlu, M., Başcan, S., Eskidemir, K., Cebir, G. İ., Yirmibeşoğlu, F., Baykara, N., (2019), "Ecovillages as Sustainable Placement Types: A Model Search For Turkey" ISBS 2019, 4th International Sustainable Buildings Symposium, Dallas, Texas, USA
- Taggart, J., (2009), "Inside an ecovillage", bNet-CBS Interactive Business Network, Erişim tarihi, 12.11.2018.

SÜRDÜRÜLEBİLİR VE ALTERNATİF BİR YAŞAM MODELİ OLARAK EKOKÖYLER: KANDIRA/SARISU'DA EKOLOJİK YERLEŞME DENEMELERİ

DOÇ. DR. DİLEK YILDIZ

İTÜ MİMARLIK FAKÜLTESİ, MİMARLIK BÖLÜMÜ

ARŞ. GÖR. RUMEYSA BAYAR

İTÜ MİMARLIK FAKÜLTESİ, MİMARLIK BÖLÜMÜ

PROF. DR. HANDAN TÜRKOĞLU

İTÜ MİMARLIK FAKÜLTESİ, ŞEHİR VE BÖLGE PLANLAMA BÖLÜMÜ

PROF. DR. HAYRİYE EŞBAH TUNÇAY

İTÜ MİMARLIK FAKÜLTESİ, PEYZAJ MİMARLIĞI BÖLÜMÜ

Günümüzde insan ve doğa arasındaki kopan bağları yeniden inşa edebilme arzusu, sürdürülebilir gelişme tartışmaları kapsamında yeni yaşam kodları arayışına ve bu arayışın neticesinde çözüm olarak ekoköylerin doğmasına neden olmuştur.

Günümüz kentlerinde ve metropollerinde, gittikçe artan nüfus, trafik, bina yoğunluğu, hava ve çevre kirliliği, karbon oranlarındaki artış, doğal kaynakların azalması ve toksikleşme giderek sağlıksız yaşam koşulları oluşturmakta, beraberinde dünyada yaşayan canlı türlerinin azalması ekolojik dengeyi bozmakta, doğal çevrenin kendine has dinamiklerini yerle bir etmekte ve tüm bu süreçler sonuç olarak insanın içinde yaşadığı çevreye yabancılaşmasına neden olmaktadır. Oysa doğa varoluşundan itibaren insanoğlunun bağlamıdır, varlığının özüdür. Tüm bu koşullara bir tepki olarak doğan gelecek vizyonları ile sürdürülebilir gelişme tartışmaları ve bu tartışmalar içinde insan ve doğa arasındaki kopan bağları yeniden inşa edebilme arzusu (Kirby, 2003) yeni yaşam kodları arayışına ve bu arayışın neticesinde çözüm olarak ekoköylerin doğmasına neden olmuştur.

EKOKÖYLERİN TARİHÇESİ

Ekoloji ve köy terimlerinin birleşiminden oluşan ekoköy kavramı, doğa ile bütünleşik dengeli ve sağlıklı bir yaşam şekli yaratmak amacına yönelik bir vizyonla, ekoloji ve sürdürülebilirlik ilkeleri üzerine temellenmiş bir yerleşme modelini ortaya koymaktadır. Ekoköy sağlıklı insan aktivitelerini destekleyen ve başarılı bir şekilde tanımsız bir geleceğe kadar sürmesini sağlayan, insan aktivitelerinin zarar vermeden doğal yaşamla bütünleştiği, insan ölçeğinde tam teşekküllü bir yerleşmedir. Bu tanımın zayıflığı spiritüel boyutun ve karar verme süreçlerinde sosyal boyutun eksik olmasıdır. Zira ekoköylerin çevresel ve ekolojik olduğu kadar toplumsal ve ekonomik niteliklerinden de bahsetmek gerekir.

1995 yılında ekoköy girişimlerini desteklemek amacıyla kurulan Küresel Ekoköy Ağı (Global Ecovillage Network-GEN) ekoköy kavramını şöyle

tanımlamaktadır: Bir ekoköy yerel katılımcı süreçlere temellenmiş, sürdürülebilirliği sağlamak üzere sosyal, kültürel, ekonomik ve ekolojik boyutları tüm bir sistemde birleştiren, sosyal ve doğal çevreyi aktif bir şekilde yenileyen ve yeniden canlandıran bilinçli ve niyetli olarak kurulmuş geleneksel ya da kentsel bir topluluktur (GEN, 2019).

Dünyada ilk örnekleri 1970'lerde görülen ekoköylerin ortaya çıkış amaçları farklılıklar göstermekte, bununla birlikte pek çok ortak noktaları da bulunmaktadır (Asımgil, 2017). Temel olarak hızlı kentleşmenin ortaya çıkardığı sorunlarla baş etmek için kurulan alternatif yaşam alanları sunan bu yerleşmeler son otuz yılda gittikçe yayılan bir yaklaşım olarak karşımıza çıkmaktadır. Günümüze kadar Türkiye'de ve dünyada sayıları bine yaklaşan pek çok örneği olan ekoköyler, belirli bir toplumsal grubun girişimiyle kurulmuş ve genellikle yerleşimin gelişimi o grupla sınırlı kalmıştır. Ekoköylerin var olan bir yerleşim yerinin dönüştürülmesi veya yerel malzemelerle sıfırdan inşa edilmesiyle oluşturulmuş örnekleri vardır. İngiltere'de Bedzed (2002), Almanya'da Seiben Linden (1997), Portekiz'de Tamara (1995), Amerika'nın Güney Albani Bölgesi'nde Ithaca (1991) (Şekil 1), İskoçya'da Findhorn (1985), Avustralya'da Crystal Waters (1986), Amerika Arizona'da Arcosanti (1970) dünyadan önemli ekoköy örnekleri olarak verilebilir.

Şekil 1: Amerika'nın Güney Albani Bölgesi'ndeki Ithaca Ekoköyü (Url 1).

Türkiye'de ekoköylerin dünyadaki örneklerine göre nispeten hem sayıca az (Çohadar, 2014) hem de daha yeni olduğunu görmekteyiz. Daha çok Ege ve Marmara bölgelerinde konumlanan Türkiye ekoköyleri arasında İzmir/Bayındır'daki Marmariç Eko-Yerleşkesi (2003), Çanakkale/Bayramiç'deki Yeniköy Çiftliği (2011), Muğla/Datça'daki Knidia Eko-Çiftliği (2000), Kocaeli/Kandıra'daki Narköy (Şekil 2) (2002) en önemli örnekleri olarak gösterilebilir.

Şekil 2: Kocaeli/Kandıra'daki Narköy ekolojik yerleşmesi.

EKOKÖYLER ÜZERİNE KAVRAMSAL/KURAMSAL YAKLAŞIMLAR

Ekoköylerin literatürde farklı nitelikleri ve temel ilkeleri ile kavramsal açılımının yapıldığı ve örnek vaka çalışmaları ile derinlemesine analiz edildiği görülmektedir. Tiago ve diğerleri (2017) ekoköylerin üç temel niteliği ve amacını sosyal/toplumsal, ekoloji ve spirütüellik bileşenleri ile açıklamaktadır. Bireyler arasında karşılıklı yardımlaşma, ortak kaynakların paylaşımı, tüketicilik yerine alternatif üretimlerin teşvik edilmesi, sosyal hizmetlerin kurumsallaşması, süregelen eğitim, şeffaf karar verme mekanizmaları, toplumun farklı kesimleri arasında bütünleşmenin sağlanması ekoköylerin sosyal/toplumsal niteliğine karşılık gelmektedir. Yürüme mesafesi içinde erişim, yaşam kalitesinin toprak, su, rüzgâr ve yaşayan organizmalarla doğrudan deneyimle zenginleşmesi, doğal yaşam döngülerine saygı göstererek insanların temel ihtiyaçlarını karşılamak, doğal yaşam çeşitliliğini ve vahşi alanları korumak gibi ilkeler de ekoköylerin ekolojik olma niteliğini tanımlamaktadır. Bireylerin yaratıcılığını, aidiyet duygularını, kültürel değerlerini, çevresel duyarlılığını ve evrenle olan ilişkisini zenginleştirmek ise ekoköylerin spiritüel boyutunu temsil etmektedir.

Ekoköyleri mikro laboratuvarlar olarak tanımlayan Liftin (2017), düşük karbonlu bir post-büyüme toplumu oluşturmak için ekoköylerden neler öğrenebiliriz sorusunu sormuş ve bu yerleşimleri başka bir dünyanın dünyadaki mikro alanlardan doğması olarak nitelendirip ekoloji, ekonomi, topluluk ve bilinç boyutları ile incelemiştir.

Amerika'nın en önemli ekoköy örneklerinden olan Ithaca'da yapılan bir çalışma, ekoköyde yaşayan toplum ile çevre arasında farklı bağlantı türlerinin oluştuğunu göstermiştir. Bunlar; vahşi doğa veya doğal yaşam ile spiritüel bağlantı kurmak, toplumsal yaşam ve tarım aktiviteleri arasında bağlantı kurmak, insan deneyiminin birbirinden kopmuş ögelerini tekrar birbirine bağlamak ve zaman yoluyla bağlantıda olmak yani nesiller arası sürdürülebilirlik olarak özetlenmektedir (Kirby, 2003). Asımgil (2017) ekoköy olma kriterlerini, literatürdeki farklı tanımlarından yola çıkarak, yeni yaşam tarzı oluşturma, komün yaşam, kentsel çözüm, yerleşim önerme, bütüncül sistem oluşturma, ekoköy yorumu, strüktürel yapı ve ortak uyum oluşturma olarak saptamıştır. Özetle, literatürdeki bulgular, ekoköylerin oluşumu ve sürdürülebilirliği için ekolojik, sosyal, kültürel ve ekonomik boyutların birlik içinde ve birbirini destekleyen bütüncül bir yapıda ele alınması gerektiğini ortaya koymaktadır

KANDIRA/SARISU'DA EKOLOJİK YERLEŞME DENEMELERİ

2018-2019 akademik yılı bahar yarıyılında İTÜ Fen BilimleriEnstitüsü, Disiplinlerarası Kentsel Tasarım Yüksek Lisans Programı öğrencileri, proje konusu olarak Kandıra Sarısu Köyü'nde bir ekoköy yerleşmesi tasarımı üzerine çalıştılar.

Kandıra ilçesi, Marmara Bölgesi'nde bulunan Kocaeli ilinin Karadeniz'e kıyısı olan tek ilçesidir. Sarısu Köyü ise Kandıra ilçesi sınırları içerisinde, Kandıra'ya 8 km uzaklıktaki Babaköy sınırları içinde Sarısu Deresi'nin Karadeniz'le birleştiği yerde kurulmuştur (Şekil 3).

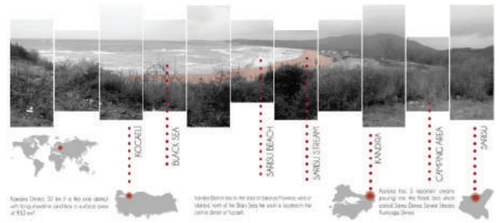

Şekil 3: Sarısu'nun konumu (Ebru Çakmak, 2019).

Sarısu 1 km uzunluğundaki kumsalı ve masmavi denizi ile günübirlik turizm, çadır turizmi ve kampinge uygun bir köydür. Köyün sahil şeridinde kamp alanları, kır gazinoları ve kafeler bulunmaktadır. Yazın çok yoğun, kalabalık bir nüfusa ev sahipliği yaparken kışın ıssızlaşan Sarısu, doğal güzellikleri ve İstanbul'a yaklaşık iki saat süren yakın mesafesi ile pek çok potansiyeli barındırmaktadır. Sarısu bölgesinin çalışma alanı olarak seçilmesinin temel nedeni hem flora hem fauna açısından zengin bir habitata sahip olması; coğrafi konumu nedeni ile İstanbul, Kocaeli, Sakarya gibi önemli yerleşmelere ve ekoköy tasarımına iyi bir örnek olan Narköy Ekolojik Yaşam ve Eğitim Merkezi'ne yakınlığıdır.

Sarısu Köyü, vadi oluşturan topoğrafyası ve vadinin içinden geçerek deniz ile birleşen deresi ile özgün bir doğal yapıya sahiptir. Ayrıca Kandıra ilçesi, geleneksel festivalleri, yoğurdu, taşı ve keteni ile kültürel varlıklara da ev sahipliği yapmaktadır. Çalışma alanı içerisinde aynı zamanda kıyı kenarında yapılaşmış bir çevre ile tarım ve orman alanları da bulunmaktadır. Özetle, hem doğal hem kültürel varlıklar bakımından birçok avantaja sahip olan Sarısu, ekolojik yerleşmeye oldukça elverişli bir ortam sunmaktadır.

Şekil 4: Sarısu Deresi ve denizle birleştiği sahil şeridi.

EKOKÖY TASARIM ÇALIŞMALARI VE TEMALARI

Kentsel Tasarım Projesi kapsamında Kandıra'nın Sarısu Köyü'nde ekolojik yerleşme tasarımları üzerinde çalışan öğrenciler çalışma alanına çok yakın bir mesafede konumlanan Narköy'ü ziyaret edip mimar Emir Drahşan tarafından bilgilendirilmişlerdir. Öğrenciler dönem boyunca bölgenin hem barındırdığı potansiyelleri hem de kısıtlarını değerlendirerek potansiyelini en iyi şekilde ortaya koyabilecek çözüm alternatiflerini ortaya koymaya çalışmışlardır.

Öğrenciler dört grup olarak yaptıkları analiz, sentez ve konsept çalışmalarından sonra, temaları doğrultusunda öneriler geliştirmişlerdir. Çalışmalar aşağıda belirtilen temalar çerçevesinde ele alınmıştır:

- Connect: Eğit-Üret & Toplum-Doğa-Teknoloji
- Antitoxic: Spor Köyü, Doğadan Gelen İyilik
- Symbiosis: Tekil Organizmaların Bir Arada Yaşamı
- Ecowill: Sürdürülebilir Bir Gelecek

CONNECT EKOKÖYÜ

Çalışma alanının sahip olduğu ekolojik değerler çerçevesinde geliştirilen bu konsept çerçevesinde toplum, eğitim, teknoloji ve doğayı bağlanabilir kılmak vizyonu ile yola çıkılarak "Connect" yani bağlantı kavramı ortaya atılmıştır. Eko-tek ana kavramı üzerinden 'Connect'

kavramının geliştirilmesindeki temel amaç (C-ommunity, N-ature, E-ducation, T-echnology) yani "Toplum-Doğa-Eğitim-Teknoloji" politikalarının tasarım süresince entegre bir şekilde ele alınarak bir ekoköy yaşam alanı oluşturmaktır (Şekil 5). Proje kapsamında yenilenebilir ve temiz enerjinin kullanıldığı, taşıt kullanımının minimuma indirilerek fiziksel aktivitenin desteklendiği, hareketlilik ve peyzaj arayüz ilişkilerinin sürdürülebilir ve doğa ile uyumlu hale getiren tasarım yaklaşımları oluşturulmuştur.

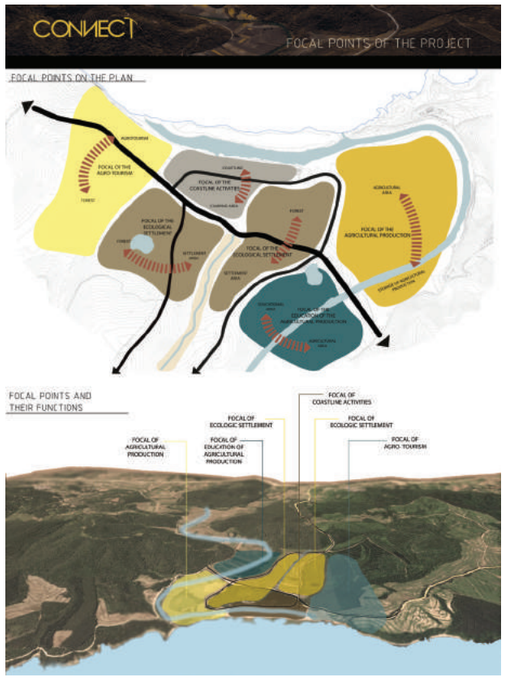

Şekil 5: Connect Ekoköyü tasarım odakları.

ANTI-TOXIC EKOLOJİK SPOR KÖYÜ

Çalışma alanında gerçekleştirilen analizler sonucunda turizm potansiyelinin sadece tek bir sezonda ağırlık gösterdiği saptanmış, turizm faaliyetlerinin tüm yıla yayılmasının amaçlanması ile ilk fikirler oluşturulmuştur. Çalışma bölgesinde bulunan tarım alanlarının da turizm amaçlı kullanımı düşünülmüş ve agro-turizm faaliyetleri öngörülmüştür (Şekil 6). Alanda bulunan akarsu ve doğal yapının elverişliliği göz önünde bulundurulduğunda kano, balıkçılık, doğa yürüyüşlerinin desteklendiği "Anti-toxic Ekolojik Spor Köyü" teması benimsenmiştir. Bu alanda yapılacak olan tasarımla kullanıcıların hem bedensel hem zihinsel açıdan olumlu desteklendiği aynı zamanda yerel üretime katıldığı bir yaşam alanı oluşturulmak amaçlanmaktadır. Kamp alanları, agro-turizm ve konaklama alanları, doğa yürüyüş rotaları, su sporlarının yapılacağı potansiyel alanlar belirlenmiştir. Spor köyü teması aynı zamanda sıfır atık, kendi kendine yetebilen ve tüm kötü enerjilerden arınmış bir ekoköy yaşam alanı oluşturmak amaçlanmıştır.

Şekil 6: Anti-Toxic Ekolojik Spor Köyü tasarım çalışması.

SYMBIOSIS EKOKÖYÜ

'Symbiosis' bir beslenme türü olup, ortak beslenme olarak tanımlanırken iki canlının birbirleri ile ortak ve yardımlaşarak tek bir organizma gibi hareket etmesi ve yaşamlarını sürdürmeleridir. Yapılan analizler sonucunda saptanan doğal yaşamların varlığı ve bu alana insan yaşamının da entegre edilmesi planlandığından dolayı birbirinden farklı yaşamların bir arada uyumlu şekilde yaşanması hedeflenmiştir ve bunun sonucunda simbiosis teması ortaya çıkmıştır. 'Yerleşimin toplumsal ve mekânsal bileşenleri ile doğal kaynakların, üretken, kendine yeten ve tüketmeyen' kısaca sürdürülebilir bir anlayış ile birlikte var olduğu bir yaşam alanı oluşturmak amaçlanmış, doğa ve insan yaşamının iç içe ve birbirine uyumlu olduğu tasarım ilkeleri hedeflenmiştir. Güvenli ve uygun fiyatlı konaklama alanları, yeşil binalar, çevre dostu taşıma araçları kentsel tasarım ilkelerini oluştururken temiz hava, su ve toprak, yenilenebilir temiz enerji, sağlıklı yiyecek biyolojik ilkelerin altyapısını oluşturmaktadır. Sosyokültürel açıdan iç içe ve sağlıklı bir toplum ile yaşam kalitesinin yüksek olduğu, yönetimsel açıdan desteklenen bir yaşam alanı hedeflenmektedir. Tasarım ilkelerinde tarım alanları, doğal alanlar, yaşam ve aktivite alanları bir arada düşünülmüştür. Planlanan aktiviteler tüm yıl gerçekleştirilebilecek şekilde tasarlanmış olup her mevsim aktif bir yaşam alanı amaçlanmaktadır.

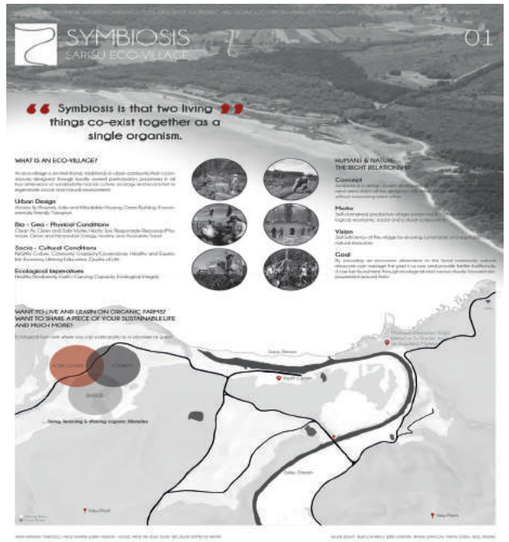

Şekil 7: Symbiosis Ekoköyü konsept çalışması.

ECOWILL EKOLOJİK KÖYÜ

Ecowill teması çalışma alanının sahip olduğu ekolojik koridorların ekoköy tasarımı ile bütünleştirilmesi ile ortaya çıkmıştır. Tarım alanlarındaki üretimin ve alanın sahip olduğu turizm potansiyelinin birbiri ile entegre olduğu koridorlar oluşturularak 'Sürdürülebilir Bir Gelecek' sloganı ile kıyı koridoru, yürüyüş ve orman koridoru, yerleşim koridoru, rekreatif koridor ve tarım koridoru olmak üzere bu koridorlar çerçevesinde hem aktivitelerin hem de yaşam alanlarının planlandığı bir ekoköy tasarımı amaçlanmıştır.

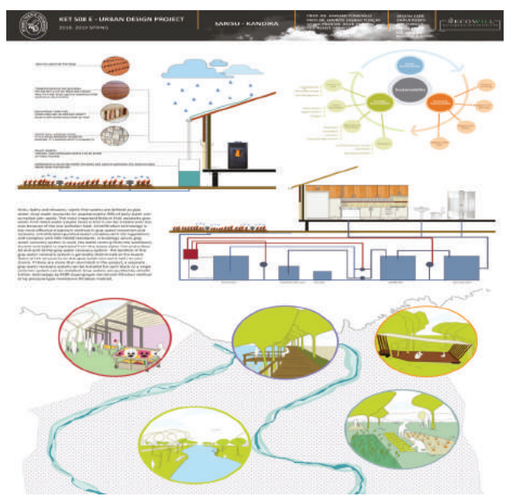

Şekil 8: Ecowill Ekoköyü tasarım çalışması.

SONUÇLAR

Ekoköy denilince ilk akla gelen organik tarım, ekolojik turizm, doğa ile iç içe ve atıksız bir yaşam, kaynakların etkin kullanımı, doğayı korumak gibi kavramlardan şüphesiz daha da fazlasını barındıran bu olgu, kavramsal altyapısı ve örnekleri ile incelendiğinde bizleri geleceğin yaşam modelleri üzerinde düşünmeye yönlendirmektedir.

Kentsel Tasarım Projesi kapsamında Kandıra'nın Sarısu Köyü'nde geliştirilen 'Ekolojik Yerleşme' tasarımları bu sayıda dört tema çerçevesinde detaylı ve ayrı ayrı makale olarak sunulmaktadır. Doğa ile uyumlu, sürdürülebilir ve ekolojik yaklaşım tüm temalar için uyulması gereken üst kavramlar olarak ele alınmış ve uyumlu doğa ve yerleşim ilişkisinin yaratılması hedeflenmiştir.

Aynı konu ve bağlama önerdikleri çeşitli çözüm arayışları ile öğrencilerin ekoköy yorumlarının günümüzün ekolojik ve toplumsal sorunlarına bir çözüm modeli olarak, Türkiye'de ekoköy uygulamaları hakkındaki bilincin gelişmesine ve ekoköy girişimlerinin artmasına katkıda bulunacağı düşünülmektedir.

KAYNAKLAR

- Asımgil, B. (2017). XVI. Yüzyıldan Günümüze Eko-Köylerin Tanımlama Yaklaşımlarına Göre Karakteristik Özelliklerinin Saptanması, Trakya University Journal of Engineering Sciences, 18(2): 95-111, 2017 ISSN 2147–0308
- Çohadar, M. G. (2014). Bir Köyü Yeniden Canlandırma Hayali, Marmariç Deneyimi, Mimarlık Dergisi, Sayı. 380.
- GEN (Global Ecovillage Network), https://ecovillage.org/projects/what-is-an-ecovillage/, Erişim tarihi: 04.11.2019
- Kasper, D. V. S. (2008). Redefining Community in the Ecovillage. Human Ecology Review, 15(1), 12–24.
- Kirby, A. (2003). Redefining Social and Environmental Relations at the Ecovillage at Ithaca: A Case Study. Journal of Environmental Psychology, 23 (3), 323–332. https://doi.org/10.1016/S0272-4944(03)00025-2
- Litfin, K. T. (2017). Ekoköyler, Sürdürülebilir bir Toplum için Dersler, Alfa Yayıncılık.
- Tiago, M., Eck, V., Santos, D., & Santos, M. V. E. (2017). Potential of Ecovillages as Alternative Models of Sustainable Development-A Review, Restoration of California Seasonal Wetlands View project, (June), 0–13. Retrieved from https://www.researchgate.net/publication/317415222
- Url 1: Ithaca Ekoköyü: https://community-that-works.org/wp-content/uploads/2013/02/lessons-slide5-940x375.jpg (Erişim tarihi: 27.11.2019)

ANTİTOKSİK EKOLOJİK SPOR KÖYÜ TASARIMI: KOCAELİ SARISU ÖRNEĞİ

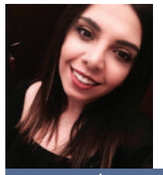

DERYANUR ŞİMŞEK

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ, FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ, KENTSEL TASARIM YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

DUYGU KARATOPRAK

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ, FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ, KENTSEL TASARIM YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

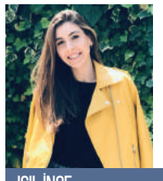

IŞIL İNCE

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ, FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ, KENTSEL TASARIM YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

MİNE ÖZDEMİR

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ, FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ, KENTSEL TASARIM YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Sarısu Çayı ve çevresinin sahip olduğu tarım, hayvancılık gibi potansiyeller doğrultusunda bölgenin "Ekoköy" konsepti ile tasarlanması, sürdürülebilir ve doğaya en az müdahale ile alanın fiziksel ve sosyal olarak yeniden kazanılmasını sağlayacaktır.

Sarısu Çayı ve çevresi konum olarak İstanbul, Kocaeli, Bursa gibi büyük şehirlere yakınlığı, sahip olduğu doğal alanların, yerli turist ağırlaması, diğer önemli varlıklarının yanı sıra; bu alanın turizm potansiyelini de öne çıkarmaktadır. Bölgenin sahip olduğu tarım, hayvancılık gibi potansiyeller doğrultusunda bölgenin "Ekoköy" konsepti ile tasarlanması, sürdürülebilir ve doğaya en az müdahale ile alanın fiziksel ve sosyal olarak yeniden kazanılmasını sağlayacaktır. Alanın dönemsel turist ağırlamasının ötesinde her sezon canlı kalmasını sağlayacak bir tasarım geliştirmek, amaçlardan biridir. Ayrıca tarım faaliyetleri agroturizm ile desteklenerek hem katılımcı odaklı tarım hem konaklamanın bir arada olduğu bir anlayış benimsenerek proje alanını ekonomik olarak da güçlendirecek tasarımlar yapılması kararlaştırılmıştır. Alanda mevcutta yapılan kano, balıkçılık, dağ yürüyüşleri gibi sporlar desteklenerek bu alanın "Ekolojik Spor Köyü" olması hedeflenmiştir. Bu alanda yapılacak tasarımın çıkış noktası olarak düşünülen ve kullanıcının tüm kötü enerjisinden arındığı, üretime katıldığı, sağlıklı beslendiği, temiz bir nefes aldığı, doğaya karşı değil doğaya temas ederek yaşadığı; sürdürülebilir, sıfır atık temelli, kendi içinde kendine yetebilen toksinlerinden arınmış bir mekân yapma olgusuyla proje "Antitoksik Ekolojik Spor Köyü" başlığı altında gelişmeye devam etmiştir.

ANALİZ VE TASARIM SÜRECİ

Dönemsel nüfus yoğunluğu değişiminin yüksek olduğu Sarısu, nüfusunun çoğunu çevre illerden günübirlik veya sezon bazlı olarak almaktadır. Sarısu'nun potansiyellerini alanın doğasına zarar vermeden, mevcut aktiviteleri zenginleştirip ilgili yeni aktiviteleri eklemleyerek alanı dört mevsim aktif tutan sürdürülebilir bir kırsal turizm ve yaşam modeli olarak antitoksik bir yaşam alanı tasarlamak projenin ana hedefidir. Doğal veri, yerleşilebilirlik ve SWOT analizi yapılmıştır (Şekil 1). Bu analizlere göre alanın mevcut aktiviteleri; rekreasyon, eğitim, ticaret, konaklama ve tarım başlıkları altında incelenmiştir. SWOT analizi doğrultusunda alanın güçlü yönleri; doğal kaynaklara ve bozulmamış doğal çevreye sahip olması, organik tarım için kullanılabilecek temiz toprakların bulunması ve büyük kentlere yakın olması olarak tespit edilmiştir. Zayıf yönleri ise turizm faaliyetlerinin kısa bir dönemde gerçekleşmesi, bilinçsiz ve plansız yapılaşmanın kıyı kesiminde alanın doğal karakterine baskı yapmasıdır. Fırsatlar açısından bölgenin doğal ve bozulmamış kırsal alanlara ve önemli bir kırsal turizm potansiyeline sahip olması, Kandıra'nın kırsal peyzaj değerleri yüksek olan köyleri barındırması, bölgenin farklı turistik aktivitelere olanak vermesi ve doğaya dayalı turizmin giderek daha popüler olmasıdır. Tehditler ise tarım topraklarının çok parçalanmış olması, bölgenin dış göç vermesi, denize kıyısı olan köylerde yalnızca temmuz ve ağustos aylarında çoğunlukla İstanbul'dan gelen yerli turistlere hizmet vermesidir.

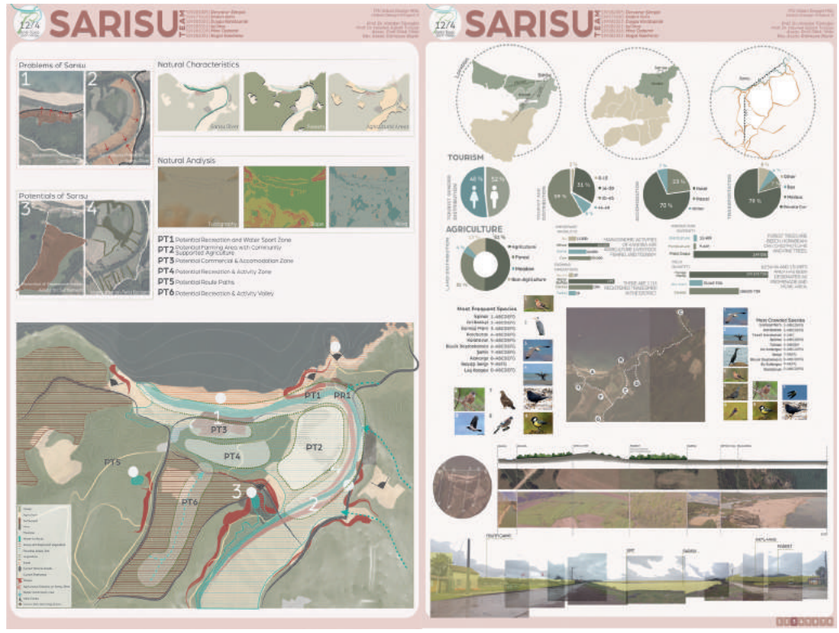

Şekil 1: Grup Antitoksik Analiz Çalışmaları

1/2000 planda, Sarısu Çayı'nın denize döküldüğü noktayı merkez alan, dört mevsim aktif ekolojik spor merkezi ve sürdürülebilir bir yaşam modeli geliştirmek adına, mevcut aktivitelerin zenginleştirilmesi ve potansiyellerin kullanılması için yeni aktivitelerin önerilmesi amaçlanmıştır (Şekil 2). Ulaşım sistemini oluştururken mevcut ulaşım ağı kullanılmış ancak kıyıya baskı yapan taşıt yolu kaldırılarak toplu taşıma odaklı bir ulaşım sistemi önerilmiştir. Yaya ve bisiklet rotaları, trekking rotası ve kuş gözlem rotası planlanan aktivitelerle entegre ve tüm alana erişilebilir bir şeklinde kurgulanmıştır. Su sporları, meditasyon, kuş gözlemi, kış sporları, doğa yürüyüşleri, festivaller, spor eğitimi, yaşlı bakımı ve kreş programı, çalıştaylar gibi aktiviteler önerilmiştir. Mevcut ticari alanlara restoran, kafe ve spor mağaza programları eklenmiş; mevsimlik olarak kullanılan geçici yazlık konaklama fonksiyonu ve kampçılık; kalıcı yerleşimler, devre mülkler, butik ekolojik oteller, yurtlar, kamp-karavan alanları başlıkları altında zenginleştirilmiş; alana yerlileri ve ziyaretçileri agroturizm, tarım ve hayvancılık aktivitelerine teşvik edecek müdahalelerde bulunulmuştur.

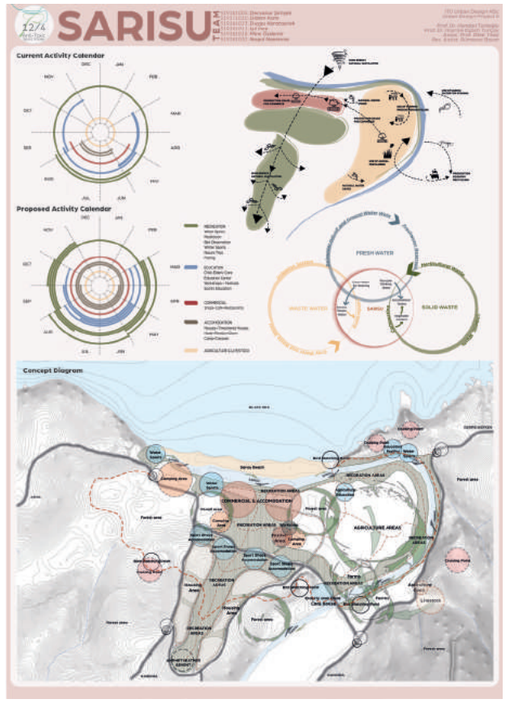

Şekil 2: Tasarım Teması ve Konsept

Rekreasyon ve spor eğitim aktiviteleri alana homojen bir şekilde dağıtılmış, tarım ve hayvancılık aktiviteleri planlanmıştır. Vadinin iki yakasına konumlandırılmış konaklama birimleri, alanın manzarasından faydalanırken, topoğrafya ve yoğun bitki örtüsü sayesinde mahremiyet sağlanarak rekreasyon alanlarından ayrılmaktadır. Proje alanına ve yakın çevresine yerleştirilmiş yağmur suyu toplama, katı atık biriktirme ve kirli su arıtma sistemleri ile alana kazandırılan fonksiyonların alana minimum zarar verecek şekilde tasarlanması hedeflenmiş, sürdürülebilirlik esas alınarak proje kararları verilmiştir.

BİREYSEL ÇALIŞMALAR

Deryanur Şimşek

Bu proje alanın zamanla "Ekolojik Spor ve Turizm Köyü" olarak kimlik kazanması için tasarlanmış olup proje tasarlanırken 3 temel ilke ile yola çıkılmıştır. Bu ilkeler yerel ve ekolojik üretim, mikroekonomik kalkınma ve sosyal kalkınmadır. Yerleşmede yerel ekolojik üretimin tarım ve hayvancılıkla; mikroekonomik kalkınmanın agroturizm, spor alanları ve üretimden gelen yerel ürünlerin satışı ile sosyal kalkınmanın ise köy meydanları, eğitim merkezleri, spor odakları, agroturizm alanları ve kamusal aktivite alanları ile desteklenmesi olgularıyla temellendirilmiştir (Şekil 3).

Şekil 3: Deryanur Şimsek Tasarım Çalışması

İlk olarak toplu taşımanın tüm alana hizmet verdiği yaya odaklı bir ulaşım ağı tasarlanmıştır. Ana yaya yollarından biri vadi potansiyeli dikkate alınarak vadi boyunca uzanan yeşil spor rotası olarak tasarlanırken, diğer ana yaya yolu meydanlaşma potansiyeli dikkate alınarak ve vadi eğiminin sağladığı manzaranın kullanılabileceği izlence noktasıyla sonlanan bir hat olarak tasarlanmıştır. Ana odak mekânı olan kent meydanı; ürün depoları, yeme içme alanları, köy odası ve köy kafesi ile çevrili, atölye çalışmalarına elverişli, ortak tarımın yapılabileceği bir tarım meydanı olarak tasarlanmıştır. Bu meydanı destekleyecek şekilde ikincil meydan tasarlanmış bu meydanlar arası bağlantıyı sağlayan yaya aksı daha sonra yükselerek bir kent terasına dönüştürülmüştür. Konut alanları ise özel tarım alanlarına ve meyve bahçelerine sahip, orman dokusu içinde saklı, manzaraya hakim, güneye açılan cepheleri olacak şekilde tasarlanmış ve konumlandırılmıştır. Projede ekolojik olarak doğal ve yenilenebilir enerji kaynakları (güneş kolektörü) kullanılmıştır. Yağmur suyu peyzajda kullanılmış, binalarda iklime uygun doğal aydınlatma, doğal vantilasyon ve yenilenebilir enerjinin kullanıldığı birimler olarak tasarlanmıştır. Zemin döşemelerinde su geçirgenliği yüksek malzemeler kullanılırken, peyzaj ögeleri alanın mevcut florasına uygun, örtü kapalılığının yüksek olduğu şekilde tasarlanmıştır. Çalışmanın sonucunda yapılan tasarımlar, alanın sahip olduğu potansiyelleri vurgulayan ve kullanan, ekolojik erişim ve erişilebilirlik odaklı bir ulaşım sistemi ile karma kullanımlarla alanın bütüncül olarak ele alındığı, katılımcı odaklı bir tasarım anlayışı benimsenmiştir. Alanın üretimi destekleyen, üretilen ürünlerin alan içinde tüketiminin olduğu ekonomik ve sosyal bir dönüşümün sağlandığı mekânlarla spor mekânlarının entegrasyonu sağlanmıştır.

Işıl İnce

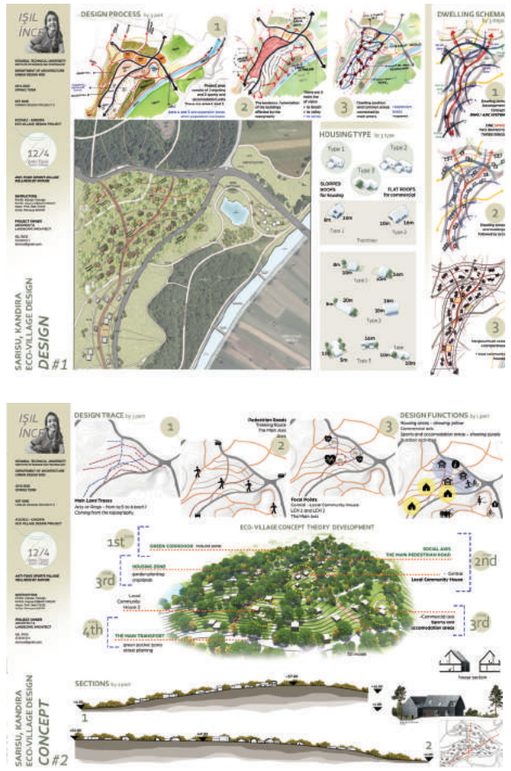

Şekil 4: Işıl İnce Tasarım Çalışması

Sarısu Kandıra'da spor köyü olarak tasarlanan bu projede, doğaya minimum müdahale ile maksimum estetik ve fonksiyonellik sağlanmaya çalışılmıştır (Şekil 4). Spor köyü tüm tasarım aşamaları bakımından "3 adımda/ by 3" prensibi benimsenerek hazırlanmıştır. Alana yerleşim olarak eğim, yükseklik ve bakı noktalarına karar verilmiş; meydan fonksiyonu alabilecek ve mahalle gibi birimlenebilecek bölgelere karar verilmiştir. Alan eğimle beraber vadi tepesinden konut bloklarına ulaşmakta, devamında spor ve konaklama alanlarının yer aldığı ticaret birimlerine gitmektedir. Bu sebeple alan içerisinde dağıtıma yardımcı "ana omurga sistemi" oluşturulmuştur. Ana omurga iki ticaret bölgesine dallanarak ikiye ayrılmaktadır. Arc (yay) veya ring (çember) sistem olarak adlandırılan 5-6 metrede bir topoğrafyayı takip eden yaylar eğimle aşılamayan yerler arasında geçiş sağlamaktadır. Geçişler arasına eklemlenen konut birimleri belirli bir düzeni takip ederek ve topoğrafyaya uyum sağlayarak oturmaktadır. Yayların ayırdığı birimler yeşil bölgeden konuta, ana yaya aksından yeşil alana, yeşilden tekrar konuta ve oradan taşıt yoluna "3 adımda" geçmektedir. Yapı sistemi bakımından 8x10 metre boyutundaki birimler ve bu birimlerden türetilen birincil ve ikincil konut kütleleri alanda kullanılmıştır. Ticaret birimlerinin çatıları düz ve yeşildir, buradaki amaç vadiden bakıldığında alanda daha az fark edilmek ve daha bütünleşik durmasını sağlamaktır. Konutların çatıları ise solar panel yerleştirmek, yüksek tavan sağlamak ve havalanmayı kolaylaştırma açısından eğimli tasarlanmıştır. Konut yapılarındaki açıklıklar sayesinde konutun bulunduğu konumun manzarayla değerlendirilebilmesi sağlanmıştır. Yapı yüksekliği maksimum 7 metre ve 2 katlı olarak tasarlanmıştır. Konseptin spor köyü olması sebebiyle projenin kuzeyinde spor kafesi, atölye, kitap dükkanları ve spor kortları bulunmaktadır. Ticari merkezde yemek alanı, butik otel ve bilgilendirme binaları da tercih edilmiştir. Projede olması hedeflenen aydınlatma yine 3 amaca uygun olacak şekilde ve döşeme materyallerine karar verilip proje kararlarına eklenmiştir. Spor köyü projesindeki asıl hedef olağana çok müdahale etmeden, mümkün olduğunca sakin ve alana uyumlu yaklaşmaktır.

Mine Özdemir

Proje alanı hem sürdürülebilir kriterler hem de her mevsim yaşayan bir yaşam alanı çerçevesinde kurgulanmıştır. Öncelikle tasarımı yönlendirecek 9 tane ana ilke belirlenmiştir. Bunlar üretim, deneyim, paylaşım, akış, çeşitlilik, devamlılık, doğa ile entegre, güçlü ilişkiler ve erişilebilir kamusal alanlardır. Belirlenen ilkeler ve Antitoksik tema çerçevesinde proje alanı; üç farklı çeşitliliğe sahip konut alanı, beş noktada tarımsal üretimin yapıldığı tarım odak noktaları, açık ve kapalı spor alanları, eğitim birimleri, ticaret birimleri, çocuk ve yaşlı bakım evi birimleri, kuş gözleminin yapıldığı birimler ve rotası ile entegre bir şekilde tasarlanmıştır.

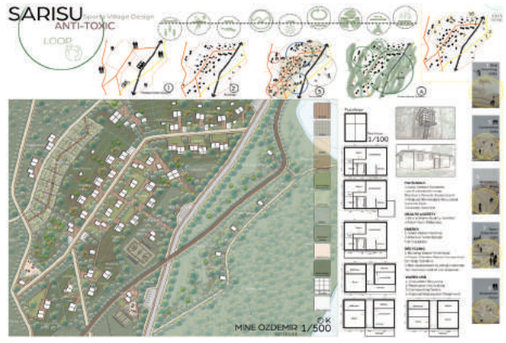

Şekil 5: Mine Özdemir Tasarım Çalışması

MAKALE

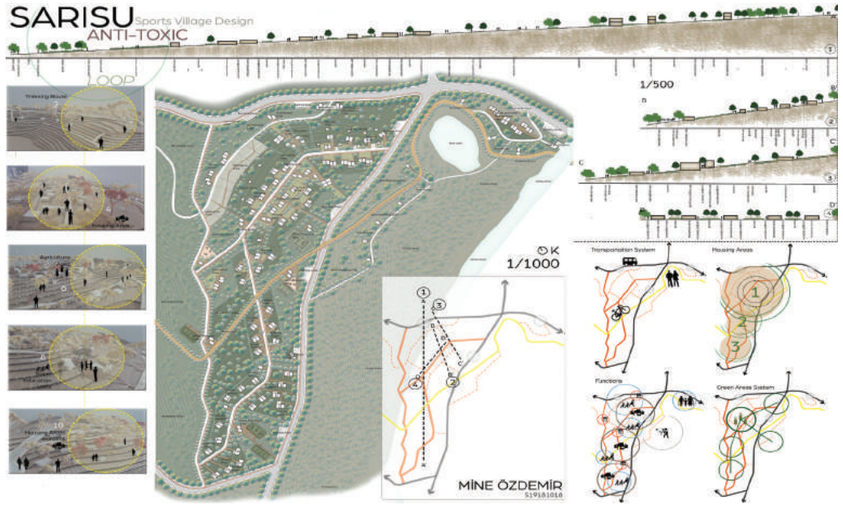

Şekil 5: Mine Özdemir Tasarım Çalışması

Birinci konut alanı hem ortak tarım alanları ve kamusal alanlar ile hem de tarım yapılabilecek özel bahçeler ile entegre olacak şekilde planlanmıştır. İkinci konut alanı, trekking rotasının her iki tarafındaki açık spor alanları ile birlikte, üçüncü konut alanları ise kendi özel alanlarına sahip mekânların daha yoğun olduğu bir yaşam çevresi şeklinde planlanmıştır (Şekil 5). Ahşap platform; kamusal açık alanlar, ön kısımda bulunan ticaret ve tarım alanları ile arka kısımdaki spor eğitim birimleri ve konut alanları arasındaki ana bağlantıyı sağlamaktadır. Ağaç evlerden oluşan kuş gözlem birimlerinin trekking rotası ile entegre ve ormanlık alan içerisinde özel bir alan oluşturması hedeflenmiştir. Konut birimleri temelde yetmiş metrekarelik birimden üretilmiş ana bir birimin, farklı şekillerde bir araya getirilmesiyle türeyecek şekilde tasarlanmıştır. Ahşap doku ve doğal taşlar bu birimlerin yapı malzemesi olarak kullanılmıştır. Konut birimlerin tasarımında kullanılan materyaller için düşük karbon ayak izine sahip, doğal ve yenilenebilir kaynaklı yerel ürünler kullanılmıştır. Sağlık ve güvenlik için kuru ve sıcak kalite kontrolünün sağlandığı ve toksik madde barındırmayan materyallerin kullanılması planlanmıştır. Enerjinin en verimli şekilde kullanılabilmesi için tam yalıtımı sağlayan pasif güneş tasarımı ve güneş panelleri önerilmiştir. Gıda ve bahçe atıklarının kompost olarak tarım alanları için kullanılması sağlanmıştır. Gri suyun geri dönüşümünün yapılması için ise yağmur suyu hasadının yapılarak toplanması, kompost tuvaletler ve doğal atık su arıtımına yönelik su kullanım sistemi kurgulanmıştır. Çalışmanın sonucunda; yapılan tasarımlar ve planlama, doğa ile bağını koparmayan, bisiklet, yaya ve toplu taşıma odaklı bir ulaşım sistemi ile farklı fonksiyonların bütünleştiği, doğal elemanların kullanıldığı, yerel özellikleriyle uyumlu tasarım anlayışıyla planlanmıştır.

SONUÇ

Projenin analiz aşamalarından bireysel çalışmalara kadar süreç boyunca izlenilen ekolojik tasarım yaklaşımı ile spor köyü entegre bir şekilde çalışmaktadır. Bölge içerisindeki özellikle kıyı bandında bulunan kırsal turizmin gelişmesini sağlayacak bir ara bağlantı oluşturması bağlamında Sarısu önemli bir kaynak sunmaktadır. Tüm bireysel çalışmalar bu kaynakları destekleyecek şekilde oluşturulmuş ve bütününde yere özgü, sürdürülebilir, kendine yeten tasarım modelleri haline getirilmiştir. Tasarlanan ekoköy modelleri, üretim ve tüketim dengeleri sağlandığı takdirde sürdürülebilir bir gelecek planlamaktadır.

Sonuç olarak yapılan tüm bu çalışmalar, süreç boyunca hedeflenen amaçlara uygun şekilde tamamlanmış ve Sarısu'nun sahip olduğu potansiyelleri tekrar açığa çıkarmıştır. Spor köyü organizasyonunun gelişimini destekleyici elemanlar ve sürdürülebilir tasarım kriterleri çerçevesinde tasarlanan "Antitoksik Ekolojik Spor Köyü" bölgenin sürdürülebilir gelişimi için gelecekte yapılacak olan çalışmalara bir rehber niteliği taşımaktadır.

EKOLOJİK YERLEŞİMLERDE YENİ YAKLAŞIM: EKO-TEK KAVRAMI VE KOCAELİ SARISU ÖRNEĞİ

Sarısu'da mevcut potansiyellerin korunarak değerlendirilmesi üzerine belirlenen konsept çerçevesinde, teknolojik gelişmelerin günlük hayata yansımaları göz ardı edilememiş ve ekolojik yaşamı destekleyen teknolojilere önem veren eko-tek kavramı üzerinden bir kurgu geliştirilmiştir.

ELİF OR

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ, FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ, KENTSEL TASARIM YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

ÜMMÜGÜLSÜM ORTAÇ

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ, FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ, KENTSEL TASARIM YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

FULYA SARIBIYIK

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ, FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ, KENTSEL TASARIM YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

MARYAM ARSHADI

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ, FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ, KENTSEL TASARIM YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

BERİVAN ÇETİN

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ, FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ, KENTSEL TASARIM YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Ekolojik yaklaşım, değişen yapay çevrenin olumsuz etkilerine karşı önlem almayı ve sağlıklı, çevre dostu yaşam alanları oluşturmayı amaçlar. Bu kapsamda yapay çevreler, bulunduğu doğal çevreyle uyumlu, barındırdığı insan topluluklarının da ihtiyaçlarına cevap vererek tasarlanmalıdır. Ekoköy yerleşimleri ise kendi kendine yetebilen, yerel değerlerin önemsendiği, doğal çevre ile bütüncül bir sosyoekonomik yapının teşvik edildiği kırsal yerleşimleri tarif etmektedir. Buradan hareketle; yaya öncelikli ulaşım, geri dönüşüm, tarımsal faaliyetler ve biyolojik çeşitliliği koruma-farkındalık çevre dostu bir yerleşim için ekoköy tasarımının birer parçalarıdır.

SARISU DOĞAL YAPI ANALİZİ

Yükselti, eğim ve yönlenme verilerine odaklı alanın genel topoğrafik birimleme analizinde 6 farklı sınıflandırmaya gidilerek yerleşim için topoğrafik şartları uygun alanlar belirlenmiştir (Şekil 1). Yerleşime uygun görülen alanlar; eğim değerleri %1-25 değerleri arasında, güney-güneydoğu-güneybatı yönlenmelerine sahip alanlar olarak görülmüş, oluşturulacak ekolojik yerleşimlerin mekânsal kurgusu şekillendirilmiştir. Buna ek olarak yapılaşmış çevrenin belirli bir noktada kümelenmesi ve doğal çevre ile fazla etkileşimde olmaması endemik bitki ve hayvan türlerinin de korunmasına olanak sağlamış; özellikle de kuş gözlemi ve dere formasyonu açısından zengin bir ekosisteme sahip olduğu araştırmalar ile kanıtlanmış bir yerleşimden bahsedilmektedir.

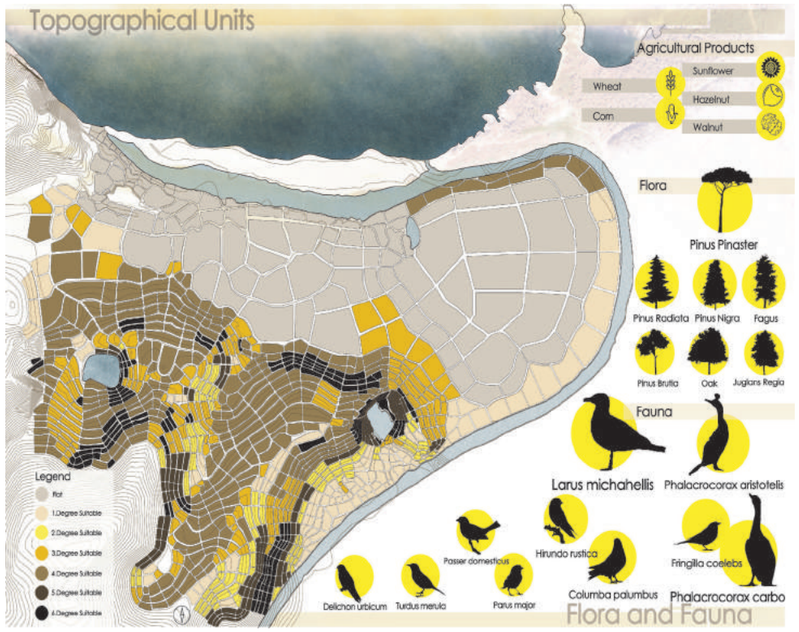

Şekil 1: Topoğrafik birimleme analizi ve endemik bitki-hayvan türleri

Sarısu, Akdeniz ve Karadeniz iklimleri arasında bir geçiş bölgesi özelliği göstermektedir. Bir kıyı alanı olması nedeniyle çevresinden daha ılıman iklim yapısına sahiptir. Sıcaklığın en yüksek olduğu haziran, temmuz, ağustos ayları iken; ocak, şubat ve mart aylarında ise sıcaklık değerlerinin en düşük seviyelerde olduğu görülmektedir. Bölgede yağış miktarının en fazla olduğu nisan, ekim, aralık ve ocak ayları olup bu aylarda suyun yükselmesi dere yatağı çevresindeki tarım arazilerini ve yerleşim alanlarını doğrudan etkilemektedir. Taşkın olaylarının yoğunlaştığı aylar ve arazi eğimi dikkate alınarak tahmini bir taşkın alan sınırı tarif edilmiştir.

GÜÇLÜ-ZAYIF YÖNLER, FIRSAT VE TEHDİTLER

Alanın güçlü yönleri kıyı aksı boyunca devam eden ulaşım ağına sahip olması, kıyı turizminin varlığı, tarım ve orman alanlarının özellikle doğa turizmi açısından kullanımı ve iki iklim bölgesinin de özelliklerini taşıması olarak sıralanırken; zayıf yönleri, alan içindeki ulaşım akslarının yetersizliği, Sarısu Deresi'nin taşma riski, altyapı yetersizliği ve hafriyat alanının oluşturduğu kirlilik olarak belirlenmiştir. Tasarıma girdi oluşturacak fırsatlar iklim şartları dolayısıyla yenilenebilir enerji potansiyeli, tarım alanlarının ve sulak alanların varlığı, yaban hayatı geliştirme bölgesinin varlığı, ekolojik hayata olan farkındalık, merkezi bölgelere olan yakınlık olarak sayılabilir. Alanı tehdit eden unsurlar ise alanın sınırlarındaki yoğun şehirleşme baskısı, 1. derece deprem kuşağında yer alması, endüstriyel atıklara bağlı olarak kirlilik tehdidi ve plansız yapılaşma olarak görülmektedir.

TASARIM KONSEPTİ VE İLKELERİ

Proje kapsamında ekolojik yaklaşım ile etkileşimi göz ardı edilemeyecek olan teknolojik gelişmeler bir arada düşünülmüş ve eko-tek kavramı üzerinden "C-o-N-n-E-c-T" teması belirlenmiştir. "Connect" teması; doğal-yapay çevrenin farklı özelliklere sahip parçalarını bir bütün olarak ele almayı ve tasarım sürecinde toplum-doğa-teknoloji-eğitim (C-ommunity, N-ature, E-ducation, T-echnology) kavramlarını entegre etmeyi amaçlamaktadır.

Eko-tek konsepti çerçevesinde mekân kurgusu, bina tasarımı, yeşil sistem ve tarımsal üretim, ulaşım, altyapı ve teknoloji gibi farklı başlıklar altında tasarım kriterleri oluşturulmuş; bunlara bağlı kullanım ve mekân önerileri geliştirilmiştir. Belirlenen tasarım kriterlerinin uygulanmasına yönelik bir metodoloji oluşturmak adına hareketlilik, peyzaj, yapı ve ara yüzler olmak üzere 4 farklı mekânsal prototip ve işleve yönelik oluşturulabilecek mekânsal kurgular hazırlanmıştır (Şekil 2).

Şekil 2: Mekânsal tasarıma yönelik öneri kurgulamalar

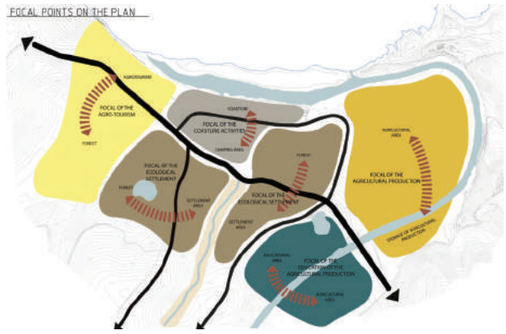

Şekil 3: Kavramsal Şema ve Çalışma Odakları

Belirlenen konsepte yönelik hazırlanan kavramsal şemada agro-turizm odağı, kıyı aktiviteleri odağı, tarımsal üretim ve eğitim odakları ulaşım ağı ile birbirlerine entegre olacak şekilde konumlandırılmıştır (Şekil 3). Bölgenin yerleşime uygun güney kısımlarında bu odaklara bağlanan konut alanları belirlenmiş ve her alanın kendi ortam şartları ve özellikleri bağlamında işlevlere ayrılmıştır. Bu işlevler sırasıyla; konut alanları, eğitim alanı, tarım alanları, rekreasyonel alanlar, ticari ve sosyal donatılar, ekolojik koridor, günübirlik kullanımlar olup, tüm bunlar bütüncül bir tasarım yaklaşımı ile ele alınmıştır.

Oluşturulan kavramsal şema çerçevesinde tasarım alanına yönelik aktivite şeması ve potansiyel kullanıcı profilleri oluşturulmuştur. Akademisyen, öğrenci, çiftçi, sanatçı, yerli, turistler, çalışanlar, çocuklar ve sporcular başlıca kullanıcı profilleri olarak kabul edilmiş; kullanıcı profillerine hitap eden aktiviteler permakültür, konaklama, yüzme, tırmanma, kamp, eğitim, gezinme, tarım, ticaret, oyun, festival ve spor aktiviteleri olarak belirlenmiştir, aynı zamanda dört mevsime yayılan bir aktivite şeması oluşturulması amaçlanmıştır (Şekil 4).

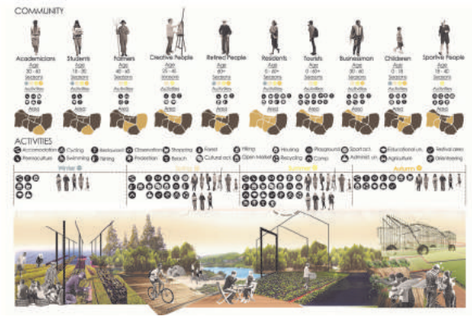

Şekil 4: Çalışma alanına yönelik oluşturulan aktivite şemaları ve kullanıcı profilleri

TASARIM ÇALIŞMALARI: İLKELER, KONSEPT VE ÇIKTILAR

Sarısu sahil şeridi ve dere aksını kapsayan alanda eko-tek (Connect) konsepti çerçevesinde oluşturulan kavramsal şemada 5 farklı odak üzerinden farklı ölçeklerde bütünleşik çalışmalar gerçekleştirilmiştir.

Kıyı Aktiviteleri ve Agro-turizm Alanı: Sahil şeridi ve dere aksının birleşimi ile oluşan kıyı aktiviteleri ve agroturizm alanı için iki alternatifli çalışma yapılmıştır.

İlk alternatifte, 1/1000 ölçekli vaziyet planında yaya öncelikli, yeşili ve suyu bilinçli şekilde kentsel yaşama dahil etmeyi amaçlayan ekolojik bir yaklaşım benimsenmiştir (Şekil 5). Proje kapsamında amaçlanan yeşil, su ve yaşam ağları bağlantısının sağlanması için;

- Kıyı hattının çevresiyle ilişkisini güçlendiren yaya kanalları ve yaya yoğunluğunun dengeli dağılımını sağlayan kılcal yaya aksları ve "yaşayan yeşil alanlar",
- Bölgenin ekolojik ritüellerine göre çeşitlenen esnek aktivite alanları,
- Sosyal donatı, turizm, ticaret ve konaklama alanları tasarlanmıştır.

Tasarım aşamasında önerilen işlevler; agro-turizm, spor, kültür, ticaret, sanat, kamp, rekreasyon alt odakları içerisinde gruplandırılmıştır. Kıyı bölgesinde ticari ve kültürel işlevler ile desteklenmiş rekreasyon ve spor alanları önerilmiş, güneyde bulunan orman alanının kıyı ile ilişkisinin artırılması için yaya aksı ve işlev önerilerinde bulunulmuştur. Çalışma alanın batısında önerilen agro-turizm alanı ise topoğrafik yapıya uyumlu konut alanı ve tarım bahçeleri oluşturulacak şekilde kurgulanmış ve kıyı kullanımı ile ilişkisini güçlendirmek için yaya aksları oluşturulmuştur. Ayrıca ekolojik yaşamı besleyen terapi ve komünite merkezileri önerilmiştir. Kıyı alanının çevresindeki diğer işlevler ile ilişkisini güçlendirmesi adına yaya yolları ve yeşil sistem önerisinde bulunulmuştur. Sarısu Deresi'nin taşkın hareketleri düşünülerek sahildeki kıyı oku üzerinde mevsimsel olarak kullanılabilecek ve plaj olarak kullanılan bölgeye erişimi sağlamak için ahşap yaya köprüleri ve güneşlenme terasları kurgulanmıştır. Proje alanının merkezinde bulunan köy meydanı ticaret, kültür ve eğitim işlevlerinin bir araya geldiği bir toplanma alanı olarak tasarlanmıştır. Yaşayan orman konsepti ile mevcut ağaçlara zarar vermeden yaya aksları ve yürüyüş platformları oluşturulmuş, kamp ve serbest performans alanları önerilmiştir.

Şekil 5: 1/1000 Ölçekli Agro-Turizm ve Kıyı Alanı Tasarım Planı (Ortaç, Ü., 2019)

İkinci alternatif için yine projenin üst ölçekte belirlenmiş bölgesel fonksiyonları olan agro-turizm alanı ile kıyı alanı arasındaki etkileşimi üzerine yoğunlaşılmıştır (Şekil 6). Çalışma alanı içerisinde konut alanı, restoran alanı, pazar alanı, ortak kullanım alanları (meydan, park ve rekreasyon alanları), eğitim alanları, oteller ve ticaret alanları birleştirilmek istenmiştir. Bu alanlarda kullanılacak birimler birbirlerine eklemlenebilen, gerektiğinde eksiltilip çoğaltılabilecek yapılardan oluşmaktadır.

Konutlar iki katlı tasarlanmış olup bir katı turizm amacıyla Sarısu'ya gelen turistlere kiralanacak, bu sayede alana agro-turizm fonksiyonu kazandırılacaktır. Her konut alanının çevresinde tarım arazileri yer almakta ve üretilen ürünlerin satışının da yapılabileceği bir pazar alanı bulunmaktadır (Şekil 7). Hâlihazırda bataklık alanı olan kısımda sulak bölge ve terapi-tedavi bahçeleri tasarlanmıştır. Bu bölge restoranlar, pazar alanı ve park alanı ile çevrelenmiştir. Pazar alanından doğuya doğru kullanımlar çeşitlenmekte, tasarımı köy meydanı takip etmektedir. Ardından ticari birimler ve oteller gelmektedir. Ayrıca alana özgünlük katan "Tarım Çayırları" ortak kullanım alanları, kısa süreli depolama alanı ve dinlenme alanları olarak kullanılabilmektedir. Yerleşim, formunu arazinin topoğrafik yapısından almakta olup yapıların birbirlerine yakın tasarlanması sokak hissi verebilmeleri içindir.

Tarımsal Üretim-Gastronomi Odağı ve Eğitim Odağı: Salt barınma gereksinimi dışında, birlikte yaşamaya imkân veren ve doğal değerlere minimum müdahale ile ilgi çeken ve doğa ile öğreten bir yerleşim kurma amacı taşımaktadır. Sarısu Deresi ve tamamen tarım arazileri ile kuşanmış iki farklı ama birbirleri ile kurgusal bütünlüğe sahip çalışma alanlarının hem turizm hem de üretim adına dönüşümü irdelenmiş; "üretmek ve kooperatifleşmek" mottosundan hareketle tasarım alanına koruma ve iyileştirme yaklaşımı ile bakılmıştır (Şekil 8). Mekânsal tasarıma başlanırken arazinin verdiği ipuçları takip edilmiş; sahil aksı, gastronomi odağı, tarımsal üretim

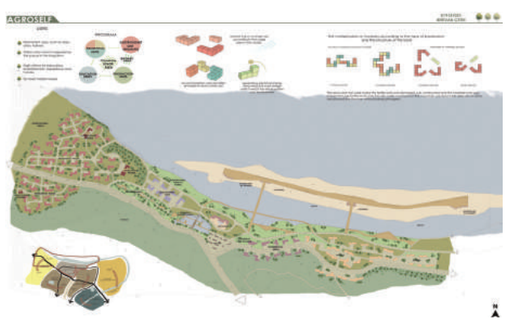

Şekil 6: 1/1000 Ölçekli Agro-Turizm ve Kıyı Alanı Tasarım Planı (Çetin, B., 2019)

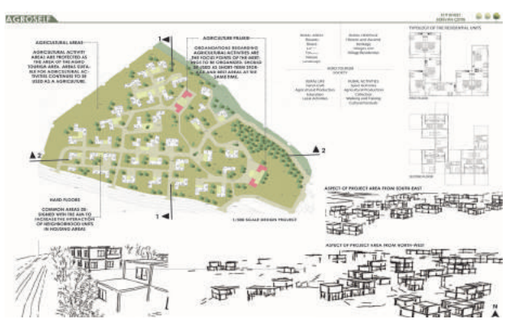

Şekil 7: 1/500 Ölçekli Agro-Turizm ve Kıyı Alanı Tasarım Planı (Çetin, B., 2019)

Şekil 8: 1/1000 Ölçekli Tarımsal Üretim - Gastronomi ve Eğitim Odağı Tasarımları (Or, E., 2019)

alanları, kooperatif yapıları ve dönüşüm/kompost üretim merkezi ve atölyeler üzerinde yaya hareketi esas alınarak bir kurgu geliştirilmiştir.

Tarım arazileri yetiştirilecek ürünlere göre belirli büyüklüklerdeki parçalara ayrılmış hem tarımsal üretimle aynı kotta hem de 5-6 metre yükseklikte devam eden ve ziyaretçilere görsel açıdan seyir noktaları oluşturan teraslar ile desteklenmiştir. Üreticilerin/ziyaretçilerin faaliyetlere katılımı ile ekim-dikim faaliyetlerine imkân veren ekipmanların temini adına kooperatif yapısı alanın merkezinde konumlandırılmıştır. Kütlesel tasarımların mekân ile ilişki kurduğu noktada arazinin yönlenmesi üzerinden okuma ile şekillenen modüler bir sistemden yola çıkılmıştır.

İkinci aşama ise salt barınma ihtiyacına odaklanmanın dışında doğal değerleri gözeten, komşuluk ve birlikte yaşamaya odaklı sosyal içeriği yüksek bir mahalle tasarlama fikridir (Şekil 9). Bu noktada, tarımsal üretim odağındaki modüler sistem fikri, ardışık iç ve dış mekânlar oluşturularak bu alanda da geçerli kılınmıştır. Az katlı ancak alanı verimli kullanan yapılar tasarlanmıştır. Tasarım böylelikle farklı arazilerde uygulanabilecek "birleşme, büyüme ve esneklik" kriterleri ile oluşturulmuştur.

Alanın geneli konut odaklı olsa da dere aksında geliştirilen merkezde, kooperatife bağlı dışarıdan/civar yerleşmelerden eğitim almak isteyen kişilere yönelik süreli permakültür eğitimleri verebilecek bir yapı düşünülmüştür. Merkez çevresinde, yerleşik nüfus ya da eğitim için gelen misafirlerin konaklayabilecekleri bir mahalle dokusu kurgulanmıştır. Aynı büyüklükteki ($64\ m^2$) birimlerin farklı iç mekân kurguları ile dış mekânlarla bütünleştiği bu sistem, özelden kamusal mekânlara geçişte kademelenmeyi sağlamıştır. Ayrıca, yapılar arası belirli noktalarda cam seralar konumlandırılırken her kümelenmenin kendi içinde ortak bahçeleri bulunmaktadır. Ağaç sıklığının mevcutta yoğun olduğu ve çalışma alanını ikiye ayıran bölgede doğal topoğrafya korunmuş, alanı yatayda kat eden ve göletin olduğu noktaya bağlanan bir seyir rotası tasarlanmıştır. Oluşturulan mekânsal kurgu, temel kimliğin korunduğu ama her noktasında kendine özgülük içeren bir sonuç ürün sunmaktadır.

Şekil 9: 1/500 Ölçekli Eğitim Odağı Tasarımı (Or, E., 2019)

Eko-Yerleşim Konut Odağı: Konut odağı, arazinin yapılaşmaya müsaade eden orman-dere sınırları arasındaki alanı ve ona komşu orman alanını kapsamaktadır (Şekil 10-Şekil 11). Projenin sosyal programı kapsamında nüfus 1000 kişi olarak belirlenmiştir. Bu bağlamda, minimum yapılaşmayı sağlamak amacıyla

modüler bir yaklaşım benimsenmiş ve tüm birimlerde (konut, ticari, eğitim, sosyal, dini, kültürel yapılar) uygulanmıştır. Konut odağı, aynı tasarım anlayışına sahip birbiriyle komşu iki alandan oluşmaktadır. Her iki alanda da en küçük modül 5x5 m belirlenmekle birlikte, konut birimleri bu modüllerin bir araya gelişleri ile farklı tiplerde tasarlanmıştır.

Şekil 10: 1/500 Ölçekli Eko-Yerleşim Odağı-1 Tasarımı (Sarıbıyık, F., 2019)

Şekil 11: 1/1000 Ölçekli Eko-Yerleşim Odağı-2 Tasarımı (Arshadi, M., 2019)

Alanda yaya öncelikli ulaşım modeli benimsenmiştir. Birinci konut alanından geçerek orman alanlarını, sahil aksını ve eğitim alanlarını birbirine bağlayan ve ikinci konut alanına devam eden ana yaya aksı ile vadi ile dere kenarını birbirine bağlayan ana yaya aksı olmak üzere 2 adet birincil aks belirlenmiş ve tüm donatılar bu akslar etrafında geliştirilmiştir. Tarım alanlarını eğitim ve dere kenarındaki alanlara bağlayan ana yaya bağlantısı yaşayan bir aks olarak etrafında konut, eğitim, ticaret, sosyal donatı alanları ile günübirlik aktiviteleri toplamaktadır. Alanın vadiye bakan yamaçları, tarım alanı ve rekreasyonel alan olarak daha verimli olacağı düşüncesiyle seyir teraslarının bulunduğu bir koridor olarak belirlenmiştir. Sulak alanlardan ilkinin bulunduğu orman alanı doğa sporlarına ayrılırken, diğeri verilen eğitimin bir donatısı eğitim alanında tanımlanmıştır. İkinci konut alanındaki mevcut göl ve çevresi kamp alanı ve rekreatif alan olarak kurgulanmış, birinci konut alanı içerisinden ise sahil aksındaki ormanlık alana uzanan ve sahil aksıyla birleşen yaya alanları tasarlanmıştır.

SONUÇ YERİNE

Hızlı kentleşme ve nüfus artışı ile birlikte doğaya verilen zararlar sonucu iklim değişikliği, çevre kirliliği ve yaşam kalitesindeki düşüş gibi yeni sorunların oluşması kent planlamasında yerel malzeme ve iş gücünün kullanımıyla ortaya çıkan düşük yoğunluklu yapılaşmaları, ekonomik ve kültürel faaliyetlerin doğal çevre ile ilişkili olmasını gerekli kılmıştır. Bu bağlamda karakteristik özellikleri ile dikkat çeken ancak mevcutta yaşayan nüfusunun neredeyse yok denecek kadar az olduğu bir yerleşim olan Sarısu'da mevcut potansiyellerin korunarak değerlendirilmesi üzerine belirlenen konsept çerçevesinde, teknolojik gelişmelerin günlük hayata yansımaları göz ardı edilememiş ve ekolojik yaşamı destekleyen teknolojilere önem veren eko-tek kavramı üzerinden bir kurgu geliştirilmiştir. Oluşturulan mekânsal kurgulama farklı alt bölgeler içermiş olsa da temelde doğa-insan-teknoloji-eğitim dörtlüsünden hareketle bütünleşik bir sistemden yola çıkmıştır. Özünde aynı kurallara referans verse dahi her alanın özgün karakterlere sahip olduğu aşikârdır. Neticede gerçekleştirilen çalışma; giderek artan kentsel sorunlara yönelik bir çözüm olarak görülen ekolojik tasarıma yönelik bir örnek oluşturması, bakir bir çevreye sahip olan Sarısu bölgesinin sürdürülebilir gelişimini desteklemesi ve yakın çevresinde bulunan metropollerin kentsel sorunlarına yönelik bir rezerv bölge oluşturması açısından önemli görülmektedir.

EKOKÖY-SİMBİYOTİK YAŞAM; SARISU ÖRNEĞİ

'TEKİL ORGANİZMALARIN BİR ARADA YAŞAMI'

Simbiyoz kavramı "birlikte yaşam" anlamına gelen biyolojik bir terimdir. Simbiyotik ilişkiler, iki taraf için de yararlı ya da bir taraf için yararlı diğer taraf için nötr olan ilişki türlerini temsil eder.

MERVE ÖZEN

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ, FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ, KENTSEL TASARIM YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

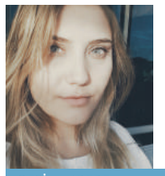

SEÇİL AKDERE

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ, FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ, KENTSEL TASARIM YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

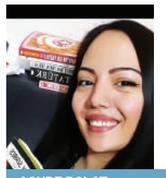

ASUDE BOLAT

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ, FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ, KENTSEL TASARIM YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

EBRU ÇAKMAK

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ, FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ, KENTSEL TASARIM YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

IRMAK ÇATALCALI

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ, FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ, KENTSEL TASARIM YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

BURCU KORKUT

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ, FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ, KENTSEL TASARIM YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Özet / Proje Konsepti

Hızlı kentleşmenin, sanayileşmenin yıkıcılığına karşı, doğayla uyumlu alternatif yaşam modelleri arayışı ekoköy kavramını ortaya çıkarmıştır. 'Ekolojik köy; insan eylemlerinin doğaya zarar vermeden, sağlıklı bir ortam yaratarak sürekli kılındığı, insan ölçekli bir topluluktur. Esasında doğadan ve kırsaldan kentlere akın başladıkça unuttuğumuz veya küçümsediğimiz köy hayatının benzerinin, belki biraz daha organize biçimde yaratıldığı yaşam alanlarıdır.'[1] Dolayısıyla bu projede hedeflenen temel amaç insan eylemleri ile doğanın sürdürülebilir bir şekilde bir arada olmasıdır. Bu nedenle ekoköy kavramı içerisine, bir alt kavram olarak 'Simbiyosis' de çalışmaya dahil edilerek hedeflenen bu birlikte yaşamın organizasyonu yapılmıştır.

Simbiyoz kavramı "birlikte yaşam" anlamına gelen biyolojik bir terimdir. Simbiyotik ilişkiler, iki taraf için de yararlı ya da bir taraf için yararlı diğer taraf için nötr olan ilişki türlerini temsil eder. Yapılan projede simbiyoz kavramı, oluşturulacak ekoköyün mekân organizasyonu için baz alınmış, simbiyotik kurallar ve ilişkiler, mekân-insan-doğa üçgeninde doğacak her mekânsal ihtiyacın düzenlenmesinde rehber kabul edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Ekoköy, Simbiyotik Yaşam, Simbiyotik Mekân, Sürdürülebilir Yaşam.

1 Url, https://www.arkitera.com/haber/ekolojik-koyler-baska-bir-dunyaya-giden-yol-mu/, Erişim tarihi: 15.11.2019

Proje kapsamında çalışma alanı olarak Sarısu Beldesi, Kefken seçilmiştir. Yapılan analitik analizler sonucunda; Kandıra, Kefken alt bölgesinin tarım ve turizm potansiyelinin yüksek olduğu tespit edilmiştir. Bu alt bölgede yer alan çalışma alanı da yazın turistler tarafından oldukça talep gören 'Sarısu Plajı' ve hemen arkasındaki tarım ve orman alanlarını kapsar. Çalışma alanında hâlihazırda birkaç pansiyon alanı mevcuttur fakat bu alanlar teknik açıdan yetersiz ve ekolojik açıdan da doğal çevreye entegre değildirler.

Proje, çalışma alanının ve çevresinin analitik etüdü ile başlamış ve üst ölçekte çalışma alanının bulunduğu bölgenin, hizmet ve sanayi yoğun; Kefken özelinde ise bu üst ölçekli yapının tersine tarımsal aktivitelerin ve kırsal yaşamın etkin olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca çalışma alanı hâlihazırda, 1000 ha orman ve vahşi yaşamı koruma alanına, 63 ha tarım alanına, endemik bitki türlerinin yaşadığı Namazgah Deresi ve Sarısu Deresi'nin birleşerek denize döküldüğü bir lagüne ev sahipliği yapar ve dolayısıyla proje alanı hinterlandında* yer alan yoğun nüfusa şehirden uzaklaşma, doğayla buluşma imkânı verir.

Bu doğrultuda projenin temel amacı; alanın doğal kimliğini, özellikle de buraya karakter kazandıran su varlığını (Sarısu Deresi, Lagün, Sahil Şeridi) korurken turizm talebini karşılamaktır. Bu aşamada simbiyosis kavramı mekân üzerinden tartışılmış ve ağırlıklandırılmış bir yerleşim analizi (Weighted Sum Analaysis) yapılarak ziyaretçilerin alanda nerelere girebileceği, mekânsal müdahalelerin nerelere yapılacağı tespit edilmiştir. Burada anahtar cümle 'Mekânsal müdahalenin nereye yapılacağıdır.' Çünkü turizm talebindeki artışla doğal denge arasındaki simbiyotik ilişkinin gücü bu faktöre bağlıdır.

Dolayısıyla belirlenen ekolojik ve topoğrafik eşikler bazında en az puan alan yerler mekânsal müdahalenin yapılacağı alanlar olarak belirlenirken geri kalan alanlar niteliklerine göre sınıflandırılarak tarım veya rekreasyon amaçlı kullanılmıştır. Bu bölgeler arasındaki ulaşım ağında ise mevcut yollar düzenlenmiş yalnızca konut alanlarına hizmet eden ilave yollar eklenmiştir. Alanın tamamı yaya olarak deneyimlenebilecek şekilde bir yaya yolu kurgusu yapılmıştır.

Simbiyotik sistem konsepti bağlamında yerli halkın dışarıdan gelenlere yörenin bilgisini aktaracağı simbiyotik akademi; sosyalleşmenin sağlanacağı açık tiyatro, festival alanı; yerel ekonomiyi güçlendirmek ve artı ürünün değerlendirilmesi için tarım kooperatifi, manda çiftliği ve kamusal kullanıma açılmış açık yeşil alanlar önerilmiştir. Ayrıca yerleşim içerisinde yaşayan nüfus ve dışarıdan gelecek ziyaretçiler için doğayla bütüncül ve onu tüketmeden yapılabilecek eylemler oluşturulmuştur. Bunlar tarımsal deneyim, yoga/meditasyon, yüzme, kuş gözlemciliğidir.

HEDEFLER

- Yerel toplum için simbiyotik anlayışa uygun alternatif ekonomiler sağlamak, bu bağlamda tarım ve turizm eylemlerinin bir birliktelik oluşturması ve bu birlikteliğin bir simbiyosis ilişkiye dönüşmesi.
- Yerel halk, öğrenciler ve turistler gibi farklı profildeki kullanıcıların farklı ihtiyaçlarına cevap veren simbiyotik mekânların üretilmesi.
- Özellikle yerel halkın ve gençlerin kooperatif ve komün ilişkilerini iyi öğrenebilmesi ve bunları üretimde ve gündelik yaşamda kullanabilmesi.
- Ziyaretçilerin istediklerinde üretim faaliyetlerine katılabileceği ve mümkün olduğunca yerel halkla bir araya gelebileceği bir mekân organizasyonu oluşturmak.

ÖRNEKLER:

Proje 1:

Tarım ve Turizm Birlikteliği;

Proje alanının analizleri sonucunda alanda iki temel ekonomik faaliyet 'tarım ve turizm' olduğu gözlenmiştir. Projede bu iki üretim şekli simbiyotik bir bakışla ele alınmış ve bu birliktelikten meydana gelen ilişki türleri tanımlanarak mekân, bu ilişkilerin hayata geçebileceği şekilde tasarlanmıştır. Alandaki tarım alanlarına fiziksel anlamda müdahale edilmemiş yalnızca bu alanlarda turistlerin de çalışacağı göz önünde bulundurularak tarım alanları ile konaklama arasında güçlü yaya ilişkileri kurulmuştur. Bu yaya güzergâhları üzerinde ayrıca dinlenme, depolama, işleme ve satın alma birimleri de bulunmaktadır.

Konut ve Yaşam İlişkileri;

Proje alanının doğal ve kültürel yapısını yansıtan vernaküler mimari önerilmiş ve üç tip konut birimi tanımlanmıştır. Bu birimler konaklamanın yanı sıra üretim ve bir araya gelme, sosyalleşme gibi fonksiyonlar da taşırlar, dolayısıyla birimlerin bir araya geliş şekilleri de insanları mümkün olduğunca ortak alanlarda buluşturmayı amaçlamaktadır. Yapım ve inşa sürecinde ise geleneksel, sürdürülebilir yapım teknikleri ve malzemeleri önerilmiştir.

Üretim ve Eğitim İlişkileri;

Proje alanında atölye ve kooperatiflerin kurulmasıyla aşılama, bağcılık, tohum sertifikasyonu, vb. ekolojik tarım eğitimleri ve sürdürülebilir üretim üzerine dersler verilecek ve kış mevsiminde kurulan seralar ile üretim kışa da yayılacaktır. Ayrıca doğal gübre üretiminin yapıldığı kompost alanı ile hem ürün kalitesi ve verimliliğinin artması sağlanırken hem de konaklama alanındaki biyolojik atıkların geri dönüşü sağlanacaktır.

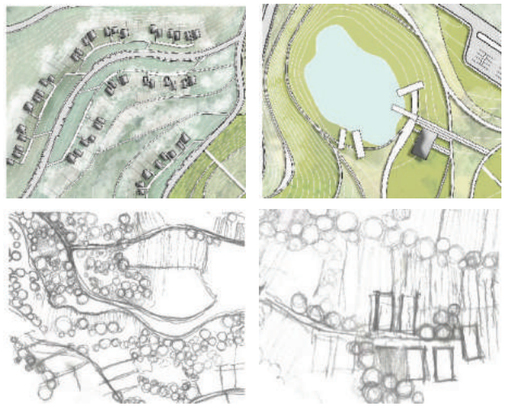

Proje 2:

Tarım ve Turizm Birlikteliği;

Turistlerin yerel üretimi deneyimleyebilmesi amacıyla, yörede yetiştirilen ürünlerden olan çilek ve böğürtlen göz önünde bulundurularak konsept bir tarla önerilmiştir. Bu alan içerisinde ürünlerin tanıtılacağı ve toplandıktan sonra işleneceği atölyeler, satış ofisleri ve kafeler bulunmaktadır.

Konut ve Yaşam İlişkileri;

Topoğrafik olarak eğimin fazla olduğu bir alanda önerilen konut alanında, konutlar gömme ya da doldurma işlemi yapılmadan, doğaya en az zarar verecek şekilde üst kota oturtularak tasarlanmış ve çelik strüktür kolonlarla desteklenmiştir. İki farklı tipoloji önerilen konut alanında 3+1 (120 m^2) ve 2+1 (100 m^2) olarak plan çözümleri yapılmıştır. Planda salon ve yatak odası Karadeniz manzarasını görecek şekilde konumlandırılmış ve cepheler cam malzemeler ile desteklenmiştir. 'Passive House' ilkeleri gözetilerek tasarlanan konutlarda yağmur suyu depolama birimleri ve güneş panelleri de konut vaziyet planlarında yer bulmuştur. Tasarlanan konutlar bir katlı olup plan çözümlemesi turistlerin misafir edilmesine imkân verecek şekilde düşünülmüştür. Her konut kendi tarla ve bahçesine sahiptir ve konut tarlalarında yöreye özgü fındık, domates, kavun gibi ürünler yetiştirilmektedir. Gelen turistler tarımsal üretimde aktif rol oynayabilmekte ve bu sayede yerel hayatı deneyimleyebilmektedir.

Üretim ve Eğitim İlişkileri;

Güneybatıdaki rekreatif alanda bir katlı toplum merkezi önerilmiştir. Bu merkez ekoloji temelli eğitimlerin verildiği bir merkez olarak düşünülmüştür. Rekreatif alanlar yere özgü meşe, kızılçam ve gürgen ağaçlarıyla, yaya akslarıyla entegre bir şekilde peyzaj düzenlemesine tabi tutulmuştur. Göl çevresinin düzenlemesinde konut alanıyla bağlantısı ahşap platform yaya aksıyla sağlanmıştır.

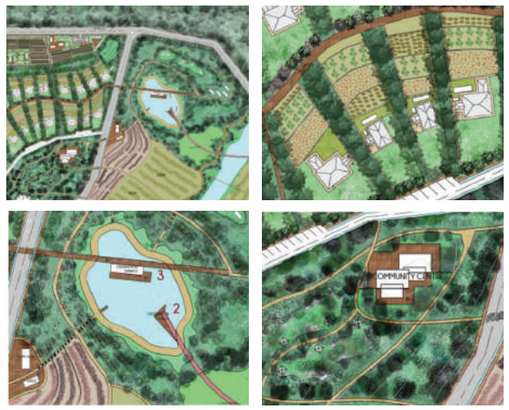

Proje 3:

Tarım ve Turizm Birlikteliği;

Projenin simbiyoz konseptinin temelinde yatan "birlikte yaşamak ve üretmek" fikrinden yola çıkılarak proje alanına "komün" felsefesi ile yaklaşılmış ve alanda bir "komün hayatı" oluşturmak amaçlanmıştır. Komün hayatında 'Tarım-Turizm-Takas' (TaTuTa) oluşumu desteklenmiş ve ekoköy tasarımı bu oluşum doğrultusunda düzenlenmiştir. TaTuTa, gönüllü olarak dahil olunabilecek ekolojik çiftlik ziyaretleri sunar; ekolojik çiftliklerde tarım turizmi ile gönüllü bilgi ve tecrübe takasına dayalıdır. Ekolojik tarımı teşvik etmek ve ekolojik tarımın

* Proje alanının hinterlandı Kocaeli ve İstanbul olarak kabul edilmiştir. Sarısu-İzmit = 55 km Sarısu-İstanbul= 203 km

sürdürülebilirliğini sağlamak amacıyla, gönüllülerin iş gücü, bilgi ve tecrübe desteğine karşılık, konaklama ve gıda ihtiyaçlarının komün halkı tarafından karşılanmasını esas alır. Komün kümelerinde yer alan modüller, yerel halk ile gönüllülerin beraber konaklamalarına ve üretmelerine imkân sağlayacak şekilde tasarlanmıştır.

Konut ve Yaşam İlişkileri;

Komünü oluşturan yapı modülleri hane halkına ve ihtiyaçlarına göre çeşitlendirilmiştir. Her modül Karadeniz manzarasına göre konumlandırılmıştır. Sarısu, soğuk hava şartlarına sahip olduğundan dolayı modüller cam yüzeyler ile çevrelenmiştir; bu yolla ısı korunumunun ve enerji tasarrufunun yanı sıra her bir yapının iç bahçeye sahip olmasına olanak sağlanmıştır. Her komün kümesi kendisine ait ortak mutfak, toplanma birimi, oyun alanı, tarla ve sera içeren bir avluya sahiptir. Bu iki komün birbirine tüm köye hizmet eden seralar, tarlalar, üretim atölyeleri, pazar ve satış birimleri ile bağlıdır.

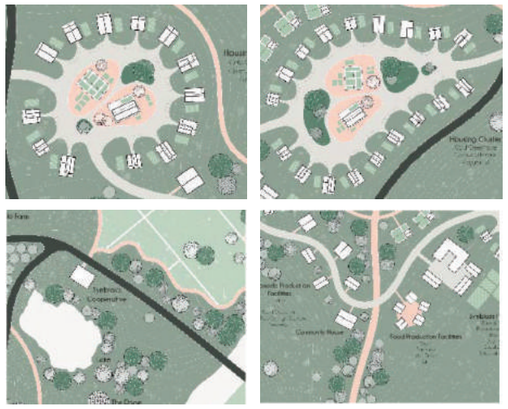

Proje 4:

Tarım ve Turizm Birlikteliği;

Sarısu Nehri ve yakın çevresi için simbiyoz konsepti kapsamında hazırlanan ekoköy projesinde, topoğrafik açıdan özgün bir karaktere sahip olan nehir ve yakın çevresi; mevcut flora ve faunayı korumak, doğaya olabildiğince az müdahalede bulunmak, verimli tarım alanlarını korumak ve mevcut tarımsal potansiyelleri değerlendirmek, su varlığını taşkın riskini de gözeterek kontrol altına almak gibi temalarla incelenmiş devamında ise sürdürülebilir detaylı çözümler üretilmiştir. Tasarlanan yerleşmedeki konut alanlarında her bir konut biriminin tarım yapabileceği özel tarım alanları bulunmaktadır. Yerleşim alanına ziyaret amaçlı gelenler için kamusal kullanıma açık hobi bahçeleri, meyve bahçeleri tasarlanmıştır.

Konut ve Yaşam İlişkileri;

Sarısu Nehri'nin kendine has topoğrafyası, konut alanları tasarımında en önemli faktörlerden biri olarak karşımıza çıkmaktadır. Topoğrafyanın eğimli olduğu noktalarda iki farklı konut tipolojisi önerilirken, topoğrafyanın düze yakın olduğu noktalarda tek tip tipoloji önerilmiştir. Önerilen üç farklı konut tipolojisi için 1+1 (80 m^2), 2+1 (100 m^2) ve 3+1 (120 m^2) olacak şekilde mimari çözümleri üretilmiştir. O nedenle, bazı noktalarda eğimden dolayı kazanılan katlar tarımsal üretim depoları olarak değerlendirilmiştir.

Mikrohavzalama Yöntemi ve Su Toplama Kanalları:

Topoğrafik açıdan eğimli bir arazide yer seçilmesi ve alanın mevcutta taşkın riskli bir alan olmasından dolayı, mikrohavzalama yöntemi kullanılarak, yağmur suyu depolanmakta ve tarım alanlarının sulanmasında kullanılmaktadır.

Canlandırılan dere aksında ve yakın çevresinde ağaçların su akışını yavaşlatması ve suyu temizlemesi nedeniyle, dere aksı boyunca sık ağaç dokusu önerilmiştir. Topoğrafyanın şekline göre setlenmiş arazide, su akışını kontrol altına almak amacıyla 5-10 m aralıklarla su toplama hendekleri tasarlanmıştır. Vadi ve dere aksı boyunca kesintisiz olarak devam eden yaya yollarıyla, alanın rekreatif kullanımı desteklenmiştir.

Proje 5:

Tarım ve Turizm Birlikteliği;

Proje alanı seçilirken mevcut flora ve faunayı korumak, doğaya olabildiğince az müdahale etmek, verimli tarım alanlarını tahrip etmeyip onların yakınına konumlanmak ve topoğrafyanın avantajını kullanarak manzaraya hâkim olmak ana kriterler olmuştur.

Konut ve Yaşam İlişkileri;

Topoğrafyaya uyumlu, eğime paralel ve manzara noktasına yönelen bir yerleşim kurgusu önerilmiştir. Her bir konuta ayrılan ekme-biçme alanlarının yanında komünler için ortak tarım ve rekreasyon alanları tasarlanmıştır. Proje alanının merkezinde, komünlerin rekreasyon alanı olarak tasarlanan ve hafif modüler sistemlerle esnek kullanıma imkân veren sağlık merkezi, kooperatif, köy kahvesi, organik pazar ve satış birimlerini içeren bir odak önerilmiştir. Konutlar kendi tarım alanları yanında konumlandırılmıştır. Bu bahçeler deneyimsel tarım etkinliklerine olanak sağlamaktadır.

Konutlarla Malzeme Seçimi ve İç Mekân Organizasyonu

Eğimli proje alanında toprağa olabildiğince az müdahale edecek şekilde üst eğime oturtulup hafif çelik strüktürlerle desteklenen konutlar önerilmiştir. Konutların tasarımında yöreye özgü malzemelerin kullanımı desteklenmektedir. Konutların ahşap strüktürler üzerinde taşınan terasları manzarayı izlemektedir. Konut birimleri iki katlı olarak tasarlanmıştır. İki farklı konut tipolojisi üzerinde çalışılmıştır. Bu konutlar 'Tarım-Turizm-Takas' sisteminde bölgeye gelip tarım faaliyetleri yaparak konaklama hizmeti alabilecek turistlerin barınma ihtiyacını karşılayacaktır.

SARISU GRUP ECOWILL EKOKÖY TASARIM PROJESİ

Ecowill ismi ile tasarlanan yerleşim alanı temelde istihdam alanları turizm ve tarım olan kendi kendisine yeten, sıfır atık politikası ile hareket eden, sürdürülebilir malzeme kullanımı ile öne çıkan, güneş enerjisi ve tarım atıklarının dönüştürülmesinden elde edilen enerji ile enerji ihtiyacını karşılayan sürdürülebilir bir yerleşim olarak kurgulanmıştır.

ÇAĞLA KUŞCU

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ, FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ, KENTSEL TASARIM YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

ELİFSU ŞAHIN

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ, FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ, KENTSEL TASARIM YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

İDİL AKKUZU

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ, FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ, KENTSEL TASARIM YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

BEGÜM ESER

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ, FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ, KENTSEL TASARIM YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

ELİF TURGUT

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ, FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ, KENTSEL TASARIM YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

MAHTAB AHMADIKABIR

İSTANBUL TEKNİK ÜNİVERSİTESİ, FEN BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ, KENTSEL TASARIM YÜKSEK LİSANS PROGRAMI

Özet

Sarısu, doğal yapısının zenginliği, stratejik konumu, üst ölçek ilişkileri, verimli tarım alanları, orman ve deniz ilişkisi dolayısı ile ekolojik bir kırsal yerleşim oluşturmak için potansiyel bir alandır. Sürdürülebilir bir gelecek: Ekoköy vizyonu ile oluşturulan projede konsept doğal koridorlardan faydalanılarak oluşturulmuştur. Kıyı koridoru, yürüyüş ve orman koridoru, yerleşim koridoru, rekreatif koridor ve tarım koridorları proje alanının konsept yaklaşımını ve temel işlevsel kullanımlarını oluşturmaktadır. Ecowill ismi ile tasarlanan yerleşim alanı temelde istihdam alanları turizm ve tarım olan kendi kendisine yeten, sıfır atık politikası ile hareket eden, sürdürülebilir malzeme kullanımı ile öne çıkan, güneş enerjisi ve tarım atıklarının dönüştürülmesinden elde edilen enerji ile enerji ihtiyacını karşılayan sürdürülebilir bir yerleşim olarak kurgulanmıştır. Yerleşik halk ve turistler arasında pozitif bir ilişki düşünülmüştür. Tarım eğitim alanları, deniz ve doğa için rekreatif kullanım, yerel ürün pazarı, yoga merkezi, kooperatif kullanımı yerleşik olmayan kullanıcıların yerleşim alanına gelmesini ve konaklamasını sağlayacaktır. Yerel kullanıcılar ise tarımsal üretim, sağladıkları hizmetler ve eğitimler ile hem istihdam alanlarını yaratacak hem de turistler ile aralarındaki ilişkiyi tanımlayacaktır. Yerleşim koridoru, motorlu taşıt kullanımından uzak, yaya odaklı ve yeşil bir omurga etrafında kurgulanmıştır. Atık yönetimi hem yerleşim alanında hem de tarım alanlarında sıfır atık stratejisi ile oluşturulmuştur, bitki materyali ise hava temizleme, su toplama gibi farklı işlevsel amaçlara göre mekân üzerinde kullanılacaktır.

Anahtar Kelimeler: Ekoköy, Sürdürülebilir Kırsal Yerleşim, Doğal Koridor, Sıfır Atık.

1. GİRİŞ

Kuzeyinde Karadeniz, güneyinde Kandıra, batısında Çalköy ve doğusunda Kerpe'nin yer aldığı Sarısu'nun büyük bir kısmı orman arazisidir. Karadeniz'e ulaşan Sarısu Nehri bölgeye adını verdiği gibi verimli alüvyal tarım toprakları da nehir çevresinde yer almaktadır. Bölgenin batısındaki ormanlık alanda yaban hayatı mevcuttur. Yerleşim çok seyrek olmakla birlikte Karadeniz kıyısına konumlanmıştır. Yerleşimde az katlı ticari ve yönetimsel yapıların yanı sıra konutlar yer almaktadır. Alan doğa yürüyüşü için uygun olduğu gibi kuş gözlemine elverişli alanları da barındırmaktadır. Arazi deniz ve nehir kıyılarında alçak olup buralardan uzaklaştıkça yükselmektedir. Eğim, alanın güney ve güneybatısında artış göstermektedir (Uzun, 2015: 349). Alanın batısında ve güneyindeki topraklarda erozyon görülmektedir. Alanda platolar geniş yer kaplamaktadır. Karadeniz ikliminin görüldüğü Sarısu'da, yağışlar düzensizdir ve yağmur şeklindedir. Hâkim rüzgâr yönü kuzey-güneydir.

1.1. ANALİZLER

1.1.1. Tarihsel Süreç

Tarih boyunca Kocaeli, Orta Doğu, Asya ve Avrupa'yı birbirine bağlayan bir kapı olmuştur. Asya, eski Bithynia Krallığı'nın başkenti ve Doğu Roma İmparatorluğu için çok önemli bir ticaret merkezi olmuştur. Milattan önce 3000'lerden bugüne nüfusunun varlığı doğrulanmıştır. Tarih öncesi çağlardan beri öne çıkan bir yerleşimdir.

1.1.2. Sosyoekonomik Analiz

Sarısu'nun içinde bulunduğu Kandıra 50 bin nüfuslu olup, nüfusun %32'si gençlerden oluşmakta (TÜİK, 2017). Kadın nüfusu %55 ile erkek nüfusundan fazladır. İlk, orta, lise öğrenimi görmüş kişiler nüfusun %68'ini oluştururken, üniversite mezunu %12'dir. Kandıra halkı geçimini hayvancılık, tarım ve turizmden sağlamaktadır.

1.1.3. Flora-Fauna Analizi

Çevre Düzeni Planı'na baktığımızda Sarısu'nun çoğunlukla orman arazisi ve korumalı tarım alanlarından oluştuğunu görülmektedir. Tatlı suyun tuzlu su ile birleştiği lagünün varlığının yanı sıra verimli ve bakir topraklarından dolayı flora ve fauna çeşitliliği zengin bir bölgedir ve korunması önemlidir (Altınsaçlı et al., 2014: 93). Alanın batısında yer alan yaban hayatı koruma alanı ise bu doğrultuda fauna çeşitliliğini korumayı hedeflemektedir. Babadağ yürüyüş yolu ile kuş gözlem rotasının çakıştığı Sarısu'da kuş çeşitliliği ve popülasyonu önemsenmesi gereken bir konudur. Alanda beş adet kuş gözlem noktası bulunmakta ve dönem dönem kuş araştırmacıları tarafından kullanılmaktadır (Özkoç, 2012:44).

2. SENTEZ

Kocaeli Sarısu ilçesine ilişkin yapılan analizlere ait veri katmanları sentez ve konsept çalışmalarına girdi olmak üzere bütüncül bir şekilde incelenmiştir. Tarım alanları ve toprak tipleri ve kalitesi, orman alanları ve flora-fauna türleri ve yabani hayat sentezleri çakıştırılarak doğal ve yasal sınırları tanımlayan "Doğal Eşik Sentezi" üretilmiştir. Analiz aşamasında elde edilen bulgular doğrultusunda oluşan doğal eşikler sınırına ek olarak yerleşime uygun alanlar da belirlenmiştir. Son değerlendirme olarak, planlama aşamasında yönlendirici olmak üzere "Konsepte Yönelik Sentez" çalışmasına ulaşılmıştır. Eşikler, doğal yapıdan kaynaklanan jeolojik yapı, su kaynakları, toprak yapısı ve doğal kaynak potansiyelini ortaya koyan arazi kullanımı, orman alanları, tarımsal alanları ve bitki örtüsü gibi başlıklar doğrultusunda incelenmiştir. Bu inceleme sonucunda mekânsal değerlendirmeye olanak sağlayan doğal kaynak kriterleri üretilmiştir. Bu kiriterler "Birinci derece eşikler / Mutlak Korunacak Alanlar" ve "İkinci derece eşikler / Öncelikli Korunacak Alanlar" başlıkları altında toplanmıştır. Sulak alanlar (ormanlar alanları, tarım alanları, dere koruma kuşağı birinci derece eşiktir. Alüvyon alanları, seyrek orman bölgeleri, ikinci derece toprakta yapılan tarım alanları, turizm ve rekreasyon alanları ikinci derece eşik olarak belirlenmiştir.

3. KONSEPT

Sarısu Nehri ve etrafında tasarlanan ekoköy alanı doğal süreçler ile şekillenmiş ve çoğunlukla el değmemiş alanlardan oluşmaktadır. Proje alanının doğal yapısı dikkate alındığında birçok doğal koridor öne çıkmaktadır. Doğal üretimin ve turizmin ön planda olacağı alanda koridorlar fonksiyonları ile tanımlanmış ve birbirleri ile entegrasyonunun sağlandığı bir proje konsepti tahayyül edilmiştir. Kıyı koridoru, yürüyüş ve orman koridoru, yerleşim koridoru, rekreatif koridor ve tarım koridoru projede tanımlanan temel koridorlardır. Kıyı koridoru deniz kullanımı ve flora-sulak alan ilişkisini öne çıkaran bir koridordur. Orman ve yürüyüş koridoru doğal orman alanının ön plana çıkarıldığı, kuş gözlem rotaları ile ilişkilendirilebilecek bir rotadır. Yerleşim koridoru, vadiden denize akan manzaranın öne çıktığı ve korunaklı bir yerleşim alanı altlığı hazırlayan bir koridordur. Rekreatif koridor ana ulaşım aksları ve yerleşim alanı arasında konumlanmaktadır, doğal peyzajı ve eğimi ile rekreatif alan tasarımı için ve konut alanı ile ulaşım alanı arasında oluşturduğu tampon bölge ile iyi bir geçiş alanı

oluşturduğu için önemlidir. Tarım koridoru ise Sarısu Nehri'nin oluşturduğu verimli topraklarda yapılabilecek organik tarım için önemli bir koridor oluşturmaktadır.

Şekil 1: Ecowill Konsept Diyagramı

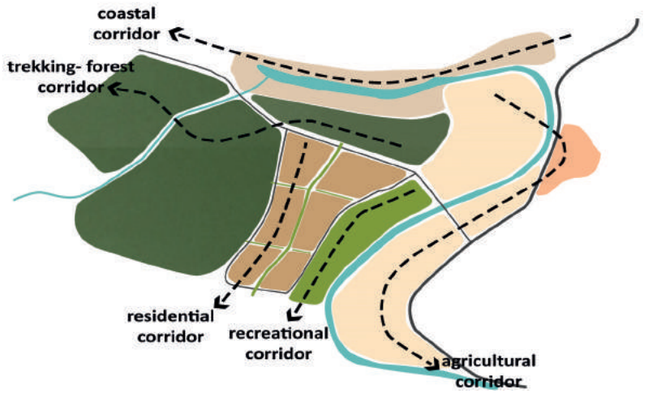

4. 1/2000 PROJE KARARLARI

Alan, temelde ekolojik üretimi ile kendine yeten ve aynı zamanda doğası ve ekolojik potansiyelleri ile turizm aktivitesi de olan bir ekoköydür. Ortalama 750 kişinin konaklaması için tasarlanan yerleşim alanı hem bahçe tarımı hem bostan alanları hem de Sarısu Nehri'nin oluşturduğu alüvyon topraklarda yapılacak organik tarım ile üretim aktivitesini de gerçekleştirebilecektir. Turizm faaliyetleri için yoga ve rekreasyon alanı, çiftlikler, sıfır atıklı tarım, doğal alanın içerisinde kurgulanmış bir eğlence parkı, kuş gözlem rotası, tarım eğitim ve araştırma alanları kurgulanmıştır. Tarım üretimi yapan ve turistlerin yarattığı diğer istihdam alanlarında çalışan yerel halk için tamamıyla ekolojik bir yerleşim alanı tahayyül edilmektedir. Yerleşim alanı motorlu taşıt kullanımından uzak, yaya odaklı, yeşil omurgalar üzerinde kurgulanacaktır. Flora bakımından kendi içinde zaten zengin olan çalışma alanı farklı bir doğal bölgeleme olarak kurgulanacak ve burada özellikle sulak alanın oluşturduğu flora seçkisi hem gözlem hem araştırma hem de rekreatif amaçlarla kullanılabilecektir.

Şekil 2: Ecowill 1/2000 Planı

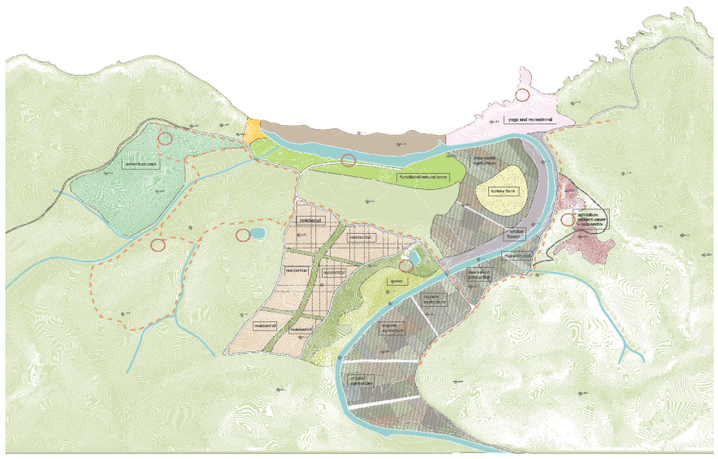

4.1. Geri Dönüşüm, Enerji Tüketimi ve Sürdürülebilir Malzeme Kullanımı

Lavabo, banyo ve duş, foseptik olmayan sular gri su olarak tanımlanır. Gri su, kişi başına günlük su tüketiminin yaklaşık %40'ını oluşturur. Projede ultrafiltrasyon teknolojisi ile gri su arıtımı yapılmaktadır.Gri su filtrelenerek bireysel bahçelerin sulaması yapılır. Toplanan katı atık ise gübreye dönüştürülerek bostanlarda kullanılır (Üstün & Tırpancı, 2015).

Projede evler ve kamusal binalar güneş enerjisini UV panellerle ısıtma ve elektrik üretimi amaçlı kullanır. Evlerin havalandırma için enerji harcamasına ihtiyaç yoktur çünkü doğal havalandırmanın sağlanmasına yönelik evlerin planları oluşturulmuştur. (Köroğlu, T., Teke, A., Bayındır, K. Ç.& Tümay, M, 2010). EcoWill'deki yapılarda yapı malzemesi olarak sürdürülebilir, yerel malzeme kullanımına özen gösterilmiştir. Kandıra taşı, Kandıra'ya özgü, yerel ve dayanıklı bir taştır (Erol, 2014:97). Isı yalıtımı malzemesi olarak organik bir atık olan mısır koçanından üretilen yalıtım materyali, iyi bir ısı yalıtımı sağlayacağı düşünüldüğü için tercih edilmiştir. Ahşap, hem bölgede üretimin fazla oluşu hem de doğal bir malzeme olmasından ötürü yapılarda tercih edilen bir malzemedir.

5. 1/500 BİREYSEL TASARIM ÇALIŞMALARI

5.1. ÇAĞLA KUŞCU – 1/500

Projenin konsept çalışmasından gelen temel kararlar: Proje alanının yaya ölçekli tasarımı, tasarım alanında araç kullanımının olmaması ve alanın doğal yapısı ile ilişkilendirilen yeşil kuşak ve koridorlar oluşturulmasıdır. Bu bağlamda proje ilk aşamada, yerleşim alanı ortasından geçen ve etrafını çevreleyen yeşil koridorlar ile sınırlandırılmıştır (bkz. şekil 7).

Şekil 7: Çağla Kuşcu-1/1000 ve 1/500Plan

Projede temelde iki yeşil aks vadiden deniz yönüne doğru akmaktadır ve proje alanının ortasında ve doğusunda yer almaktadır. Ortada yer alan yeşil omurga aynı zamanda donatı alanları ve ticari birimler ile beraber kurgulanmış böylece yerleşim alanının merkezi oluşturulmuştur (bkz. Şekil 8). Alan genelinde yeşil ile ilişkisi kurulan bostan alanları düzenlenmiştir. Yapıların çoğunda bahçe tarımı yapılabilmektedir. Konut alanları vadiyi ve denizi görebilecek şekilde proje alanının doğal yapısında göre yerleştirilmiştir (bkz. Şekil 8). Ayrıca turizm amaçlı ve doğal ürünlerin alışverişini yapmak için, tarım eğitim merkezine katılmak ve ekoköyü ziyaret etmek için gelen turistlerin konaklaması için proje alanının güneybatısında ve kuzeybatısında misafir evleri ve pansiyon alanları kurgulanmıştır. Proje alanındaki spor aktiviteleri de temel yeşil omurga ile dikey kesişen bir başka yeşil omurga üzerinde kurgulanmıştır. Proje alanındaki araç girişi olan tek yol donatı alanları ve ticari birimlerin olduğu aks üzerinde günün belirli saatlerinde kullanılmak üzere tasarlanmıştır. Ayrıca üst ölçek kararlarından gelen kuş gözlem aktivitesi için tasarlanan ve ormanın içinde yer alan kuş gözlem platformunun proje alanı ile bağlantı noktaları düzenlenmiştir.

Şekil 8: Çağla Kuşcu-1/500 Model Görselleri

5.2. ELİFSU ŞAHİN – 1/ 500

Orman ve verimli tarım arazisi üzerinde bulunmaması, taşıt yolları sayesinde erişilebilirliğinin yüksek ve mekânsal olarak tanımlı olması nedeniyle üst ölçek kararlarında seçilen ve belirtilen yerleşim alanının kuzeyinde ekolojik bir yerleşim projesi önerilmiştir. Ayrıca alanın doğusunda yer alan göl ve çevresi de yükseltilmiş ahşap kuş gözlem terası, seyir terası ve permakültür bahçesi tasarıma dahil edilmiştir (bkz. Şekil 9, sol).

Şekil 9: Elifsu Şahin-1/1000 Plan ve 1/500 Plan

Ekolojik yerleşimin önerildiği proje alanındaki kuru dere yatağı canlandırılmış merkezde küçük bir gölet oluşturulmuştur. Merkezde meydan, kütüphane, halk eğitim merkezi, yönetimsel ve ibadet binaları, kahve dükkanları, el sanatları atölyeleri, köy konağı, okul ve sağlık ocağı gibi kullanımlar yer almaktadır. Tasarım alanı acil ya da gerekli durumlar haricinde taşıt trafiğine açık değildir. Otoparklar yollara dik ve 6-14 araç kapasiteli tasarlanmıştır. Alanda yaya yolları ve bisiklet yolları mevcuttur. Ana yaya omurgası, eğime paralel bir merkez aksı olmakla birlikte; bu aksa dik olan ve gölete uzanan merdivenleşmiş yaya yolları da mevcuttur. Gölet çevresinde ahşap seyir terasları ve kuzeyinde sanatsal aktivitelerin sergilendiği, üst örtü ve oturma birimlerinin yer aldığı rekreatif bir park mevcuttur. Dere boyunca uzanan yeşil aksta açık sınıf ve organik pazar alanları da yer almaktadır. Bu bütünleşik fonksiyonlu yeşil çeper, derenin korunmasını sağladığı gibi kullanıcılar için de keyifli aktivitelere ev sahipliği yapmaktadır. Proje alanının kuzey batısında güneş tarlası yer almaktadır. Alanda iki tür konut yapısı olup her ikisi de tek katlıdır. Merkeze yakın olan ve alanın kuzeyinde konumlanan konutlar bitişik nizam ikiz ev olup alanın güneyindeki konutlar eğim nedeniyle ayrık nizam şeklindedir ve metrekare olarak daha küçüktür. Her konutun ön bahçeye açılan bir verandası ve konut bahçesinde küçük bir sebze bahçesi bulunmaktadır. Konut alanlarının ortasında yaya akslarının birleşmesiyle oluşan açıklıklarda oturma birimleri ve çardaklar yer almaktadır. Sert zemin kaplaması için organizasyon ve rotasyona göre farklılaşan ahşap ve taş materyaller kullanılmıştır (bkz. Şekil 9, sağ). Konutlarda ahşap, merkez yapılarında ahşap ve taş gibi yerel sürdürülebilir materyaller kullanılmıştır. Konutlar, yağmur suyu hasadı, gri su arıtım sistemi ve güneş panelleri ile tasarlanmıştır. Alanın peyzajında kullanılan ağaç türleri sedir ve köknar gibi her daim yeşil iğne yapraklı ağaçlar ile kayın ve kestane gibi geniş yapraklı ağaçlardır (bkz. Şekil 10).

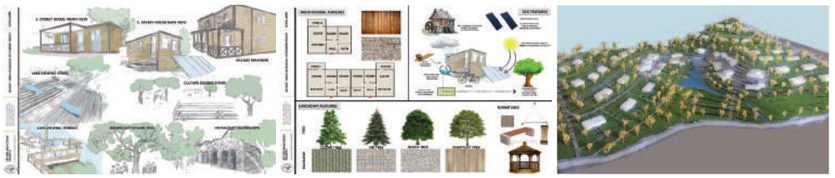

Şekil 10: Elifsu Şahin - Proje Görselleştirmeleri ve Proje Detayları

5.3. İDİL AKKUZU- SCIENCE-WILL

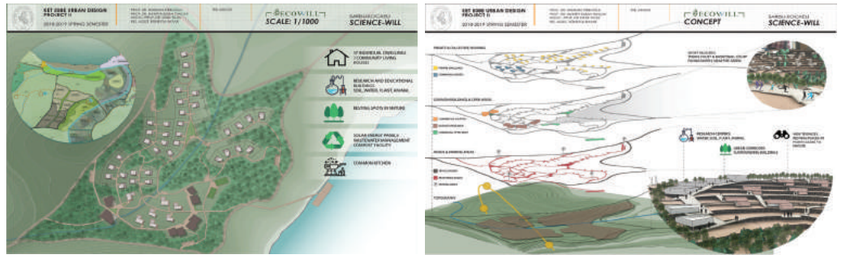

Şekil 11: İdil Akkuzu-Bilim köyüne genel yaklaşım, 1/1000 Plan (solda), İdil Akkuzu-'Bilim köyü' konsept: özel ve kamusal alan dağılımı, araştırma merkezleri, alana girişler, yaya ve araç yolları (sağda)

Science-will bölgenin flora ve fauna çeşitliliğine yönelik olan, doğa ile entegre bir alanda eğitim ve araştırma yapılmasını hedefleyen bir bilim köyüdür (Şekil 13). Kalıcı araştırmacı ve öğrencilerin yanı sıra, dönemsel veya günübirlik ziyaretçileri de barındırmaya yöneliktir. Alanın flora-fauna çeşitliliğini odağına alan araştırma merkezleri; toprak, su, bitki ve hayvan olmak üzere 4 merkezde toplanmıştır. Köyün sınırlarını belirleyen araç yolundan alana 5 adet giriş bulunur. Otoparkın ötesindeki yollar yayalaştırılmıştır, acil durumlar dışında araç girişi olmamaktadır. Araştırma merkezlerinin arkasına konumlanmış tenis ve basket sahaları rekreasyon aktivitelerinin hareketli alanlardan uzakta, doğa ile iç içe gerçekleşmesini öngörür (Şekil 11). Alanın tepe noktasına konumlanmış ticari ve yeme-içme aktivitelerinin gerçekleştirilebileceği 2 yapının yanı sıra, topoğrafyayla uyum içinde sıralanmış 37 adet bireysel konut ve 7 adet komünal konut bulunmaktadır (Şekil 12). Kelebek çatılar yağmur suyunun ortada toplanarak depolanmasını ve gerektiğinde ev içerisinde veya bahçe sulamalarında kullanılmasını sağlar. Yapıların cephesinde yerel malzeme olan Kandıra taşı kullanılmıştır, yalıtım malzemesi olarak ise mısır koçanı gibi sürdürülebilir malzemelerden yararlanılır (Resim 12).

Şekil 12: İdil Akkuzu-1/500 Plan ve Yapı ölçeğinde proje detayları

5.4. BEGÜM ESER– 1/ 500

Şekil 13: Begüm Eser - 1/500 Plan

Proje, yerleşime açılan alanlardan denize en yakın mesafede bulunan kuzey yerleşim alanı üzerinde planlandı. Yapılan 2000 ölçekli plan konseptiyle doğrultusunda orman alanları, ticari ve hobi amaçlı tarım alanları, hayvancılık tesisleri, ekolojik öncelikli araştırma tesisleri ve enstitü alanıyla birlikte çalışan bir yerleşim konsepti oluşturuldu. Üst ölçekli plandan gelen taşıt yolları korundu fakat yerleşimin içerisine giren ek bir taşıt yolu oluşturulmadı. Tasarlanan yerleşimin az nüfuslu ve kırsal dokuya uyum sağlayacak nitelikte olacağı göz önünde bulundurularak yerleşim içerisinde taşıt yoluna gerek olmadığı kabul edildi. Yerleşime hizmet etmesi için araç yoluna bağlanan servis yolları ve servis yollarına bağlanan yaya yollarıyla kademeli bir ulaşım ağı oluşturuldu. Yerleşim birimlerini bölen kuzey-güney doğrultusundaki kuru dere yatağı ıslah edildi. Islah edilen dere yatağı, paralel yeşil bağlantı aksları oluşturularak tasarımın ana omurgasına eklemlendi. Dere yatağı ve yeşil paralel bağlantılar üst ölçekten batı ve doğudaki su havzalarına uzanan yürüyüş rotalarıyla birbirine bağlandı. Böylece bölgedeki su elemanlarıyla ve orman dokusuyla birleşen rekreasyon alanları oluştu (şekil13).

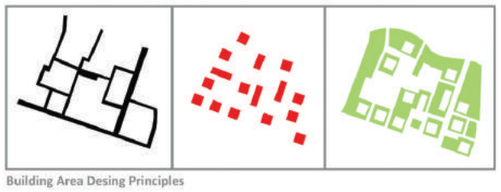

Şekil 14: Begüm Eser – Yerleşim Düzeni

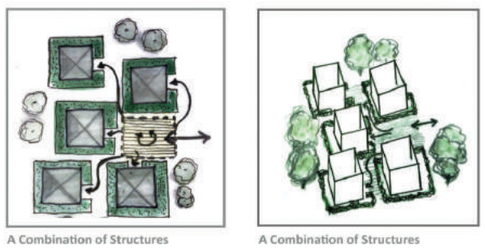

Şekil 15: Begüm Eser – Kütlelerin Bir Araya Geliş Şekli

Dokunun karakteri ve topoğrafyasına uygun organik bir yerleşim modeli hedeflendi. Öncelikli olarak, bir topoğrafya okuması neticesinde aynı eğimin devam ettiği böylece toplanmaya imkan verebilecek iki alan belirlendi. Bu iki alan "Yukarı Köy" ve "Aşağı Köy" olarak ikiye ayrılan yerleşimin merkezleri olarak tasarlandı. Tasarımın bu çekirdek kurgusu oluştuktan sonra kırsal karakterli konut büyüklüğüne paralel yerleşim birimleriyle organik yol dokusu oluşturuldu. Böylece tasarımda dolaşım alanları, yapılar ve çevre peyzaj bir uyum içinde birbirini tamamladı (şekil14). Yerleşim birimleri ailecek organik meyve sebze yetiştiriciliği yapılabilecek hobi bahçeleriyle birlikte modül olarak tasarlandı. Konutlar birbirinden ayrı fakat birbiriyle ilişki içerisinde, üç dört konutun kümeleşerek ortak alana sahip olacağı yerleşim şekli hedefiyle yerleştirildi. Meydanda bulunan açık alan pazar, açık hava etkinleri ve benzeri sosyal aktiviteler için modüler nitelikte bırakılmıştır (şekil15).

5.5. ELİF TURGUT- 1/500

Şekil 16: Elif Turgut- 1/1000 ve 1/500 Plan

Birey odaklı bir topluma baktığımızda, toplum için pahalı, enerji tüketen bir yaşam tarzı görürüz. Her birey doğayı kendi sınırları içinde karşılamakta, yiyecek üretmekte, enerji tüketmektedir. Aynı zamanda, komşularıyla olan ilişkileri de çok sınırlıdır. Kolektif bir üretimle hem enerji tüketimi hem de üretim ortak hale gelir ve bununla birlikte komşuluk ilişkileri de güçlenir. Bir topluluk/ komünite oluşur. Ortak bahçelerin ortak yemekhanelerde kullanımı insanlar için enerji ve zaman kazandırır. Ortak yemekhanelerde, ortak çamaşırhanelerde her bireyin kendi evi içinde sürdürdüğü ev işlerini ortak gerçekleştirmesi enerji tüketimini de azaltır. Bu sebeple, özel bostanların yanında ortak bostanların kurulması, ortak üretilen ürünlerin ortak bir şekilde tüketilmesi, üretilen tarımsal ürünlerin satışı için büyük bir pazar alanı üretilmiştir. Ortak çamaşırhane, ortak yemekhane, atölyeler, kurslar önerilmiştir projede. Dikey bahçelerle tarımsal üretimin artırılması hedeflenmiştir. Dikey tarım, bir gökdelen sera içinde veya dikey olarak eğimli yüzeylerde bitki yaşamını geliştirme uygulamasıdır. Dikey tarımın modern düşüncesi, doğal güneş ışığının yapay ışıklandırma ile güçlendirilebildiği cam evlere benzer teknikleri kullanmaktadır.

İnsanlar sadece kendi bahçelerinden sorumlu değiller. Köyün tüm üretimi ortaklaşa yapılır. Yaygın dikey bahçelerde ve seralarda yetiştirilen ürünler pazarda satılmakta ve köy evinde gıda olarak kullanılmaktadır. Ortak bahçelerden toplanan ürünler köyün meydanlarında inşa edilen çarşıda satılmaktadır. Meydanlar, insanlara ortak faaliyetlerde bulunma ortamı sağlar. Doğal yaşamı ve ekosistemini korumak için nehri çevreleyen yeşil bir tampon bölge var. Nehri gören yerler yüksek seviyelerdedir. Yeşil tampon bölgedeki belirli yerlerde yükselen yürüyüş yolları var. Bölgenin çok eğimli yapısına uygun ve farklı ihtiyaçlara yanıt verebilecek 4 adet yapı tipi önerilmiştir.

5.6. MAHTAB AHMADİKABİR – 1/ 500

Şekil 17: Mahtab Ahmadikabir-1/1000 Plan ve Proje Detayları

Projede birbirine geçen ve yeşil alanlardan oluşan iki ana eksen vardır. Temelde üç farklı koridordan oluşmaktadır. Bunlar, ticaret, konut ve turizm koridorudur. Ortadaki koridor yerleşim koridorudur, sınırları analiz çalışmalarından gelen verilere göre oluşturulmuştur. Bölgeyi çevreleyen patika yol konut alanının oluşturduğu gürültü kirliğini diğer koridorlardan izole etmek için oluşturulmuştur. Diğer sebep, ticari alanların caddeye yakın bir yere yerleştirilmesi gerekliliğidir. Yeşil alan gezinme rolü oynar ve dolaşımı sağlar. Aslında bu şeklin ana fikri madi. madiden gelmektedir. Geçmişte İsfahan'ın Küçük bir Şehir olduğu zamanlarda, madilerin temel fonksiyonu su geçişlerini sağlamaktı, aynı zamanda görsel algı ve iklim şartları ile de ilişkiliydi. Bu yüzden madiler bir konsept olarak ele alınmıştır ve peyzajı tasarlama fikri ondan alınmıştır ve ayrıca bina yönelimlerini de etkilemiştir. Güzergâhlar yeşilleri parktan bölgenin kenarlarına bağlar ve yeşil alanların köy dokusuna aktarımını yaparlar. Gördüğünüz gibi parseller için bir sınır oluşturmaktadır. Ancak diğer yandan yenilikçi potansiyeli nedeniyle bunlar arasında görünür bir bağlantı kurar.

SONUÇ

Kocaeli ili sınırları içinde bulunan ve Karadeniz' e kıyısı olan Sarısu için geliştirilen tasarımlarda, Sarısu'nun deniz ve orman başta olmak üzere doğal güzellikleri ve ekolojik spor ve deneyimler konusundaki avantajları koruma-kullanma dengesi gözetilerek öne çıkarılmıştır. Bu bağlamda turizm potansiyeli artırılmıştır. Sürdürülebilir bir gelecek: Ekoköy vizyonu ile yerel malzeme kullanımı, yaya ve bisiklet öncelikli tasarımlarda öne çıkmıştır. Özellikle turizm ve tarım alanlarında istihdam olanakları sağlayan proje, kendine yeten, sıfır atık politikası ile hareket eden bir tasarımı hedeflemiştir.

KAYNAKLAR:

- Altınsaçlı et al. (2014). Species composition and qualitative distribution of the macrophytes in three Turkish Lakes (Kandira, Kocaeli, Turkey). Phytologia Balcanica, 20(1), 89-98.
- Köroğlu, T., Teke, A., Bayındır, K. Ç.& Tümay, M. (2010). Güneş Paneli Sistemlerinin Tasarımı. elektrik mühendisliği, 439, 99- 104.
- Erol, N. (2014). Kandıra'da Halk Mimarisi. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Selçuk Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Konya.
- Kaşlı, M. vd. (2014). Kandıra Turizm Master Planı 2014-2023. Kandıra Kıyı Bandı Kültür ve Turizm Koruma ve Gelişim Bölgesi Birliği.
- Toprak, M. (2017). Sarısu Havzası'nın Doğal Ortam Koşullarının Arazi Kullanımına Etkisi. (Yayımlanmamış yüksek lisans tezi). Marmara Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İstanbul.
- Uzun, M. (2015). Kocaeli İli Karadeniz Kıyılarının Jeomorfoturizm Özellikleri ve Kıyı Kullanımına Etkisi Açısından Değerlendirilmesi. Marmara Coğrafya Dergisi. Sayı: 32, Temmuz, 339-366.
- Üstün, G. E.& Tırpancı, A. (2015). GRİ SUYUN ARITIMI VE YENİDEN KULLANIMI. Uludağ Üniversitesi Mühendislik Fakültesi Dergisi, 20(2), 119- 139. doi: 10.17482/uujfe.79618

KİTAP:

- Özkoç, Ö. Ü. (2012). Kocaeli, Kandıra-Sarısu'nun Kuşları, 2010-2012.

İNTERNET SAYFASI:

- https://www.kocaeli.bel.tr/
- https://kocaeli.ktb.gov.tr/
- http://kandiralilar.org

DOĞU KARADENİZ'İN 'EKOKÖYLERİ': YAYLA YERLEŞMELERİ

Üretim, yapı, yaşam modeliyle insanoğlunun doğa ile uyum içinde yaşamasının örneğini sergileyen yayla yerleşmelerin korunması, kültür mirasımıza sahip çıkmanın gerekliliği yanında yüzlerce yıllık bilgi birikiminin nesiller boyu aktarılması açısından önem taşımaktadır.

ELİF ARİFOĞLU

Y. MİMAR
RESTORASYON UZMANI

Yaylacılık faaliyeti, Anadolu kültüründe önemli bir yere sahiptir. Yüzyıllardır ülkemizin hemen her yöresinde, insanlar yazın hayvan sürüleri için taze otların bulunduğu otlaklardan faydalanmak; sıcak ve nemli havadan uzaklaşmak amacıyla dağların yüksek kesimlerinde bulunan yaylalara çıkarlar. Bununla birlikte, ülkemizdeki kırsal nüfusun giderek azalması sonucu geleneksel yaylacılık faaliyetlerinin sürdürüldüğü yayla yerleşimlerinin sayısının giderek azaldığı görülmektedir. Oysa doğayla iç içe yaşam tarzının meydana getirdiği bu yerleşimler, dünyaya zarar vermeden yaşamanın mümkün olduğunu göstermek amacıyla tasarlanan 'ekoköy' anlayışının yüzyıllık temsilcisidir.

Yerleşme, insan kümelerinin barınaklarını kurdukları çevreyi, insan yaşam ve eylemlerinin gerçekleştiği alanı kapsayan geniş bir kavramdır. İlkel topluluklar, çadır yaşamı sürdüren göçebe, yarı göçebe toplulukların barındıkları geçici yerleşmeler ile kent, kasaba, köy gibi sürekli yerleşmeler bu kavrama girmektedir (1).

Farsça kuy (mahalle, sokak) sözcüğünden dilimize giren köy sözcüğü, kır yerleşmelerinin yaygın adı olmuştur. Türkçe sözlüğe göre "Şehir ve kasabaların dışında kalan, çoğu boş ve geniş yer." şeklinde tanımlanan kır sözcüğü, yerleşmeye konu olmamış alanlarla birlikte köyleri, köy altı yerleşmeleri ve kent sayılma aşamasına ulaşmamış kasabaları da kapsamaktadır. Kıra, kır sorunlarına ve yerleşmelerine ilişkin anlamına gelen kırsal terimi ise kentsel olmayan biçiminde tanımlanmaktadır (2).

Kırsal yerleşmeler, tarım ve hayvancılık faaliyetlerinin beraber yapıldığı veya birinin diğerine göre ön plana çıktığı, iş bölümünün, sanayi ve ticaret faaliyetlerinin gelişmediği, geniş aile türünün ve yüz yüze komşuluk ilişkilerinin var olduğu, bu açıdan kentsel topluluklardan ayrılan toplulukların yaşadığı yerleşmelerdir (3). Bu yerleşmelerde yaşam ve ekonomik faaliyetler önemli ölçüde doğal kaynakların kullanım ve değerlendirilmesine bağlıdır. Ekonomik, toplumsal ve kültürel gelişme süreci nispeten yavaş ilerlemekte; gelenekler ve töreler yaşam biçimini etkilemektedir (4). Ülkemizdeki kırsal yerleşmelerin en büyük birimi köylerdir; bunu mahalle, divan, mezra, kom, çiftlik, yayla ve oba şeklinde isimlendirilen köy altı yerleşim birimleri izlemektedir (5).

Yayla, ülkemizde en yaygın görülen köy altı yerleşim şeklidir. Tunçdilek (1967), Türkiye'nin en geniş ovalarından en engebeli bölümlerine kadar, her yerdeki köylerin, kasabaların hatta şehirlerin; yaylaya sahip olup olmadıklarına göre bir teste tutulurlarsa, bunların hemen %80'inin bir veya birden fazla yaylası olduğu gerçeği ile karşılaşılacağını belirtmiştir (6). Bununla birlikte, Alagöz'ün (1938) yaylacılık araştırması kapsamında hazırladığı harita (Şekil 1), Anadolu'daki yaylacılık sahalarının ne kadar geniş bir coğrafyaya yayıldığını göstermektedir (7).

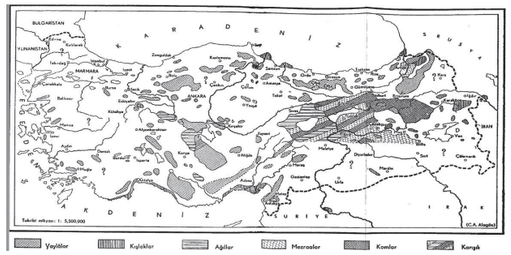

Şekil 1: Anadolu'daki belli başlı yayla, kışlak, ağıl, kom ve mezralar (Alagöz,1938)

Yayla, yaz dönemi içinde hayvan sürüleri için taze otların bulunduğu otlaklardan ve serin havadan faydalanmak, geçim için türlü işlerde çalışmak amacıyla gidilen, köy sahasının dışında ama sosyoekonomik bağlarla köye bağlı geçici yerleşim alanıdır (8) (Şekil 2). Günümüzde ülkemizdeki yaylaların değişik işlevleri olsa da yayla yerleşmeleri ve yaylacılık, öncelikle hayvancılık faaliyetinin eseridir. Bu sosyal ve ekonomik etkinliğin tarihi, eski Türklere kadar dayanmaktadır.

Şekil 2: Doğu Karadeniz'de bir köy ve köye bağlı yayla yerleşimi.

Yayla ve hayvancılık arasındaki sıkı bağ temelde, biyoklimatik sebeplerle ilgilidir (9,10). Ülkemizin iklim özelliği nedeniyle aynı bölge içindeki alçak yerlerle, yüksek yerlerdeki ot örtüsünün farklı tarihlerde gelişip büyümesi ve yaz dönemindeki sıcak ve nemli hava bahar döneminden itibaren, hayvanların ve hayvansal ürünler üretmek için beraberinde insanların, bölge içinde yer değiştirmesini zorunlu kılmıştır (11). Mevsimden mevsime köy, kasaba ve kent gibi sürekli yerleşimlerden yerlerinden, geçici yerleşim yerleri olan yaylalara yapılan bu yer değiştirme hareketi yaylacılık olarak tanımlanmaktadır (12).

Yaylaların, hayvan yetiştirmenin ıslahı ve az masraflı hale getirilmesi, yaz yemlemesinden ve işten tasarruf gibi ekonomik yönden birçok faydası bulunmaktadır. Ayrıca dağ iklimi ve yayla sahasında yem arama esnasındaki sürekli hareket hayvanların sıhhat, yeme kanaatkârlığı, güç, dayanıklılık, verim kabiliyeti yönlerinden gelişmesine katkı sağlamaktadır. Bunun yanında yüksek kesimlerdeki yaylaların kuru, mikropsuz, oksijen bakımından fakir havasının, ısı ve hava değişiminin insan sağlığı üzerine pek çok faydası bulunmaktadır (13).

Bununla birlikte, geleneksel olarak yaylalar sadece hayvan otlatılan bir mahal değil ülkemizde rölyef, iklim, toprak ve vejetasyon özellikleri nedeniyle geçimini tarım ve hayvancılıkla sağlayan halk için ikinci bir yaşam sahasıdır. Yaz döneminde kuraklığın başlamasıyla coğrafi şartların zorlaştığı sürekli iskân sahası karşısında yayla sahaları karların eriyip çayırların gelişmesiyle kır insanının alternatif yaşam alanı olmuştur (14).

Bir kırsal yerleşme şekli olan yayla yerleşmeleri iklim, yeryüzü şekilleri ve yaşam kültürü etkisinde şekillenmiştir. Yöresel farklılıkların ortaya çıkardığı yerleşme karakteri bölgeden bölgeye değişiklik göstermektedir. Genel olarak yayla yerleşmeleri, geçici süreyle kullanıldıkları için düzensizdir. Çevrede bulunan yapı malzemeleri ile üretilen yayla yapıları, sürekli yerleşmelerdeki yapılara göre basittir ve kaba bir işçilikle yapılmıştır (15). Yüzyıllık bir yaşam alışkanlığının meydana getirdiği bu yerleşmeler, kültür mirasımızın bir parçasıdır. Yayla yerleşmeleri, arazi yapısına uygun dokusuyla ve yöreye has mimarisiyle korunmaya değer alanlardır (Şekil 3).

Şekil 3: Özgün yapısı korunmuş yayla yerleşmeleri.

Doğu Karadeniz Bölgesi, ülkemizdeki geleneksel yaylacılık faaliyetlerinin sürdürüldüğü yerleşmelerin en tipik örneklerini barındırır. Ne var ki 1950'lilerden sonra ülkemizdeki sosyoekonomik değişimlere bağlı olarak geleneksel yaylacılık faaliyetleri azalmaya ve yayla yerleşmelerinin özgün karakteri değişmeye başlamıştır. İkinci Dünya Savaşı sonrası Marshall Yardımları ve tarımda makineleşmenin yaygınlaşmasıyla başlayan kırdan kente göç hareketi kırsal nüfusun büyük oranda azalmasına neden olmuş; 1980 sonrası değişen tarım-hayvancılık politikaları nedeniyle köylerdeki tarımsal üretim ve hayvancılık uğraşı büyük ölçüde azalmıştır. Hayvancılık faaliyetlerinin azalmasına bağlı olarak kırsal ekonominin başlıca destekleyicilerinden biri olan yaylacılık, pek çok yerleşme için önemini kaybetmeye başlamıştır. Yaylaya giden hane sayısı ve yaylaya götürülen hayvan sayısı süreç içinde büyük oranda azalmıştır. Bu durum, birçok yayla meskeninin kullanılmayarak köhneleşmesine hatta bazı yayla yerleşimlerinin tamamen terk edilmesine neden olmuştur (Şekil 4).

Şekil 4: Kullanıcısı azalmış bir yayla yerleşmesi.

Bununla birlikte, bazı yayla yerleşmeleri, özellikle kıyı bölgelerindeki halkın, yazın bunaltıcı havasından uzaklaşmak için alternatif yaşam alanı olma özelliğini sürdürmüştür. Bu yaylalar, bir süre sonra geleneksel işlevinden tamamen uzaklaşarak sayfiye yerleşimine dönüşmüştür. İşlevsel değişim beraberinde yapısal değişimi de getirmiş, geleneksel yayla meskenlerinin yerini modern yapı malzemeleriyle inşa edilmiş sayfiye amaçlı konutlar almaya başlamıştır.

1980 sonrası yaylalara erişim için yeni yollar yapılması, mevcut yolların iyileştirilmesi, ulaşım araçlarının çoğalması, elektrik-su gibi altyapı olanaklarının sağlanması yaylalara rekreasyon amaçlı talebin artmasına neden olmuştur. Yine bu dönemde modern yapı malzemelerinin kolay ulaşılabilir hale gelmesiyle sayfiye amaçlı kullanılmaya başlayan yayla yerleşmelerinde modern yapıların sayısı hızla artmaya başlamıştır (Şekil 4). 1990 sonrası turizm için altyapı yatırımlarının artması ve merkezi hükûmet tarafından bazı yaylaların turizm merkezi ilan edilmesiyle yayla yerleşimleri alternatif turizmin odağı haline gelmeye başlamıştır (Şekil 5).

Şekil 5: Giresun Kümbet Yaylası **Şekil 6:** Rize Ayder Yaylası

Geçmişte tamamen hayvancılık faaliyetlerine konu olan yayla yerleşmeleri, doğal güzellikleri, iklim avantajları ve kültürel değerleriyle turizm ve rekreasyon amaçlarına da hizmet eder hale gelmiştir. Bu işlevsel değişim günümüzde de devam etmektedir.

Nitekim, özellikle ulaşımın zor olduğu, dağların yüksek kesimlerindeki yaylalarda düşük oranda bir katılımla da olsa geleneksel yaylacılık faaliyetleri devam etmektedir. Bu yerleşimler, konumları nedeniyle büyük oranda sahip olduğu doğal ve kültürel değerleri koruyabilmiştir. Bu geleneği sürdüren haneler yüzyıllardır aktarılan bilgi birikimiyle üretime devam etmektedir (Şekil 7). Bu yerleşimler yılın belli bir döneminde kullanılıyor olsa da bu dönem içinde doğayla uyum içinde, kendine yetebilen, keyifli, üretken bir yaşam sürdürülmektedir. 'İnsanın kendi tabiatı doğrultusunda (16)' meydana getirdiği bu yerleşimler, dünyaya zarar vermeden yaşamanın mümkün olduğunu göstermek amacıyla tasarlanan 'ekoköy' anlayışının (17) yüzyıllık temsilcisidir. Üretim, yapı, yaşam modeliyle insanoğlunun doğa ile uyum içinde yaşamasının örneğini sergileyen bu yerleşmelerin korunması, kültür mirasımıza sahip çıkmanın gerekliliği yanında yüzlerce yıllık bilgi birikiminin nesiller boyu aktarılması açısından önem taşımaktadır.

Şekil 7: Yayla yaşamından bir kare.

KAYNAKLAR

- Geray, C., 1975, Türkiye'de Kırsal Yerleşme Düzeni ve Köy Kent Yaklaşımı, Ankara Üniversitesi SBF Dergisi, 30(1-4), 45-66.
- Tütengil, C. O., 1977, 100 Soruda Kırsal Türkiye'nin Yapısı ve Sorunları, Gerçek Yayınları, İstanbul.
- Geray, C., 1975.
- Turhan, M. S., 2005, Avrupa Birliği Üyeliği Yolunda Türkiye Kırsal Kalkınma Tedbirleri Uygulama Süreci Uzmanlık Tezi, Tarım ve Köy İşleri Bakanlığı Dış İlişkiler ve Avrupa Topluluğu Koordinasyon Dairesi Başkanlığı, Ankara.
- Aydemir, E., 2010, Yöresel Mimarinin ve Kırsal Dokunun Korunması: Artvin Şavşat Balıklı Mahallesi Örneği, İTÜ Fen Bilimleri Enstitüsü Yüksek Lisans Tezi, İstanbul.
- Tunçdilek, N., 1967 Türkiye İskân Coğrafyası, İstanbul Üniversitesi Coğrafya Enstitüsü Yayınları.
- Alagöz, C.A., 1938, Anadolu'da Yaylacılık, Cumhuriyet Halk Partisi Yayını.
- Tunçdilek, N., 1967.
- Alagöz, C.A., 1993, Türkiye'de Yaylacılık Araştırmaları, Ankara Üniversitesi Türkiye Coğrafyası Araştırma ve Uygulama Merkezi Dergisi, Sayı 2, Sayfa 1-51.
- Tunçdilek, N., 1967.
- Tunçdilek, N., 1967.
- Doğanay, H. ve Coşkun O., 2013, Türkiye Yaylacılığındaki Değişme Eğilimleri ve Başlıca Sonuçları, Doğu Coğrafya Dergisi, Cilt 18, Sayı 30.
- Leidenfrost, K. ve Pascher O., 1969, Yaylacılık, Çev.: Dündar, M. ve Canver, H., Ormancılık Araştırma Enstitüsü Yayınları.
- Tunçdilek, N., 1967.
- Sözen, M. ve Eruzun, C., 1996, Anadolu'da Ev ve İnsan, Emlak Bankası Yayınları, İstanbul.
- Aran, K., 2000, Barınaktan Öte, Tepe Mimarlık Kültürü Merkezi, Ankara.
- Kılıç, D. ve İşcan, F., 2019, Dünyada ve Türkiye'de Ekolojik Köy Uygulamaları, TMMOB Harita ve Kadastro Mühendisleri Odası, 17. Türkiye Harita Bilimsel ve Teknik Kurultayı, 25-27 Nisan 2019, Ankara.
- Somuncu, M., Akpınar, N., Kurum, E., Çabuk Kaya, N., Özelçi Eceral, T., 2015, Doğu Karadeniz Bölgesi Yaylalarının İşlevlerinde Meydana Gelen Değişim ve Sonuçları,Yayla Kültürü ve Yaylacılık Sempozyumu Bildiri Kitabı, Bilecek Şeyh Edebali Üniversitesi Yayınları.

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği 2005

SAĞLIKLI KENTLER BİRLİĞİ
ÜYE BELEDİYELER İLETİŞİM BİLGİLERİ

BELEDİYE	TEL	WEB
Abana Belediyesi / Kastamonu	0366 564 11 65	www.abana.bel.tr
Adalar Belediyesi / İstanbul	0216 382 78 50	www.adalar.bel.tr
Akçadağ Belediyesi / Malatya	0422 417 10 36	www.akcadag.bel.tr
Altınova Belediyesi / Yalova	0226 461 29 40	www.altinova.bel.tr
Amasra Belediyesi / Bartın	0378 315 10 81	www.amasra.bel.tr
Antalya Büyükşehir Belediyesi	0242 249 50 00	www.antalya.bel.tr
Avanos Belediyesi / Nevşehir	0384 511 40 64	www.avanos.bel.tr
Aydın Büyükşehir Belediyesi	0256 226 63 52	aydin.bel.tr
Aydıncık Belediyesi/ Mersin	0324 841 30 50	www.mersinaydincik.bel.tr
Balçova Belediyesi / İzmir	0232 455 20 00	www.balcova.bel.tr
Balıkesir Büyükşehir Belediyesi	0266 239 15 10	www.balikesir.bel.tr
Bandırma Belediyesi / Balıkesir	0266 711 11 11	www.bandirma-bld.gov.tr
Bayındır Belediyesi / İzmir	0232 581 50 00	www.bayindir.bel.tr
Beşiktaş Belediyesi / İstanbul	0212 236 10 20	www.besiktas.bel.tr
Bilecik Belediyesi	0228 212 11 68	www.bilecik.bel.tr
Burdur Belediyesi	0248 233 53 90	www.burdur-bld.gov.tr
Bursa Büyükşehir Belediyesi	0224 234 00 87	www.bursa.bel.tr
Çankaya Belediyesi / Ankara	0312 488 88 00	www.cankaya.bel.tr
Çankırı Belediyesi / Ankara	0376 212 14 00	www.cankiri.bel.tr
Darende Belediyesi / Malatya	0422 615 25 00	www.darende.bel.tr
Denizli Büyükşehir Belediyesi	0258 265 21 37	www.denizli.bel.tr
Didim Belediyesi / Aydın	0256 811 26 60	www.didim.bel.tr
Dinar Belediyesi/ Afyon	0272 353 60 53	www.dinar.bel.tr
Edirne Belediyesi	0284 213 91 40	www.edirne.bel.tr
Erzurum Büyükşehir Belediyesi	0442 233 00 04	www.erzurum.bel.tr
Emet Belediyesi / Kütahya	0274 461 30 10	www.emet.bel.tr
Fındıklı Belediyesi / Rize	0464 511 30 10	www.findikli.bel.tr
Gazipaşa Belediyesi/ Antalya	0262 642 04 30	www.gazipasa.bel.tr
Gebze Belediyesi / Kocaeli	0262 642 04 30	www.gebze.bel.tr
Gölcük Belediyesi / Kocaeli	0262 412 10 12	www.golcuk.bel.tr
Hatay Büyükşehir Belediyesi	0326 214 91 90	www.hatay.bel.tr
İnegöl Belediyesi / Bursa	0224 715 10 10	www.inegol.bel.tr
İstanbul Büyükşehir Belediyesi	0212 455 14 00 – 01	www.ibb.gov.tr
İzmir Büyükşehir Belediyesi	0232 482 11 70	www.izmir.bel.tr
Kadıköy Belediyesi / İstanbul	0216 542 50 55	www.kadikoy.bel.tr
Kadirli Belediyesi / Osmaniye	0328 718 10 39	www.kadirli.bel.tr

BELEDİYE	TEL	WEB
K. Maraş Büyükşehir Belediyesi	0344 223 50 72	www.kahramanmaras.bel.tr
Karesi Belediyesi / Balıkesir	0266 243 04 00	www.karesi.bel.tr
Karşıyaka Belediyesi / İzmir	0232 399 43 03	www.karsiyaka.bel.tr
Kırıkkale Belediyesi	0318 224 27 61	www.kirikkale-bld.gov.tr
Kırşehir Belediyesi	0386 213 44 85	www.kirsehir.bel.tr
Kocaeli Büyükşehir Belediyesi	0262 318 10 10	www.kocaeli.bel.tr
Körfez Belediyesi/ Kocaeli	0262 528 23 02	www.korfez.bel.tr
Malkara Belediyesi /Tekirdağ	0282 427 10 33	www.malkara.bel.tr
Menteşe Belediyesi / Muğla	0252 214 48 80	www.mentese.bel.tr
Merkezefendi Belediyesi/ Denizli	0258 265 38 88	www.merkezefendi.bel.tr
Mersin Büyükşehir Belediyesi	0324 231 88 80	www.mersin.bel.tr
Mezitli Belediyesi /Mersin	0324 358 10 05	www.mezitli.bel.tr
Mudanya Belediyesi / Bursa	0224 544 16 50	www.mudanya.bel.tr
Muğla Büyükşehir Belediyesi	0252 214 18 46	www.mugla.bel.tr
Muratpaşa Belediyesi / Antalya	0242 444 80 07	www.muratpasa-bld.gov.tr
Nilüfer Belediyesi / Bursa	0224 441 16 03	www.nilufer.bel.tr
Odunpazarı Belediyesi / Eskişehir	0222 217 30 30	www.odunpazari.bel.tr
Ordu Büyükşehir Belediyesi	0452 225 01 04	www.ordu.bel.tr
Ortahisar Belediyesi / Trabzon	0462 224 40 71	www.trabzonortahisar.bel.tr
Osmancık Belediyesi / Çorum	0364 600 13 00	www.www.osmancik.bel.tr
Osmangazi Belediyesi / Bursa	0224 270 70 70	www.osmangazi.bel.tr
Osmaniye Belediyesi	0328 440 00 80	www.osmaniye-bld.gov.tr
Pamukkale Belediyesi / Denizli	0258 213 76 67	www.pamukkale.bel.tr
Pendik Belediyesi / İstanbul	0212 444 81 80	www.pendik.bel.tr
Samsun Büyükşehir Belediyesi	0362 431 60 90	www.samsun.bel.tr
Sandıklı Belediyesi/ Afyon	0272 512 69 46	www.sandikli.bel.tr
Serdivan Belediyesi / Sakarya	0264 211 10 50	www.serdivan.bel.tr
Süleymanpaşa Bel. / Tekirdağ	0282 259 59 59	www.suleymanpasa.bel.tr
Şırnak Belediyesi	0486 216 1205	www.sirnak.bel.tr
Tepebaşı Belediyesi / Eskişehir	0222 320 54 54	www.tepebasi.bel.tr
Tirebolu Belediyesi / Giresun	0454 411 40 16	www.tirebolu.bel.tr
Toroslar Belediyesi / Mersin	0324 322 72 00	www.toroslar-bld.gov.tr
Trabzon Büyükşehir Belediyesi	0462 322 46 01	www.trabzon.bel.tr
Urla Belediyesi / İzmir	0232 754 10 88	www.urla.bel.tr
Ürgüp Belediyesi / Nevşehir	0384 341 70 76	www.urgup.bel.tr
Yalova Belediyesi	0226 813 98 46	www.yalova.bel.tr
Yenipazar Belediyesi / Aydın	0256 361 30 04	www.yenipazar.bel.tr

www.skb.gov.tr

Türkiye Sağlıklı Kentler Birliği

2005

Kent Sağlık İndeksi

Hesaplama ve Kullanım İçin Kitap

Sağlıkta Eşitsizliklerin Ölçülmesi ve Haritalanması İçin Çok Yönlü Bir Yaklaşım

Kitap istekleriniz için:
bilgi@skb.gov.tr

Bandrol uygulamasına ilişkin usul ve esaslar hakkında yönetmeliğin 5'inci maddesinin ikinci fıkrası çerçevesinde bandrol taşınması zorunlu değildir.